

ایرانشهر

دشنه دشمن در
بیست دوست

آشنایی با بنیاد فارس شهود

خشدان غیر قابل جردن

ماهنتامه ایرانشهر فرهنگی، شماره ۱۴ - مجله جدول ایرانشهر، شماره ۶۳ - ایرانشهر پزشکی، ضمیمه شماره ۸ - چاپ آمریکا، قیمت ۳ دلار
سال نوزدهم - زانویه ۱۴۰۲

جدول ۶۶

ایرانشهر پزشکی ۸

Vol:14, JANUARY 2014, 19th Year
IRANSHahr MONTHLY CULTURAL, POLITICAL, ART, SOCIAL, MEDICAL & CROSSWORDS MAGAZINE, USA \$3.00

او که عشق را به صدا تبدیل کرد

گرامیداشت نزدیک به ۵ سال فعالیت رسانه‌ای فریدون فرحاندوز

در این شماره

ایرانشهر فرهنگی - شماره ۱۴

- ۴ سرمقاله / بیژن خلیلی: دشنه دشمن در پشت دوست
- ۶ پرونده / مهدی آفازمانی: او که عشق را به صدا تبدیل کرد
- ۶ پرونده / نگاهی به زندگی ایرج گرگین، نورالدین ثابت ایمانی، فریدون فرخزاد، علیرضا میبدی، سasan کمالی، ضیا آتابای، پرویز کاردان، هما سرشار، پرویز قربی افشار، حسین فرجی، شهیار قنبری، فرهنگ هلاکویی، حسین حجازی، مهرداد پارسا، پرویز صیاد، کیخسرو بهروزی، فریدون توفیقی، حسن خیاط باشی، رافی خاچاتوریان، فرهنگ فرهی، پرویز ناظریان، مسعود اسداللهی، فریدون دائمی، سعید قائم مقامی، مانوک خدا بخشیان ۱۰/۲۹
- ۳۰ گزارش / آشنایی با بنیاد فرهیختگان فارسیهود
- ۳۲ ادب و فرهنگ / دکتر کریمی حکاک: اندر رسالت رسانه‌ها
- ۳۴ ادب و فرهنگ / مجید محمدی: خسارت غیر قابل جبران
- ۳۶ روز شمار فرهنگ، هنر و سیاست ایران
- ۴۱ گزارش / تجلیل از خدمات فریبیز یوسفی
- ۴۲ مکتوبات فدوی / حمیدرضا رحیمی
- ۴۴ نقد و نظر / گلایویز معتمدی: چو ایران نباشد تن من مباد اقتصاد و بین‌الملل / امین‌اکبریان: نشانه‌های امیدبخش در اقتصاد...
- ۵۰ به قلم استاد / دکتر صدرالدین الهی: طراح چیره دست ...
- ۵۲ وب نوشت‌های مادرانه / آتوسا راوش

ایرانشهر پژوهشی - ضمیمه رایگان هشتم

- ۵۶ فرمان به خانم‌های باردار
- ۵۸ دانستنی‌های تعذیه
- ۶۲ رویاهای عجیب دوران بارداری
- ۵۸ استرس در کودکان را جدی بگیریم

جدول ایرانشهر - شماره ۶۳

- ۶۸ جدول‌های کلاسیک، شرح در متن، سودوکو، زنجیره و ...
- ۱۲۲ حل جدول‌های ایرانشهر شماره ۶۱
- ۱۲۶ راهنمای حل جدول
- ۱۲۹ مسابقه همراه با جایزه برخی از مقالات این شماره به دلیل تراکم مطالب پرونده متأسفانه از فهرست چاپ بازماند که ضمن پوزش از خوانندگان در شماره آینده شاهد استمرار انتشار آنها خواهیم بود.

ما باور داریم آگاهی مقدمه آزادی است

سال نوی میلادی فرخنده باد

ماهنشانه فرهنگی، سیاسی، هنری و اجتماعی

شماره چهاردهم، زانویه ۱۴۰۲

IRANSHAHHR Magazine

Is published by Ketab Corp.

بنیانگذار و مدیر مسئول: بیژن خلیلی

زیر نظر شورای نویسندگان

ناشر: شرکت کتاب

مشاور ارشد بازرگانی: شیدخت حکیم زاده

KETAB Corporation

1419 Westwood Blvd,
Los Angeles, CA 90024. USA

818.908.0808

800.908.0808

Fax: 818.908.1457

www.iranshahrweekly.com

ketab1@ketab.com

©Copyright 2014

- مطالب منتشر شده در ایرانشهر نشانگر عقیده و آراء نویسندگان آن است و الزاماً رای و نظر ایرانشهر محسوب نمی‌شود.

- مسئولیت صحت محتوای آگهی‌های منتشر شده در این ماهنشانه با صاحبان آگهی است و ایرانشهر در این خصوص مسئولیتی ندارد.

- استفاده از مقالات، طرح‌ها و ایده‌های منعکس شده در این مجله فقط با اجازه کتبی امکان پذیر است.

- ایرانشهر در حق و ویرایش مطالب وارد مختار است.

- مطالب و تصاویری که برای ما می‌فرستید مسترد نمی‌شود.

www.IranianNewYear.com

۱۳۹۳ هجری خورشیدی - ۲۵۷۳ ایرانی خورشیدی

تحویل سال نو

پنج شنبه ۲۰-۰۱-۱۴ اسفند ۱۳۹۲

آمریکا و کانادا

غروب: ساعت ۹ و ۵۷ دقیقه و ۷ ثانیه بامداد

مرگز: ساعت ۱۱ و ۵۷ دقیقه و ۷ ثانیه پیش از ظهر

شرق: ساعت ۱۲ و ۵۷ دقیقه و ۷ ثانیه بعد از ظهر

برای پشتیبانی از ما، ایرانشهر را مشترک شوید

دشنه دشمن در پشت دوست

بیژن خلیلی

جمهوری اسلامی جایگاه واقعی خود را مجدداً به دست آورند.

بی تردید، اینکه تصفیه‌ها به جای نهادهای تصمیم ساز دولتی و درباری از سازمان رادیو تلویزیون ملی ایران آغاز می‌شود حامل پیام مهم است. پیامی که نشانگر سیاست و عوام فربی توامان سرمداران انقلاب اسلامی در ایران است. اگر به اعتماد و مهر مردم ایران به یکایک چهره‌های رادیو و تلویزیون شان بنگریم و با مرور حوادث سی و پنج سال گذشته همچنان بیاد بیاوریم که چگونه هریک از این عزیزان که همچنان بر سر عهد خود با مردم ایستادند و صدای رسای آنان در هر گوش و کناری که بودند، همچنان از این محبویت برخوردارند. می‌توانیم درک کنیم چگونه است که خمینی، در آغاز کار خود، رادیو و تلویزیون را به دست یکی از نزدیکترین کسان خود می‌سپارد و حتی مدتی بعد او را نیز از سر راه بر می‌دارد تا از رادیو و تلویزیونی ملی ایران که با پول نفت و مالیات مردم آن سرزمین تأسیس و تجهیز شده بود، برای خود و ایادی وطن فروشش بوقت تبلیغاتی بسازد. بوقی که در سال‌های بعد قریب به یک میلیون جوان ایرانی را با شستشوی مغزی راهی جبهه‌های جنگی کرد که جز هوای فتح کربلا و قدس در مغرب خمینی هیچ دلیلی برای ادامه آن وجود نداشت. با این توصیف می‌توان به درستی دریافت چگونه دشنه دشمن ملت ایران ابتدا در پشت دوستان ملت فرو رفت تا بعد گردن جوانان وطن را ببرد.

چند سال پیش، به پیشنهاد نگارنده و با موافقت مدیر آمریکایی رادیو ایران (۱۹۷۶ میلادی - ام) John Paley - مدیر برنامه‌های ایرانی وقت آن، هر پنج شنبه شب برنامه رادیویی ایرانشهر به مدت دو ساعت به روی آنتن رادیو می‌رفت. این برنامه جنگی بود فرهنگی - سیاسی و آموزشی که از سوی من و همکاران ما در شرکت کتاب تهیه می‌شد و به شنوندگان پیشکش می‌گشت. در یکی از برنامه‌ها که ویژه یکصد مین سالگرد تولد قمرالملوک وزیری بود آن را به روان او و هم چنین به یکی از مجریان دوست داشتنی رادیو "تقى روحانى" تقدیم کرد. از پیش از اجرای برنامه خانواده روحانی که مقیم لوس آنجلس هستند را از این برنامه آگاه کرده بودند و آنها در شب اجرای برنامه به تهران و به او تلفن می‌زنند و تقى روحانى از طریق تلفن برنامه را تمام مدت گوش می‌دهد.

در آن برنامه من صدای تقى روحانى این پیشکشوت و آن صدای به معنای واقعی روحانی را که در سال ۱۳۳۷ از رادیو به مناسبت در گذشت قمرالملوک وزیری ضبط شده بود پخش کرد. خانواده روحانی بعد از پخش برنامه به من اطلاع دادند که تقى روحانى در حال شنیدن برنامه رادیویی اشک می‌ریخته و می‌گریسته است. من اطمینان دارم که فقط او و تنها او نمی‌گریسته است. چرا که خود من و همه همکاران در شرکت کتاب و همه آنها که آن شب، صدای او را شنیدند بر آن چه که بر ایران و ایرانی رفت و بر آن ستمی که بر تقى روحانى رفت (جنایتکاران اسلامی در همان روزهای نخست انقلاب او را بودند و با دستان ناپاکشان، زیانش را بریدند) گریسته‌اند.

این شماره ایرانشهر را به اتفاق دکتر مهدی آقامانی و همه همکاران ایرانشهر به تقى روحانى، به گریه‌های او، به همه همکاران او و به همه هم‌میهن‌مان که از شنیدن و دیدن صدا و تصویر این فریختگان (که در این شماره ایرانشهر از آنان یادشده و همه دیگرانی که فقط به دلیل کمبود جای ایرانشهر از یک سو و از سوی دیگر بضاعت محدود ایرانشهر از آنان یادی نشده) محروم شدند پیشکش می‌کنیم.

زادروز فریدون فرج اندوز نهم اسفند ماه است و هدیه تولد او از رژیم جنایکار اسلامی سند مقابل است که در روزنامه اطلاعات مورخ نهم اسفند ماه برگزاری ۵۰ مدیر و چهره معروف رادیو تلویزیونی را اعلام می‌کند.

تصفیه‌های پاکسازی‌های بسیار زیادتری در این سازمان به وقوع پیوست که مجال پرداختن به همه آنها نیست ولی همین اعلامیه و نتایج آن می‌تواند بر همه آنها تسری یابد. برخی از این افراد را تیرباران کرده‌اند (محمد علی جعفریان - پرویز نیکخواه)، برخی از آنها یا در غربت و یا در خاک میهن روی در نقاب خاک کشیده اند (تورج فرازمند - ایرج گرگین) برخی را خانه نشین کرده‌اند (عطابهمنش) ولی اگر یک بار دیگر به این فهرست نگاه کنیم شعله مبارزه با اهربیمن جمهوری اسلامی را همین افراد در خارج از ایران روش نگاه داشتند و به همین جهت همه عاشقان ایران و هواداران آزادی، زحمات آنان را ارج می‌نهند و دور نخواهد بود که با سرنگونی

چند نکته مهم درباره پرونده این شماره

نکته قابل ذکر دیگر آنکه لیست کسانی که در این شماره به آنها پرداخته ایم در حقیقت بر اساس مقدورات ما در زمان کوتاه منتهی به انتشار مجله آماده شده است و بی تردید جای نام و یاد بسیاری از عزیزان در این لیست خالی است که به زودی و با تکمیل تحقیقات، بیوگرافی این عزیزان نیز در نسخه الکترونیکی مجله ایرانشهر منتشر می شود.

در انتشار زندگی نامه گرامیانی که در این شماره به معرفی آنها پرداخته ایم هیچ گونه ترتیبی مد نظر نبوده است و به استثنای شادروانان گرگین، ثابت ایمانی و فرززاد که به احترام ابتدا آمداند کوشیده ایم تا درست به مانند امواج گوناگون رسانه های مختلف و بدون در نظر گرفتن هیچگونه ترتیب الفبایی، سنی، میزان شهرت و یا... فقط و فقط به معرفی این دوستان پرداخته باشیم.

بی تردید تلاش ما در پرونده این شماره نزدیکی بیشتر مخاطبان با کسانی است که سالیان متعدد عمر خود را فقط و فقط با عشق به مردم عزیز کشورمان سپری کرده اند و بر همگان واضح است که یکایک ایشان می توانستند در موقعیت های شغلی متفاوتی در این سوی دنیا بار مسئولیت رسانه ای خود را بار دیگر به دوش نگیرند اما آنها نه تنها از زیر این بار شانه خالی نکردند، بلکه در شرایط سخت این سال ها همواره کوشیدند تا در کنار انجام وظیفه ملی و میهنی خود، پناه و پشتیبان جوانانی باشند که باید در خلال تحریف حقایق، از گفته ها، اطلاعات و برنامه های ایشان چراگ راه آینده خود را بر می افروختند.

شرکت کتاب به احترام همه اهل رسانه کلاه از سر بر می گیرد و امیدوار است در نسخه الکترونیکی خود که در آینده ای نزدیک روانه بازار خواهد شد، کاستی های نسخه چاپی و پرونده این شماره را جبران کند.

در اوخر ماه نوامبر گذشته بود که در محفلی چند عکس از دوران جوانی فریدون فرج اندوز را به اتفاق خودش مرور می کردیم. در همین اثنا بود که بر آن شدیم تا در مجله ایرانشهر ثمره یک عمر تلاش فرهنگی او را مورد ستایش قرار دهیم. از همین رو در این شماره تصویر او را روی جلد این شماره مجله ایرانشهر می بینید.

در پی این مهم بود که به درستی دریافتیم همه اهالی فرهنگ و هنر و مجموعه تلاش های آنان که در این سال های غربت و دوری از وطن بی هیچ چشمداشتی انجام شده است، در بقای رسانه های فارسی زبان در خارج از ایران موثر بوده است.

بی تردید هرگام چه بزرگ و چه کوچک، از نوشتمن یک صفحه در یک مجله فارسی زبان گرفته تا تاسیس و راه اندازی یک مجموعه معظم رسانه های آنچنان اکنون شاهد آن در برخی از مراکز خبری و یا رادیو و تلویزیونی هستیم همه و همه در پدید آمدن فضای رسانه ای ایرانیان خارج از کشور و استمرار آن تا به امروز موثر بوده است.

با این توصیف ضمن ارج نهادن به همه مدیران رسانه های فارسی زبان و دست اندر کاران آن اعم از آنان که از پیش از انقلاب در این حرفه تجربه اندوخته اند و چه آنان که در سال های غربت به این امر مهم روی آورده اند، بر آن شدیم تا در حد پیش از خود در پرونده این شماره مجله ایرانشهر به معرفی برخی از چهره های رادیو تلویزیون ملی ایران بپردازیم که در سال های غربت نیز همچنان بر موج رادیو و تلویزیون های گوناگون کوشیدند تا با مردمی که ولی نعمت خود می دانستند حفظ ارتباط کنند.

بی تردید معرفی این عزیزان نافی زحمات دیگر گرامیان خصوصا

دست اندر کاران فنی، مدیران اداری و پرسنل اجرایی و دیگر چهره های رسانه ای نیست.

فرم تقاضای اشتراک

..... تاریخ: .....

جدول هزینه اشتراک مجله فرهنگی ایرانشهر

اروپا	کانادا	داخل آمریکا	
\$ 150	\$ 120	\$ 60	۱۲ شماره
----	----	----	----

NAME: _____

LAST NAME: _____

ADDRESS: _____

SUITE#: _____

CITY: _____

STATE: _____

ZIP CODE: _____

TEL: _____

شما می توانید با انتخاب گزینه مورد نظرتان در جدول اشتراک وجه آنرا از طریق چک به حساب KETAB CORP پرداخت نمایید و یا با تماس با ما از طریق کارت های اعتباری خود وجه مورد نظر را انتقال دهید.
لازم به ذکر است شرایط ارسال و زمان دریافت مجلات تابع شرایط پست ایالات متحده خواهد بود.

اینجانب ..... ضمن مطالعه اطلاعات فوق، متقاضی اشتراک مجله جدول ایرانشهر از شماره ..... برای مدت ۱۲ شماره می باشم.

امضا

برای اشتراک، فرم فوق را تکمیل نموده و به همراه چک به آدرس مجله ارسال فرمایید و یا با دفتر مجله تماس بگیرید

گرامیداشت قریب به نیم قرن فعالیت هنری فریدون فرح اندور:

او که عشق را به صدا تبدیل کرد

نوشتن از کسی که سمت استادی به گردنت دارد و در درازنای پر پیچ زندگی که گاه دیوارهای نامیدی را هست را سد کرده باشد، رهنمون ادامه راه برایت بوده است، کار ساده‌ای نیست. باید مراقب باشی مبادا در تعریف از او که دلت به نور مهربانی اش روشن است، قلمت بلغزد و خواننده احساس کند تو لب به تمجید کسی گشوده‌ای که منصفانه اگر بخواهیم از او یاد کنیم می‌بینیم ما حصل زندگی او در ۶۷ سال گذشته بی اغراق ستودنی است.

برای نوشتن از فریدون فرح اندوز تنها توانستم به شیوه دکتر ماندان زندیان در نگارش پی‌نوشت کتاب «امیدآزادی» (نوشته شادروان ایرج گرگین) تاسی جویم. آنچنان که آن شاگرد خردمند، آموزگارش را در لفافه صادقانه‌ترین واژه‌ها به شایستگی هرچه تمام‌تر به نمایش می‌گذارد.

دکتر مهدی آقازمانی
(جامعه شناس)

می‌کند که با روزنامه فروش جلوی شمس العماره قرار گذاشته بود که از آنجا که بودجه خرید کتاب‌ها را نداشت، آنها را از آن روزنامه فروش اجاره می‌کرد و مرتباً به مطالعه آنها می‌پرداخت.

فضای رومانتیک حاکم بر ادبیات آن دوران که از پاورقی‌های پر طرفدار حسینعلی مستغانم گرفته تا آثار روش‌فکری و اشعار شاعران توپرداز را فرا گرفته است، طیفی ملموس از ادبیاتی است که سال‌های نوجوانی فریدون فرح اندوز با خواندن آثار آن شکل می‌گیرد.

این فضای احساسی او را -که در نوشتمن انشا سرآمد همکلاسی‌های خود است- یاری می‌دهد تا برخی از دست نوشهایش را در قالب کتابچه‌ای کوچک در همان شانزده سالگی در انتشارات علمی به دست طبع بسپارد و این گونه است که «شعله‌ها» عنوان نخستین اثر او می‌شود.

در همین دوران است که در دانشگاه تهران و در رشته زیست‌شناسی قبول می‌شود. برای دیدن نتایج مربوط به کنکور است که تا پیش از چاپ

نهم اسفند ۱۳۲۵ است که چراغ عشق و امید در خانواده فرح اندوز با تولد «فریدون» شعله‌ای تازه می‌گیرد. پدرش کارمند اداره یمه است و مادرش دیبر و او در خانواده‌ای که خود آنرا یک خانواده کاملاً معمولی ایرانی قلمداد می‌کند، پرورش می‌باید.

او سال‌های کودکی و نوجوانی خود را در کوچه «بغ مری» در خیابان «ناصر خسرو» درست در نزدیکی عمارت معروف «شمس‌العماره» سپری می‌کند، بی‌آنکه بداند خود شمشی است که جان‌های بسیار را با طنین صدایش به عمارت بلند عشق پیوند می‌دهد.

در همان سال‌هاست که پله‌های آموزش ابتدایی و متوسطه را یکی پس از دیگر می‌پیماید تا سرانجام از دیبرستان دارالفنون در شانزده سالگی دیپلم می‌گیرد.

مجله فرهنگی - سیاسی ایرانشهر شماره ۱۴۵، جدول ایرانشهر شماره ۶۳، همراه با هشتمین ضمیمه پژوهشی و سلامت ایرانشهر، زانویه ۲۰۱۴ Copyright 2014 Ketab Corp.

مخاطب برگزیده است، از نزدیک تجربه کنند. دیدار ایرج گرگین و تنی چند از چهره‌های پیشو در زمینه تئاتر و روشنفکران آن زمان تجربه‌ای به یاد ماندنی برای آن دو جوان رقم می‌زند و سرآغاز فصل تازه‌ای از زندگی هردوی آنها می‌شود.

سال ۱۳۴۵ است که فریدون و اسماعیل هر دو برای اجرای برخی نقش‌های جزئی در همین نمایش‌نامه‌های رادیویی برگزیده می‌شوند و همکاری خود را رادیو آغاز می‌کنند.

پیش از پاییز ۱۳۴۶ تلویزیون ملی اعلام می‌کند که از ابتدای مهرماه فعالیت آزمایشی خود را آغاز خواهد کرد و از علاقمندان می‌خواهد که برای گویندگی و مجری‌گری به آن پیونددند. اصرار فریدون موجب می‌شود که اسماعیل راهی تلویزیون ملی شود و خودش به این دلیل که می‌پندشت کمی چاق است و در تلویزیون پذیرفته نمی‌شود از شرکت در این گزینش سریاز می‌زند. اما فرم‌های مربوط به اسماعیل را هر دو با هم پر می‌کنند و نتیجه آنکه اسماعیل میرخراibi به نخستین چهره‌ای مبدل می‌شود که در تلویزیون ملی روی آنتن می‌رود و سرانجام در اسفند همان سال تلویزیون ملی ایران رسماً با حضور پادشاه و ملکه وقت افتتاح می‌شود.

در بهار و تابستان سال بعد تلویزیون ملی اطلاعیه برای استخدام مجدد می‌دهد و هزاران نفر برای استخدام در رسانه جدید متقاضی می‌شوند. فریدون جوان نیز یکی از آنهاست، استقبال فراوان باعث می‌شود که امتحان کتبی برای علاقمندان برگزار شود و تنها کمتر از صد نفر از میان همه متقاضیان از این امتحان برگزیده می‌شوند. سپس همین روند آموزش و آزمایش ادامه می‌یابد تا فقط ۵ نفر به تلویزیون ملی راه یابند که فریدون فرج‌اندوز نفر نخست آنهاست.

سال ۱۳۴۷ است و فریدون که حالا دوره‌های فشرده‌ای را با استادانی چون ایرج گرگین، دکتر محجوب، دکتر اختیار، اسدالله پیمان و... در خلال مراحل متعدد گزینش سپری کرده‌است به تلویزیون ملی ایران می‌پیوندد.

در روزنامه‌ها به جلوی دبیرخانه دانشگاه می‌رود و همانجا با دوستی هم سن و سال آشنا می‌شود که پس از این همه سال هنوز دوستی‌شان چه در جان و دل خود آن دو، چه در روح و ذهن میلیون‌ها ایرانی ماندگار مانده است. این دوست کسی جز «اسماعیل میرخراibi» نیست. جوانی مانند فریدون که علاقه‌ای عجیب و وافر به رادیو و صدا پیشگی دارد. آنها که هر دو در یک رشته و دانشگاه ادامه تحصیل خواهند داد چنان طرح دوستی عمیق و گیرایی را طرح می‌اندازند که فرج‌اجمی فرخنده را پدید می‌آورد.

آنها در آن ایام وقت‌های زیادی را با هم می‌گذرانند، اسماعیل که به قدری با مسائل تکنیکی و فنی هم آشناشی دارد با استفاده از دستگاهی کوچک که می‌تواند صدای مکالمه تلفنی را به روی دستگاه گیرنده رادیو منتقل کند، شوق گویندگی را که در دل هردوی آنهاست به بازی ساده روزگار نوجوانی شان مبدل می‌کند.

شب‌های جمعه همزمان با پخش برنامه آهنگ‌های درخواستی با اجرای ایرج گرگین از رادیو است که آن دو به همراه دو تن دیگر از دوستانشان به طور مرتب با این برنامه از طریق تلفن تماس می‌گیرند و تا موفق شوند به آنها سفارش ترانه‌ای را دهند و بگویند که هر چهار نفر خواهان پخش آن هستند.

فریدون فرج‌اندوز تعریف می‌کند: «صدای شادروان ایرج گرگین برای ما به مانند روایی دست نیافتنی بود. او به گونه‌ای تحسین برانگیر واژه‌ها را ادا می‌کرد و همه تلاش ما این بود که او در اعلام ترانه‌ای در برنامه‌اش، نام ما چهار نفر را یکی بعد از دیگری به زبان آورد و وقتی این اتفاق افتاد گویی همه خوشبختی‌های دنیا را به ما داده بودند.»

از این دوره چندی نمی‌گذرد که شوق اسماعیل و فریدون، آنها را به ساختمان رادیو در میدان ارگ می‌کشاند تا در پشت صحنه ضبط نمایش‌نامه‌های رادیو تهران را که قشر تحصیل کرده جامعه را به عنوان

کنند و فریدون فرح‌اندوز د رپاسخ به آن نامه نوشته بوده است که برای تعیین «ازبان معیار» در رادیو تلویزیون فرصت شایسته‌ایست تا این موضوع در چنین سمینار مهمی مطرح گردد.

سرانجام نخستین گروه پاکسازی شده از ادارات دولتی در فردای انقلاب دو اعدام (شادروانان محمود جعفریان و پرویز نیکخواه) و ۴۸ اتفاقی از خدمت است.

بهار ۱۳۵۸ آرام آرام از راه رسیده‌است و فریدون فرح‌اندوز بازمانده از ادامه همکاری با تلویزیون ملی در کنار تورج نگهبان و علیرضا میبدی به تهیه و تولید مجله گویای «صدای همت می‌گمارد که این همکاری تا پاییز همان سال و خروج فریدون فرح‌اندوز از ایران استمرار می‌یابد.

در آستانه خروج از ایران است که به دعوت خسرو شکیبایی برای خواندن نریشن فیلم محمد رسول الله دعوت می‌شود. او

که در تدارک مسافرت خود به اروپا است، با پیشنهاد رقمی بالا سعی دارد تا از قبول مسئولیت شانه خالی کند اما گویا باید آخرین اثر او در داخل ایران همانند نامش ماندگار باشد. پیشنهاد او پذیرفته می‌شود و تنها سه روز مانده به ترک وطن اوبه جای نقش راوی در این فیلم صدای پیشگی می‌کند.

فریدون فرح‌اندوز در آخرین روزهای اقامتش در ایران از طریق یکی از دوستانش که در سازمان رادیو تلویزیون منشی صادق قطبزاده (سرپرست جدید) است، به روال معمول تقاضای نامه‌ای برای بلامانع بودن سفر می‌کند. او تلفن را به شخص قطبزاده وصل کرده و این اولین و آخرین گفتگوی فرح‌اندوز و اوست. قطب زاده او را دعوت به همکاری مجدد می‌کند اما فرح‌اندوز نمی‌پذیرد و عنزه‌می‌آورد که برای تمدد اعصاب نیاز به مسافرت دارد. روز بعد او نامه‌ای دو خطی را در منزل دوستش دریافت می‌کند که از طرف قطب زاده، خطاب به نخست وزیری نگاشته شده‌است با این مضمون که «خروج آقای فریدون فرح‌اندوز از کشور از نظر این سازمان بلامانع است.» و سرانجام در فضایی سرشار از تنفس و دلهزه او راهی سفری می‌شود که می‌پنداشت چندماهی بیش به درازا نخواهد انجامید اما تا اکنون، نیمه دوم عمرش را همچنان در آن سپری کرده است. تصور آنکه چنین سفری دیری نخواهد پایید او را در ابتدا راهی اروپا می‌کند تا در آن جا به دوستان پیوندد، اما به زودی درمی‌باید که شرایط زندگی دوستانش چندان مناسب نیست. به همین دلیل و با طولانی شدن سفر راهی ایالات متحده آمریکا می‌گردد.

برای فریدون فرح‌اندوز فصل حضور در قاره نو از شهر لس آنجلس آغاز می‌شود. شهری که به شهادت او تشابهی به لس آنجلس ایرانی نشین امروز ندارد. او سخت به دنبال کاریست که بتواند از محل آن هزینه‌های جاری زندگی اش را تأمین کند و در شهر غربی‌های که برگزیده است چنین فرصتی را نمی‌یابد. از سوی دیگر فشار ناشی از رویدادهای خانمان‌سوز سال پر حادثه‌ای که پشت سرگذاشته است و اینکه شاهد بود همه آنچه برای ساختنش به قیمت جوانی خود زحمت کشیده است، چگونه چون پر کاهی در تند باد حادثه‌ها فرو ریخته است، او را از فضای فعالیت‌های رسانه‌ای دلسوز کرده است.

فریدون فرح‌اندوز تصمیم دارد شغل دیگری برگزیند اما فرصت و امکان

او کارش را از گویندگی نریشن‌های فیلم‌های مستند آغاز می‌کند، سپس برای اعلام برنامه‌های شبکه دو در استودیو پخش این شبکه مستقر می‌شود و دیری نمی‌پیماید که در هر برنامه‌ای که بتوانید تصور کنید و احتیاج به مجری داشته باشد، جلوی دوربین ظاهر می‌شود. از برنامه ویژه کودکان گرفته تا برنامه‌های فرهنگی و الیه بخش خبر.

یکی از مسئولیت‌های او در این دوران مشارکت در افتتاح برجی مراکز استانی رادیو تلویزیون ملی است. حضور او به عنوان مامور در مرکز رادیو تلویزیون ملی ایران در مشهد، یکی از به یاد ماندنی ترین ماموریت‌های اوست که تا يك سال به درازا می‌انجامد و هنوز هم پس از گذشت سال‌ها از آن دوران، همچنان خاطره فریدون فرح‌اندوز را در خاطره چند نسل از اهالی خراسان ماندگار کرده است.

فریدون فرح‌اندوز در مقام دبیری و سردبیری خبر، مدیریت خبر شبکه دوم تلویزیون ملی و همچنین مدیر برنامه‌های این شبکه سال‌های خدمت خود را سپری می‌کند و همچنان در دل و جان مردمی که عاشق او هستند، چهره‌ای ماندگار از خورد رقم می‌زند. اما ایران آبستن حواشی است که او را نیز همپای بسیاری دیگر از چهره‌های محبوب مردم، قریب‌انی خواهد کرد. وقوع انقلاب در بهمن ۱۳۵۷ و به قدرت رسیدن انقلابیون تندرو در ایران، تحولاتی تلخ و ادبیاتی تکان دهنده را به فضای جامعه ایران تحمیل می‌کند. تنها شانزده روز بعد از انقلاب است که فریدون فرح‌اندوز کادوی تولد خود را در شب تولدش از تندروهای انقلابی دریافت می‌کند. جامعه برای اولین بار واژه «پاکسازی» و «تصفیه» را می‌شوند و فریدون و ۴۹ نفر دیگر از همکارانش در رادیو تلویزیون ملی نخستین گروه پاکسازی شده در ایران پس از انقلاب هستند. چندی بعد برای آنها دادگاهی اداری برگزار می‌شود که اتهاماتی در آن متوجه اوست که در حقیقت وظایف اداری او در مقام کارمند رادیو تلویزیون ملی ایران بود.

یکی از اتهاماتی که متوجه او می‌کند شرکت در سمینار زبان و ادب پارسی است!!! و اینکه او نامه‌ای از رضا قطبی (مدیر عامل وقت رادیو تلویزیون ملی) دریافت کرده است که از وی و دیگر مدیران تلویزیون دعوت شده در این سمینار که با حضور اساتید بر جسته زبان و ادب فارسی برگزار می‌شود شرکت جویند و در صورتی که نظراتی دارند نیز اعلام

اثر شناسی فریدون فرح اندوز

حجره خورشید

آرش کمانگیر

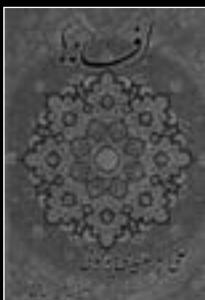
نوروز

هفت هزار سالakan

ضحاک مار به دوش

افسانهها

تحصیل ندارد و به اجبار مجبور می‌شود برای ادامه زندگی بار دیگر به فضای فعالیت‌های رسانه‌ای بازگردد. این‌بار او تقاضای همکاری برای بخش فارسی صدای امریکا ارسال می‌کند و بالا‌فصله پذیرفته می‌شود و سال ۱۳۵۹ راهی پایتخت امریکا شده تا شروعی تازه را رقم زند.

روزهایی که اگرچه با سختی‌های ناشی از غربت، مشکلات اقتصادی و ناشناسی فضای جدید همراه است اما او با گرمای عشق به مردمی که دوستشان دارد، همه این سختی‌ها را تاب می‌آورد و سرانجام ۲۳ سال فعالیت او در بخش فارسی صدای امریکا، کارنامه‌ای درخشنان را برایش رقم می‌زند.

فریدون فرح اندوز در این سالیان نیز همواره مصدر تلاش برای فعالیت‌های فرهنگی است و علاوه بر آنکه به عنوان سردبیر و دبیر بخش‌های گوناگون خبری با این رسانه

فارسی زبان همکاری می‌نماید، در مقاطع گوناگون با تولید برنامه‌های متنوع تلاش دارد تا صدای آزادی و شور زندگی را از مرزهای جغرافیایی ایران جنگ زده عبور دهد و نور امید به آزادی و آبادانی را در دل مردمی روشن نگاه دارد که با ویژه برنامه‌های نوروزی او به استقبال بهارهای تازه می‌روند. در سال ۱۳۸۲ و پس از بازنشستگی از صدای امریکا، اهم تلاش فریدون فرح اندوز مصروف مطالعه و اجرای آلبوم‌هایی از دکلمه آثار فاخر ادب پارسی است که با صدای جاودان او رنگ تازه می‌گیرند.

سال ۲۰۰۴ نخستین اثر او از این دست با عنوان «سلامی دوباره» منتشر می‌شود که برگریده‌ای از اشعار شاعران معاصر ایران است. «فریدون در باد» و «صدای عشق» دو آلبوم دیگر شعرخوانی فرح اندوز است که در سال ۲۰۰۶ منتشر می‌شوند.

در همین سال به همت مؤسسه کتاب گویا سه کتاب از سعیدی سیرجانی (ضحاک مار دوش، افسانه‌ها و سیمای دوزن) با صدا و اجرای هنرمندانه او منتشر می‌گردد.

او از آن پس با تمرکز بر ادبیات کهن ایران زمین مجموعه «هفت هزار سالگان» را از آثار خیام را منتشر می‌نماید و پس از آن مجموعه «نوروز» که جنگی بی نظیر از شعر و ترانه موسیقی است به یاد نوروزهایی که صدای گرمش بر سفره هفت سین ایرانیان می‌نشست منتشر می‌گردد.

سال گذشته میلادی، مجموعه شنیداری «آرش کمانگیر» که منظمه‌ای به همین نام از سیاوش کسرایی است، با اجرای مشترک او و سوزی ضیایی به صورت دوزبانه منتشر شد.

آخرین اثر فریدون فرح اندوز آلبوم «حجره خورشید» است که با محتوای اشعار عرفانی مولانا جان انسان را به شراب عشق در پناه صدای دلربای این هنرمند صاحب سبک پیوند می‌دهد.

اما شاید بدون هیچ اغراقی، مهم‌ترین دستاورده فریدون فرح اندوز را باید نهال عشقی دانست که در سینه نسل جوان ایران غرس کرده است. جوانانی که او را دوست دارند و نه تنها به بهانه گرمای صدایش بلکه به سبب امانت‌داری اش در انتقال معنای واژه‌ها و بیت شعرها ستایشش می‌کنند. او سمبول اخلاق گرایی در حرفه رسانه‌های همگانی است و همواره در مقابل این مسئولیت خوش درخشیده است.

ایرج گرگین

اثر شناسی ایرج گرگین

امید و آزادی

شازده کوچولو

ایرج گرگین را اگر نماد رادیو تلویزیون در ایران بدانیم بیراه نگفته‌ایم، او یکی از گویندگان اصلی برنامه‌های جشن هنر ادامه یافت در آن ایرج گرگین

در سال ۱۳۵۰ خورشیدی مدیریت تولید تلویزیون ملی را عهده‌دار می‌شود و سپس برای ادامه تحصیل به آمریکا رفته و سرانجام در ۱۳۵۳ خورشیدی با مدرک فوق لیسانس در مدیریت ارتباطات از دانشگاه USC فارغ‌التحصیل شده به ایران بازگشته و مدیریت شبکه دوم سازمان رادیو تلویزیون ملی ایران را به دست می‌گیرد.

در سال ۱۳۵۷ و با بالا گرفتن اعتراضات مردمی در اعتراض به عدم پوشش اخبار اعتراضات از مدیریت شبکه دوم استعفاء می‌دهد و با پیروزی انقلاب از رادیو تلویزیون اخراج شده و مجبور به ترک وطن می‌شود.

ایرج گرگین سرانجام در سال ۱۳۵۹ به لوس‌آنجلس مهاجرت می‌کند. کمتر از دو سال بعد رادیو امید، نخستین رادیوی مستقل ایرانی، در بروون مرز را در این شهر بنیان می‌گذارد. بعدها مجله‌ای به همین نام را نیز در میان ایرانیان مهاجر منتشر می‌کند.

در سال ۱۹۹۳ میلادی همکاری خود با پرویز قریب‌افشار در تلویزیون سیمای آشنا، و پس از آن ایران سیما در لوس‌آنجلس آغاز می‌کند تا آنکه در سال ۱۹۹۸ با شرکت در راهاندازی بخش فارسی رادیو اروپای آزاد / رادیو آزادی در پراگ راهی آن شهر شده و سرانجام سرپرستی این رادیو را می‌پذیرد. بعدها و با تغییر ساختار اداری و نام این سازمان به رادیو فرد، ایرج گرگین سردبیر این رسانه فارسی زبان می‌شود.

او در سال ۲۰۰۹ میلادی بازنیتگی از رادیو اروپای آزاد را پذیرفته و برای ادامه زندگی به ایالت ویرجینیا آمریکا مهاجرت کرده و کار بر کتاب «امید و آزادی» تنها اثر مکتوب خود را آغاز می‌کند.

این چهره پر تلاش و ماندگار رادیو و تلویزیون در ایران سرانجام در صبحگاه سرد ۲۳ دی ماه ۱۳۹۰ خورشیدی در بیمارستان فرقکس در ایالت ویرجینیا دیده از جهان فرو بست و پیکرش در لوس‌آنجلس به خاک سپرده شد.

ایرج گرگین را اگر نماد رادیو تلویزیون در ایران بدانیم بیراه نگفته‌ایم، او چهره‌ای ماندگار در عرصه رسانه‌های فارسی زبان است که عمر حرفه‌ای خویش را در این مسیر صرف کرد و اگرچه در یکی از ملت‌های ترین مقاطع

تاریخ ایران زیست اما هماره در راهی گام برداشت که به درستی آن اعتقاد داشت. راهی که بی تردید دو واژه امید و آزادی در آن همراه و هم گام او بوده است.

او در ۲۵ بهمن ۱۳۱۳ خورشیدی در شهر اصفهان دیده به جهان گشود و تحصیلات ابتدایی را در شهرهای بندرعباس، تهران، کرمان، آبادان و شیراز تکمیل کرد.

نخستین فعالیت رسانه گرگین را باید انتشار روزنامه‌ی «دانش‌آموز» و همکاری با روزنامه‌ی «جوانان دمکرات» در سال ۱۳۳۰ خورشیدی دانست. این نشریات هر دو در تهران منتشر می‌شدند و به ذهنیت چپ تعلق داشتند. یک سال بعد او در رشته ادبی از مدرسه دکتر قریب فارغ‌التحصیل می‌شود و در ۱۳۳۳ در رشته ادبیات فارسی به دانشگاه تهران راه می‌یابد.

در خلال سال‌های ۱۳۳۷ تا ۱۳۴۴ کار حرفه‌ای مطبوعاتی خود را در مقام گزارشگر هنری و عضو هیأت تحریریه روزنامه‌ی کیهان، به مدیریت دکتر مصطفی مصباح‌زاده، آغاز می‌کند. تا آنکه در سال ۱۳۳۷ با فارغ‌التحصیلی از دانشگاه همزمان به رادیو ایران می‌پیوندد.

او در سال ۱۳۴۰ با پیگیری‌های مکرر موفق به تأسیس رادیو تهران می‌شود که، نخستین رادیوی فرنگی تاریخ رسانه‌های ایران، به سرپرستی خود اوتست. شاید باید تمهیه و اجرای برنامه «صدای شاعر»، در این رادیو را یکی از مهم‌ترین نقاط عطف رسانه و ادبیات در ایران معاصر قلمداد کرد.

در سال ۱۳۴۵ خورشیدی به تلویزیون ملی ایران پیوسته و به عنوان نخستین گوینده خبر در این رسانه مشغول خدمت می‌شود و کمتر از یک سال بعد مدیریت روابط عمومی انتشارات تلویزیون را نیز به عهده می‌گیرد. انتشار مجله تماشا از دستاوردهای او در این دوره است. یکی دیگر از فعالیت‌های مهم او همکاری در برگزاری جشن هنر است که

نورالدین ثابت ایمانی

اثر شناسی ثابت ایمانی

صبح امید

مناجات‌ها

گلچین حافظ

با جمهوری اسلامی بعید می‌نمود. او بار دیگر در این سوی دنیا و در لس‌آنجلس به حیات حرفا‌ای خود ادامه داد و بی‌تر دید برای بسیاری از رسانه‌های فارسی زبان در خارج از کشور اعتبار آفرید.

ایرج گرگین که مانند بسیاری از روشنفکران مهاجر ایرانی به لس‌آنجلس آمده بود، رادیو امید را که نخستین رادیوی جدی و صاحب سبک ایرانیان در امریکا بود پایه گذاشت که ثابت ایمانی گوینده خبر بود به اضافه خانم «هما سرشار»، «مانوک خدابخشیان»، «یوسف شهاب» و چند نفر دیگر که هر کدام بخشی را در این رادیو به عهده گرفته بودند.

چندی بعد ثابت ایمانی رادیوی خودش را بنا گذاشت که به رادیو ایران شهرت یافت و پس از مدتی با اغام رادیو ایران و رادیو امید رادیو امید ایران تاسیس شد و بار دیگر فصل تازه‌ای از همکاری میان این دو چهره رسانه‌ای آغاز شد.

در خلال سال‌های دوری از وطن ثابت ایمانی رادیو و تلویزیون موج باهدادی را به وجود آورد، در سیماه آشنای «قریب افشار» در NITV «ضیاء آتابای»، در رادیوی ایران و تلویزیون پارس با همکاری «مزده حبیبی» کوشید تا اخبار دقیق و درست را در اختیار مخاطبان خود چه در ایران و چه ایرانیان خارج از کشور قرار دهد.

یکی از برجسته‌ترین خصیصه‌های ثابت ایمانی صداقت او بود و احترامی که برای همگان و به خصوص دوستان و همکاران ارزشمند خود داشته است.

خصیصه دیگر و مهم‌تر او ایمان اوست. ایمانی که هیچ گاه جنبه تعصب ندارد ولی ایمانی است همراه با ایقان، همراه با درک و درایت و او نه فقط ایمان خود را در آینینی که با آن زاده و پرورش یافته همچنان حفظ و محترم داشته بلکه به ایمان هر آینین دیگر نیز نهایت احترام را گذاشته است.

سرانجام این صدای ماندگار و شخصیت محبوب در صبحگاه چهارم سپتامبر ۲۰۱۲ در لس آنجلس و هزاران کیلومتر دورتر از سرزمینی که برای نخستین بار آفتاب بر صورتش تابیده بود، چهره در نقاب خاک کشید.

نوالدین ثابت ایمانی، مردی بزرگ، انسان دوست و انسانی بس حساس و عاشق وطن بود. مردی که به همان اندازه که اخبار را صادقانه و بی‌تعصب و سانسور برای میلیون‌ها نفر هموطنان خود ارائه می‌کرد، آنان را با صدای پرطین خویش در خلسه اشعار بزرگ‌ترین عارفان شعر ایران قرار می‌داد. در رثای او همین یک نکته کافیست که ثابت ایمانی، از نخستین روزهایی که با ما بدرود گفت به صورت یک اسطوله درآمده است. این یک پدیده جدید و نشان به آن است که ثابت ایمانی فراتر از شغل و کار و حتی خدمات خود بوده است. از او بصورت سمبیل و مظہر بزرگی از ایران و ایرانیت یاد می‌کنیم و این مهم‌ترین و بالارزش‌ترین میراثی است که ثابت ایمانی از خود بجا گذاشته است.

اگر بخش فعالیت‌های گویندگی خبر نورالدین ثابت ایمانی را از سال‌های فعالیت او در رادیو نیروی هوایی در تهران دنیال کنیم این معروف‌ترین و محبوب‌ترین گوینده خبر در میان میلیون‌ها ایرانی، حدود ۶۰ سال در این زمینه گام برداشت و تلاش کرد.

ثبت ایمانی در سال‌های بعد در تلویزیون ایران که توسط «ثبت پاسال» بنیان گذاشته شده بود و در رادیو ایران و تلویزیون ملی ایران تلاش‌های خبری خود را ادامه داد و از همان زمان به عنوان «آقای خبر» شناخته شده بود.

در دهه ۱۹۷۰ اخبار رادیو سه گوینده قوی داشت: «محمد سلطانی»، «ایرج گرگین» و «ثبت ایمانی».

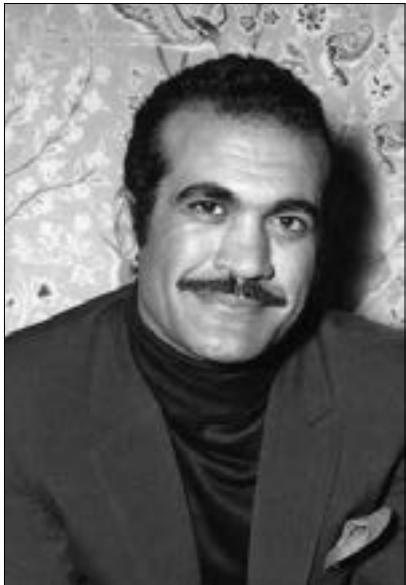
سلطانی متأسفانه خیلی زود و در تصادف رانندگی جان سپرد. ایرج گرگین به تدریج در مراحل دیگری گام برداشت. برنامه‌ساز رادیو، مدیر تلویزیون و یکی از برگزارگنندگان جشن هنر شیراز شد.

ثبت ایمانی اما همچنان در بخش خبر باقی ماند و چون بسیاری از مردم این صدای شگفت‌انگیز او را حیف می‌دانستند که صرفاً برای خبر فعل باشد، ثابت ایمانی به صورت یکی از برجسته‌ترین گویندگان اشعار شعرای کلاسیک ایران درآمد.

با وقوع انقلاب ثابت ایمانی نیز از گروه کسانی بود که استمرار همکاریش

فریدون فرخزاد

و ممارست خود را آمیخته با طنزی گزنه در این راه به کار گرفت.

اما دست سرنوشت برای او تقدیری دورتر از شهر فرشتگان تدارک دیده بود. او که به گفته خود به لس آنجلس و نحوه زندگی در این شهر علاقه‌ای نداشت بار دیگر تن به مهاجرت داد و به آلمان رفت. فرخزاد ابتدا در شهر هامبورگ آلمان و سپس در شهر بن، ساکن شد و به فعالیت‌های سیاسی عليه جمهوری اسلامی پرداخت.

فریدون فرخزاد به سال ۱۹۹۱ در فیلم «I Love Vienna» نقش یک مسلمان افراطی را ایفا کرد.

او پس از انقلاب کنسرت‌های متعددی در شهرهای گوناگون جهان برگزار می‌کرد. فرخزاد هم چنین به مدت چهار سال، برنامه‌های رادیویی «سلام همسایه‌ها» را که برای ایران پخش می‌شد، تهیه می‌کرد. آخرین کتاب شعر فرخزاد به نام «من از مردن خسته‌ام» در انتقاد از حکومت مذهبی و استبداد دینی حاکم در ایران بود.

به شهادت خواهرش پوران فرخزاد، او در سال‌های جنگ ایران و عراق، سه بار به عراق سفر و به نوجوانان اسیر ایرانی در عراق کمک شایان توجهی نمود و تلاش کرد در مقام یک سفیر حقوق بشر از حقوق اسرای جنگی ایرانی خصوصاً جوانان حمایت کند.

در سال‌های دهه ۱۹۸۰ و آغاز دهه ۱۹۹۰ میلادی فرخزاد از هیچ انتقادی از جمهوری اسلامی و هبران آن و خصوصاً خمینی که اوراییک جنایتکار بالغطره می‌دانست ابایی نداشت و در صدد بود تا به هر طریق در روشنگری ذهن مردم جامعه جهانی و خصوصاً ایرانیان تأثیر داشته باشد. تلاش‌ها و مبارزات سیاسی و رسانه‌ای او برای دولتمردان تهران یک خطر جدی تلقی شده و همین موضوع باعث شد تا در روند ترورهای برون مرزی جمهوری اسلامی فرخزاد یکی از قربانیانی باشد که به فجیع ترین شکل ممکن در ۱۶ مرداد ۱۳۷۱ (۶ اوت سال ۱۹۹۲) در محل سکونتش بر اثر ضربات چاقو به قتل برسد.

بسیاری از کارشناسان و مفسرین اعمال نهایت شقاوت در سلاحی پیکر او را توسط مزدوران جمهوری اسلامی، پیامی برای خاموش کردن صدای سایر مخالفان و چهره‌های مطرح تلقی کرده‌اند. شرح این حادثه در کتاب خنیاگر در خون از انتشارات شرکت کتاب نوشته شده است.

فریدون فرخزاد در پانزدهم مهر ماه سال ۱۳۱۷ در تهران متولد شد. مدتها در دبستان رازی و بعد در دبیرستان دارالفنون درس خواند و سپس به آلمان رفت. در مونیخ، وین و برلین حقوق سیاسی خواند و پایان نامه دکترای علوم سیاسی خود را درباره تأثیر عقاید مارکس بر کلیسا و حکومت آلمان شرقی نوشت و از دانشگاه مونیخ فارغ التحصیل شد.

فریدون فرخزاد که از نوجوانی به شعر و سرود آن علاقه داشت سرانجام در سال ۱۹۶۴ نخستین مجموعه شعر مستقل خود را با عنوان «فصل دیگر» انتشار داده که تحسین بعضی متقن‌دان معروف را بر انگیخت.

فرخزاد چند سالی عضو آکادمی ادبیات جوانان مونیخ بود و در سال ۱۹۶۶ به رادیو و تلویزیون این شهر نیز راه پیدا کرده و در این رادیو سلسه برنامه‌هایی همراه باطنز و توابع موسیقی خاورمیانه، از جمله ایران تهیه می‌کرد و در تلویزیون آلمان نیز مجموعه فیلم‌نگی «خیابان‌های آلب» را ساخته است.

فرخ زاد پس از بازگشت به ایران با عنوان برنامه‌ساز، هنرپیشه، خوانده و مجری مبتکر چندین برنامه تلویزیونی به رادیو تلویزیون ملی ایران پیوست. دوره حضور او در تلویزیون ملی ایران یکی از درخشان‌ترین دوران زندگی هنری اوست که برنامه‌های موفق و محبوبی را روی آتنن می‌برد. از جمله برنامه «میخک نقره‌ای» که تعداد زیادی از هنرمندان کنونی و مشهور ایران را به مردم معرفی نمود که ستار، ابی، مرتضی، شهره و شهرام صولتی، لیلا فروهر، نوش آفرین، سلی، سعید محمدی و روحی ساوجی از جمله آنان می‌باشند.

او می‌کوشید شیوه ویژه خود را در شومونی تلویزیون داشته باشد. بخش‌هایی از شعرهای او به کاپارهای سیاسی اروپایی شباخت داشت و در لابه لای تکه‌های سرگرم کننده انتقادهایی از سیاست‌های روز رامی گنجانید. فرخزاد در رابطه با مجری گریش در تلویزیون گفت: «همیشه سعی می‌کنم مردم

را در یک برنامه سه ساعته تلویزیونی که پر از خنده و شوخی و آواز و رقص

است متوجه مطالبی بکنم که ارزش دارد بر روی آنها فکر بشود.»

او در سال ۱۳۵۰ در فیلم دل‌های بی آرام، به کارگردانی اسماعیل ریاحی و بازی ایرج قادری و شهلا ریاحی نیز ایفای نقش کرد. فرخزاد در زمینه

موسیقی نیز فعالیت داشت و ملودی‌های روز غربی را در پیوند با شعر فارسی می‌خواند. آلبوم‌های موسیقی بسیاری نظری کسی می‌اید، خاطره‌یک، شب بود

بیابان بود، شهر من، آفتاب می‌شود و آهنگ‌های طلائی از او منتشر شده است. فریدون فرخزاد پس از انقلاب مدت کوتاهی را در بازداشت به سر برد و سپس به شهر لس آنجلس در امریکا مهاجرت کرد. او کتاب «در نهایت جمله آغاز است عشق» را در این شهر منتشر کرد. او در این ایام و با آغاز به کار تلویزیون ملی به سرپرستی کیومرث بوذرجمهری در کادر برنامه سازان این

رسانه فارسی زبان در لس آنجلس قرار گرفت و به همراه پرویز صیاد تلاش در روشنگری مصائب ملت ایران در بعد از انقلاب داشت. فرخزاد در دوره‌ای نیز با تهیه و تولید برنامه‌ای هفتگی با تلویزیون پارس که روی کanal ۱۸ و با برنامه‌های یک ساعتی پخش می‌شد همکاری کرد و تمرکز خود را در راه تلاش برای آزادی ایران متمرکز نمود و آن چنان که از او توقع می‌رفت تلاش

علیرضا میبدی

به رادیو ایران وابسته به دکتر شاپور بختیار می‌بیوند و به مدت هفت سال همکاری نزدیک خود را با این رسانه فارسی زبان حفظ می‌کند. او در سال ۱۹۹۰ برای دیدار مادر به شرق آمریکا و به دعوت دولت دوستانه برای دیداری ۱۰ روزه با اصحاب رسانه و همکاران قدیم به لس آنجلس می‌آید که این مسافرت او را برای همیشه ساکن این شهر می‌کند. او به محض ورود به دعوت دکتر حسین حقیقی و با رای گیری اعضای تحریریه رادیو صدای ایران به عنوان نخستین سردبیر این رادیو مشغول به فعالیت شده و این همکاری برای سالیان متتمدی ادامه می‌یابد.

در سال ۲۰۰۰ و با تاسیس تلویزیون NITV او به این شبکه تلویزیونی پیوسته و برای نخستین بار در برنامه نوروزی با اجرای اوست که تصویر شبکه‌های ماهواره‌ای در ایران رویت می‌شود.

میبدی در سال ۲۰۰۳ به همراه ۵۶ نفر از دولت و همکاران خود رادیو تلویزیون یاران را پایه گذاری می‌کند که از طریق فرستنده‌ای در کشور نروژ روی موج کوتاه برای داخل ایران برنامه پخش می‌کند. این رادیو برای دو سال به کار خود ادامه می‌دهد تا در جریان قرارداد شرکت نفت نروژ و دولت ایران به نمایندگی مهدی هاشمی (پسر رئیس جمهور وقت) این قرارداد از سوی جمهوری اسلامی منوط به تعطیلی فرستنده رادیو یاران از سوی دولت نروژ می‌گردد.

میبدی در سال‌های بعد به صورت همزمان در رادیو صدای ایران (آفای علیرضا مروتی) و نیز تلویزیون پارس به همکاری ادامه می‌دهد.

او اکنون سال هاست که برنامه موفق و پر بیننده یاران را از طریق فرکانس شبکه پارس به سمع و نظر ایرانیان در داخل و خارج از ایران می‌رساند و یکی از موفق‌ترین برنامه سازان شبکه‌های فارسی زبان بر شمرده می‌شود. او در این سال‌ها علاوه بر فعالیت‌های رسانه‌ای اش که عموماً بار سیاسی و آگاهی رسانی دارد، ارتباط خود را با دنیای ادبیات و نوشتمن شعر قطع نکرده و مجموعه‌هایی از او در زمینه ادبیات و شعر منتشر شده است.

شاید باید او را از نخستین گردانندگان مناظره‌های تلویزیونی در تاریخ رادیو تلویزیون ایران قلمداد کرد. میزگردهای پر شور و پر حرارتی که از آغازین سال‌های دهه ۱۳۵۰ خورشیدی در شبکه دوم تلویزیون ملی ایران در تهران آغاز شد و هنوز هم در برنامه پر بیننده یاران ادامه دارد.

علیرضا میبدی متولد شهر ادب پرور شیراز در سال ۱۳۴۴ خورشیدی است. او تحصیلات خود را تا پایان مقطع متوسطه در همین شهر ادامه داد و پس از اخذ دیپلم ریاضی برای ادامه تحصیل در مدرسه مهندسی راهی کشورهای اتریش، فرانسه و آلمان شد. اما پس از مدتی به مدرسه تصویرگری شهر کلن در آلمان پیوست و پس از فراغت از تحصیل در سال ۱۹۶۶ میلادی با گذراندن امتحان استخدامی تلویزیون آلمان به این رسانه پیوست.

او در سال ۱۹۷۰ میلادی به ایران بازگشت و با همکاری دولتشان و بر اساس تجربه‌ای که در تلویزیون آلمان اندوخته بود اجرای برنامه «جنگ شهر» را در تلویزیون ملی ایران به عهده گرفت. اما این برنامه به دلیل ارتباط برخی عوامل آن با تیم گلسرخی به تعطیلی کشیده شد. تا اینکه او به دعوت مشترک تورج فرازمند برای شبکه اول تلویزیون ملی و ایرج گرگین برای شبکه دوم بار دیگر راهی تهران شد.

علیرضا میبدی با جلب رضایت فرازمند دعوت گرگین را پذیرفت و برنامه پر بیننده «این سو و آن سوی زمان» را روی آنتن برد. این برنامه در دوره حیات خود تا آخرین شب‌های قبل از انقلاب ادامه یافت، میزان بیش از ۷۰ تن از چهره‌های روشنفکری ایران بود که به بحث پیرامون سنت و مدرنیته، غرب و شرق و بسیاری از موضوعات فلسفی و روشنفکری آن ایام می‌پرداختند.

در همین دوران اجرای برنامه «شرق و غرب» نیز از همین شبکه تلویزیونی به دلیل محبوبیت بالای میبدی به عهده او گذاشته شد. میبدی در این سال‌ها مدیریت و سردبیری مجله «بنیاد» را نیز عهده‌دار بود که از نشریات مولف در زمینه‌های فرهنگی، ادبی و فلسفی در دهه ۱۳۵۰ خورشیدی در ایران محسوب می‌گردد.

او در نخستین دوره جایزه ادبی فروغ فرخزاد در کنار دیگر نام آورانی مانند احمد شاملو، محمود عنایت، عباس پهلوان، جمیله سیخی و عشقی به عنوان روزنامه نگار برنده این جایزه، انتخاب و معروف شد.

با وقوع انقلاب و تنها به فاصله کمتر از سه هفته، او نیز در اولین گروه ۵۰ نفره پاکسازی شده از رادیو تلویزیون قرار گرفت و برای سه سال و نیم پس از آن به صورت مخفیانه و در قالب زیر زمینی به انتشار دوره نوارهای «شبانه»، «شب نامه» و «صد» مبادرت ورزید که مصاحبه مجموعه شبناه با صادق خلخالی که خواهان تغییر نام خلیج فارس به خلیج اسلامی شده بود، سر و صدایی به پا کرد.

میبدی پس از این دوره زندگی و کار مخفیانه در ایران مجبور به جلای وطن شده و از طریق ترکیه راهی پاریس می‌شود و در این شهر

ساسان کمالی

منتظر می‌شود. در این میان برنامه بزرگی مانند استقبال از گروگان‌های آمریکایی در ایران را بعد از آزادی آنها در آلمان برنامه ریزی و اجرا می‌کند. تاریخ‌نامه راهی آمریکایی شود.

او در ایالات متحده آمریکا نیز علاوه بر آنکه به صنعت بیمه می‌پیوندد و تلاش اقتصادی خود را تمرکز این راه می‌کند اما هرگز از فضای فعالیت‌های رسانه‌ای کنار نمی‌گیرد. در تاسیس یکی از نخستین تلویزیون‌های ایرانی در لس‌آنجلس نقش تعیین کننده‌ای دارد و حتی نام این شبکه (جام جم) نیز به پیشنهاد او برگزیده می‌شود. در همان سال تاسیس این رسانه برونو مرزی (۱۹۸۱) به دعوت از ظاهرات بزرگی بر علیه جمهوری اسلامی تدارک دیده می‌شود که از مهم‌ترین تاثیرات یک رسانه فارسی زبان برای جامعه است.

رادیو راه شب از یادگارهای او در خاطره جمعی ایرانیان در ایالات متحده آمریکا است که در سال ۱۹۸۷ راه اندازی شد و فعالیت‌های تنگانگی در آن با دیگر رادیوهای محلی خصوصاً بارادیوی خانم پریسا ساعد در تگزاس شکل گرفت.

در سال‌های بعد او همواره همکاری خود را با رادیو تلویزیون‌های فارسی زبان حفظ کرده است. او در سال‌های ۱۹۹۳ و ۱۹۹۴ با تکرار خاطره «صبح روز تعطیل» در رادیو تهران که در لس‌آنجلس راه اندازی شده است، شوری زیبادر ایرانیان این شهر به پامی کندو در جریان راهاندازی تلویزیون‌های پارس، NITV و برخی دیگر از رسانه‌های فارسی زبان سهم دارد. برنامه روزانه «عصرانه با ساسان کمالی» که با اجرای او از تلویزیون پیش برای ۸ سال پخش

می‌شد بار دیگر موجب محبوبیت اولین نسل جوان داخل ایران می‌شود. با تاسیس رادیو ۱۹۶۷ ایام در لس‌آنجلس و با آغاز مدیریت افسین گرگین (دوره اول) در این رادیو ساسان کمالی نیز به رادیو ۶۷۰ پیوسته و می‌کوشد تا در بالا بردن میزان تمایل مخاطبان به این رادیو کوشاظا ظاهر شود. او که برنامه با مددای رادیو را در آن دوره اجرامی کند، پس مدتی از رادیو جدا شده اما با گذشت زمان بار دیگر به دعوت مدیران رادیو به این رسانه باز می‌گردد و همچنان برنامه خوب با مددای اش را از سر می‌گیرد.

برنامه‌های ساسان کمالی به دلیل تبحر و تسلطی که بر معلومات عمومی دارد، همواره شنیدنی و آموزنده است.

به همان اندازه که این روزها برای ساکنان لس‌آنجلس و شنوندگان رادیو ۱۹۶۷ ام محبوب و معروف است، برای بینندگان شبکه اول تلویزیون ملی ایران هم محبوب و معروف بود.

ساسان کمالی مردی که نیوگ ریاضی و شناخت ویژه‌ای که از اعداد دارد به همراه شوخ طبعی ذاتی او از وی یک مجری مسلط، توانا و دایره‌ای بسیط از اطلاعات عمومی ساخته است.

ساسان کمالی در مردادماه ۱۳۱۸ خورشیدی دیده به جهان گشود. شوق او به فعالیت‌های اجتماعی او را در مسیری قرار داد که خیلی زود مدارج ترقی را پیمود و پیش از آن که بارادیو تلویزیون ملی ایران آغاز به همکاری کند، در پرونده خود فعالیت در مقام یک خلبان آموزش دیده در آمریکا، کار در بانک و پذیرفته شدن در بورسیه تحصیلی سازمان برنامه را ثبت کرد. با همین بورسیه بار دیگر راهی آمریکا شد تا ادامه تحصیل دهد و پس از بازگشت به ایران موسسه IMB او جذب نمود.

در همین سال‌هاست که همزمان با فعالیت‌های مستقیم شغلی به عنوان مترجم اخبار اقتصادی و علمی با روزنامه آیندگان فعالیت می‌کند و همین همکاری موجب می‌شود تا همزمان با دو می‌فرود آپلوا بر روی ماه او برای کمک به بخش ترجمه این رویداد تاریخی راهی تلویزیون ملی ایران شود تا در ترجمه این برنامه برای پخش در تلویزیون ملی باری رسان همکاران تلویزیون باشد. این همکاری و مشاوره درباره برنامه‌ای علمی، استقبال مدیران تلویزیون را زاوی که تبحری ویژه در جذب مخاطب دارد بر می‌انگیزد و به زودی او به همراهی منصور مصلحی در کادر خبر علمی شبکه دوم ثبت می‌شود. نزدیکی او به IMB این امکان را فراهم آورده است تا بتواند بهترین ترکیب مشاوره را برای بخش خبر علمی فراهم کند. در خلال سال‌های دهه ۱۳۵۰ خورشیدی، ستاره اقبال او در میان مردم درخشیدن گرفته است و استقبال مدیران رادیو تلویزیون ملی موجب می‌شود تا اجرای زنده برخی برنامه‌های مربوط به مناسبت‌های مهم به عهده او گذاشته شود. در میان این برنامه‌های دیدنی، شاید جشن سی و ششمین سالگرد تاسیس رادیو تلویزیون ملی ایران یکی از به یادماندترین ترین برنامه‌های ساسان کمالی در حضور همه ستاره‌های رادیو تلویزیون اجرای این برنامه زنده را در سال ۱۳۵۵ به عهده می‌گیرد.

در همین دوره است که ساسان کمالی به عضویت در هیئت اجرایی حزب رستاخیر انتخاب می‌شود و پس از آن با پیوستن سعید قائم مقامی به رادیو تهران افام از او نیز دعوت می‌کند تا در برنامه هفتگی «صبح روز تعطیل» و «تهران در شب» را برای این شبکه رادیویی تهیه و اجرا کند.

وقوع انقلاب برای ساسان کمالی که هم چهره شناخته شده‌ای دارد و هم در مبارزات علیه استبداد دینی تازه حاکم شده در ایران کوشنده است با خطرات بسیاری همراه است. تأثیج‌که او مجبور می‌شود به صورت مخفیانه و با چهره مبدل از طبقه مرز زمینی ایران را ترک کند.

نخستین مقصد او اقامت اروپاست و از آنجا که قرار است گروهی از مبارزان سیاسی در قاهره و یا بغداد گردهم آیند، او متوجه انتظار آغاز فعالیت‌های آنها

ضیا آتابای

می‌دهد که سراسر تهدید، فشار و آزار نیروهای کمیته‌ای و انقلابیون تندد روست. او به ویلای خانوادگی اش در بندر پهلوی پناه می‌برد اما آنجا نیز در امان نیست و سرانجام از زندان گیلان سر در می‌آورد. دوران زندان برای او یکی از سخت ترین دوران زندگی اش است که شاهد شکنجه دیگر هم بندان است.

سرانجام او با کمک برخی افراد محلی و با چهره مبدل از طریق مرز زمینی به پاکستان می‌رود و در نهایت در سال ۱۹۸۱ در اسپانیا ساکن می‌شود.

اقامت سه ساله آتابای در اسپانیا منجر به تاسیس رادیوی فارسی زبان در این کشور است که هفته‌ای یک ساعت روی موج اف‌ام برنامه پخش می‌کند.

دست سرنوشت سرانجام او را بار دیگر به ایالات متحده آمریکا می‌کشاند و او ساکن کالیفرنیا می‌شود.

آتابای پس از سکونت در آمریکا در آغاز دهه ۱۹۹۰ میلادی، تلویزیون کابلی دریا را تاسیس می‌کند و همین تلویزیون پارس ادگام می‌شود. اما این مشارکت می‌زند و به دلایل گوناگون منجر به جدایی آنها می‌گردد.

در سال ۲۰۰۰ او بار دیگر اقدام به تاسیس تلویزیون جدیدی می‌کند که NITV نام می‌گیرد. درست در نوروز پس از آن است که برای نخستین بار از طریق ماهواره امواج این تلویزیون به ایران می‌رسد و فصل نوبتی از

فعالیت‌های رسانه‌های فارسی زبان در آمریکا رقم می‌خورد.

تلویزیون NITV از آن زمان تا کنون همچنان به فعالیت ادامه داده است و اگرچه در دو مقطع به دلیل بیماری ضیا آتابای موقتاً تعطیل شد اما خوشبختانه فرکانس آن هم اینک در آمریکا قابل دریافت است.

آتابای در NITV همواره کوشیده است پاسدار آزادی بیان باشد.

در دهم فروردین ماه ۱۳۲۱ خورشیدی در مسجد سلیمان چشم به جهان گشود و از همان دوران کودکی نشان داد که ذوق هنر در رگ و پی او دویده است. ضیای نوجوان در همان سال‌های پایانی دوران دانش‌آموزی به خواننده‌ای جوان و محبوب برای شنوندگان رادیو مرکز خوزستان و بینندگان تلویزیون شرکت نفت تبدیل می‌شود و قبل از آنکه از دبیرستان شاپور در اهواز فارغ التحصیل شود، دوباره روی صفحه این تلویزیون به اجرای ترانه می‌پردازد.

فرا رسیدن دهه ۱۹۶۰ میلادی برای او فرصتی است تا برای ادامه تحصیل به اروپا برود و سرانجام او از مدرسه فیلم و سینمای مونیخ در آلمان فارغ التحصیل می‌شود.

او که شوق موسیقی و هنر دارد، در بازگشت به ایران حرفه خوانندگی را جدی‌تر از قبل دنیال می‌کند و همزمان شرکت سولار را تاسیس می‌کند تا بتواند ترانه‌ها خود را بهتر تولید نماید و همچنین در معرفی آثار موسیقی غربی به جوانان ایرانی موثر باشد.

همزمان با همین رویداده است که به تهران نقل مکان می‌کند و به دعوت یکی از دوستان برای نخستین بار در انجمن دوشیزگان و بانوان که ریاست آنرا خانم مستغان عهده دار است به اجرای موسیقی می‌پردازد. شوق و هنر او چنان شگفتی آفرین است که به دعوت این انجمن به عنوان خواننده رسمی آنها به برنامه هفت حوان در تلویزیون ملی دعوت می‌شود و اجرای او در این برنامه ستاره اقبالش را به درخشش در می‌آورد.

در این ایام او به رادیو ایران می‌پیوند و به عنوان خواننده ثابت رادیو کارهای فاخری را به جامعه خصوصاً جوانان علاقمند عرضه می‌کند.

موفقیت‌های پیاپی ضیا آتابای توجه مدیران شرکت CBS را که به تازگی در ایران شعبه‌ای را افتتاح کرده‌اند به خود جلب نموده و سرانجام او را با سمت مدیر تولید این کمپانی بزرگ در ایران استخدام می‌کنند و در نهایت او به سرپرستی این موسسه در ایران می‌رسد که همزمان با تحولات منجر به انقلاب در بهمن ۱۳۵۷ خورشیدی است.

در فردای انقلاب علاوه بر آنکه او دیگر در رادیو و تلویزیون حضوری ندارد به طور گسترده مورد فشار و آزار انقلابیون است تا آنچا که به دفعات دفتر کمپانی CBS در تهران مورد غارت نیروهای انقلابی قرار می‌گیرد و ضیا آتابای با باج خواهی‌های متنوعی رویروست. در این اثنا او به سفارش صباغیان در دولت موقت برای تکمیل سیستم کاری شرکت متبعو ش به امریکا می‌رود و پس طی دوره‌های تخصصی و جلب حمایت مدیران این موسسه راهی ایران است که ماجراهی گروگان گیری به وقوع می‌پیوندد. مدیران CBS به او پیشنهاد می‌دهند که در این کمپانی به ماند و تجربیاتش را برای آنها صرف کند اما او نمی‌پذیرد و به عشق ساختن ایرانی آباد به ایران برمی‌گردد. این بازگشت او را در شرایط دشواری قرار

اثر شناسی پرویز کارдан

هنر ایران

شاهنامه فردوسی

محاکمه ایرج میرزا

پرواز

شازده خانم و آقای وزیر

پرویز کاردان

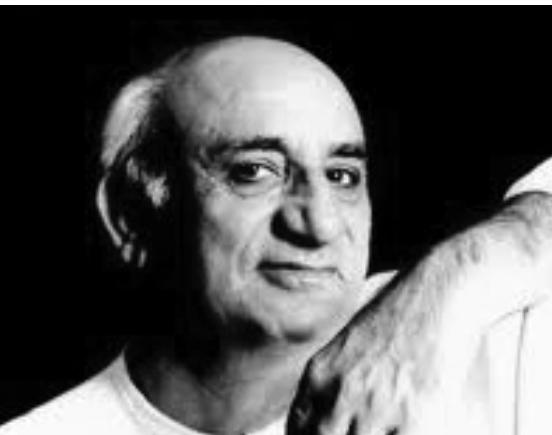
می‌سازد که در آن سال‌ها میان مردم بشدت گل می‌کند. شب‌هایی که این سریال از تلویزیون پخش می‌شد، خیابان‌های تهران کاملاً خلوت می‌شد.

کارдан برای اولین بار از ستار که آن‌زمان جوانی با استعداد بود برای خواندن شعر موسیقی این سریال استفاده می‌کند و بدین ترتیب است او به عالم هنر معرفی می‌شود. سریال «اختاپوس» اولین کار مشترک پرویز صیاد و پرویز کاردان کار بعدی او بود. تیپی که برای اولین بار در این سریال معرفی شد و بعد از آن باشد گل کرد، قاطبه با نقش آفرینی زیبای نوز آزادی بود. کاردان فعالیت سینمایی اش را با فیلم عمومی یادگار به عنوان بازیگر و کارگردان در سال ۱۳۵۰ آغاز می‌کند. فیلم مراد برقی و هفت دختران بر اساس سریال خانه بدلوش را در سال ۱۳۵۳ می‌سازد.

سال‌های دور از وطن برای کاردان از فردای انقلاب آغاز می‌شود و او سرانجام به لس‌آنجلس مهاجرت کرده و در دل جامعه ایرانیان مقیم این شهر خانمی کند. حضور پرویز کاردان در لس‌آنجلس همچنان همراه با خلاقیت‌های هنری و نمایشی اوست. بارهای در سال‌های غربت نمایش‌های گوناگونی را روی صحنه می‌برد و همواره هنر تاتر ایرانی را در غربت زنده‌گاه می‌دارد. کاردان با پیدایش تلویزیون‌های ۲۴ ساعته بار دیگر به دنیای رسانه باز می‌گردد و می‌کوشد تا با برنامه‌های مختلف مسیر آشنازی مردم را بازیابی هنر هموار کند. او برای مدتی مدیریت تلویزیون اندیشه را در این شهر به عهده می‌گیرد که موجب رونق این رسانه دیداری در سطح جهانی می‌شود.

پرویز کاردان در سال‌های اخیر و با اتکا به بیش از نیم قرن تجربیات با ارزش خود را در زمینه مستند سازی فعال است و در سه سال گذشته چندین مستند دیدنی از او که بیشتر بر موضوع بازشناسی شخصیت‌های معترض جامعه ایرانی متمرکر بوده است در برنامه‌ای با عنوان «همان ناهار» با پرویز کاردان، از طریق تلویزیون پخش فارسی صدای امریکا به روی آتن فرستاده است.

در سال گذشته نیز دو فیلم مستند پژوهشی او درباره شهبانو فرح پهلوی که از طریق شبکه تلویزیونی اندیشه پخش شد، توانست نگاه مخاطبان بسیاری را به خدمات آخرین ملکه ایران در زمینه هنر متوجه کند. پرویز کاردان هم اکنون در حال پیش تولید یک سریال تازه است.

در میان هنرمندان سرشناسی که از دریچه تلویزیون ملی ایران به خانه قلب می‌لیون‌ها ایرانی راه باز کردند پرویز کاردان را می‌توان یکی از ماندگارترین چهره‌های دانست. پرویز کاردان زاده ۱۳۱۶ در شیراز و فارغ‌التحصیل از هنرستان هنرهای تزئینی تهران در رشته نقاشی و طراحی و همچنین کارگردانی تلویزیونی از انگلستان است.

او فعالیت هنری خود را از سال ۱۳۳۸ با بازی در نمایش‌های تلویزیونی آغاز و سال ۱۳۴۰ با بازی در تئاتر صحنه‌ای ادامه فعالیت داد. سینما نیز در تجربه حرفه‌ای او جا دارد او برای نخستین بار در سال ۱۳۵۰ با کارگردانی و بازی در فیلم عمومی یادگار به سینما پا گذاشت.

پرویز کاردان فعالیت در تلویزیون ایران را به عنوان کارگردان و بازیگر در سال ۱۳۳۸ آغاز نمود. اولین کارش «سرکار استوار» از سریال‌های طنز قدیمی و طولانی تلویزیون ملی ایران بود که بسیاری از بخش‌های این سریال را خود نوشت و کارگردانی نموده بود، سال‌ها هفته‌ای یکبار مردم را دریای تلویزیون می‌نشاند و پخش تکراری آن در برنامه‌های نیمروز تابستانی نیز طرفداران فراوانی داشت. نقش سرکار استوار را عبدالعلی همایون بازی می‌کرد. مامور راندار مری روتایی در جای نامعلومی در ایران که با نقشه‌های هوشیارانه‌ای که طرح می‌کردن و نامعلومی آن را «پولنیک سرکار استواری» می‌نامید، خلافکاران را در دام می‌انداخت. تیپ‌های ماندگاری در این سریال تلویزیونی خلق شد که بعداً هریک برای خود سوژه سریال‌ها و حتی فیلم‌های سینمایی بسیار شدند. معروف‌ترین این تیپ‌ها، صمد با بازی پرویز صیاد، کرمعلی خان و ... بودند. بعد از آن، کاردان سریال خانه به دوش را بر مبنای یک شخصیت تخیلی، یعنی مراد برقی

هما سرشار

اگرچه برای عموم علاقمندان به فرهنگ و هنر نام و آوازه بلند هما سرشار با حرفه روزنامه‌نگاری پیوند خورده است اما باز نگری به سابقه فعالیت‌های حرفه‌ای او نشانگر حضور چشمگیر و تاثیرگذار این چهره فرهنگی در رادیو تلویزیون ملی ایران است.

هما سرشار در سال ۱۳۲۵ در شیراز متولد شده است. دبیلم را از دبیرستان رازی تهران، لیسانس رشته ادبیات فرانسه را از دانشگاه تهران، فوق لیسانس رشته مدیریت ارتباطات USC را از دانشگاه کالیفرنیای جنوبی گرفته است و دارای افتخاری در رشته روزنامه‌نگاری از دانشگاه جهانی آمریکا American World University است.

هما سرشار که سابقه فعالیت‌های مطبوعاتی اش به سال ۱۳۴۳ و آغاز به انتشار هفته نامه زن روز در موسسه کیهان باز می‌گردد، از سال ۱۳۵۱ تا وقوع انقلاب با سمت تهیه‌کننده، نویسنده و مجری برنامه چهاردیواری در سازمان رادیو تلویزیون ملی

ایران فعالیت کرد. این برنامه که از شبکه یک تلویزیون ملی ایران منتشر می‌شد در بالابردن سطح آگاهی‌های اجتماعی و خانوادگی زنان تاثیر سازنده‌ای داشت. او نیز با سرکار آمدن تندروهای انقلابی در ایران

مجبور به جای وطن شد و از سال ۱۹۷۹ به این سو

در ایالات متحده آمریکا ساکن است. اما آنچنان که

سابقه تلاش‌های فرهنگی اش نشان می‌دهد، دوری از

وطن نه تنها ارتباط او را با روزنامه‌نگاری، فرهنگ و

ادبیات سرزمین مادری قطع نکرد بلکه انگیزه‌ای قوی

شد تا او مجданه در راستای آرمان‌های آزاد اندیشانه

اش به استمرار حیات حرفه‌ای خود پیردازد.

از همان سال‌های نخستین گردهم آمدن ایرانیان در

جنوب کالیفرنیا، نام هما سرشار همواره در ترازنخست

فعالان فرهنگی و رسانه‌ای جامعه ایرانی آمریکایی

درخشیده است. او از ابتدای تاسیس رادیو امید در

فراهم آورده است.

هما سرشار که یکی از مطرح ترین

پژوهندگان اجتماعی، تاریخی و رسانه‌ای

ایرانی آمریکایی است همواره در برنامه‌های خود تلاش

کرده است دیدی واقع گرایانه نسبت به موضوعات روز

داشته باشد. روندی که این روزها در برنامه خوب

صیحانه با هما سرشار از رادیو ایران نیز

موجب جلب توجه گسترده مخاطبان را به برنامه او

فرآهم آورده است.

اثرشناسی هماسرشار

در کوچه پس کوچه‌های
غربت

شعبان جعفری

یهودیان ایرانی

پرویز قریب افشار

همزمان قریب افشار ماحصل تجربیات و تحصیلات خود در ایالات متحده آمریکا را در مقام استاد در مدرسه عالی رادیو تلویزیون و نیز دانشکده علوم ارتیاطات در اختیار دانشجویانی گذاشت که آرام آرام جذب بخش‌های گوناگون رسانه‌ای در کشور می‌شدند.

اعتماد او به جوانان و تلاشش برای معرفی چهره‌های جدید در مقام مجریان برنامه‌ها از یک سو و اجراهای موفق خود او در برنامه‌هایی مانند «دنیای خوب ما»، «آدینه شب» و پیژه برنامه‌های مناسبت‌های ملی مانند نوروز، یلدای مهرگان موجب شد تا به چهره‌ای محظوظ بین بینندگان تلویزیون ملی بدل شود.

یکی از مهمترین دستاوردهای پرویز قریب افشار در دوره خدمت به رادیو تلویزیون ملی ایران تاسیس و راهاندازی نخستین تلویزیون بین‌المللی ایران بود که با موفقیت به انجام رسید.

قریب افشار در آستانه انقلاب به دلیل آن‌که در آن زمان همسری آمریکایی داشت برای همراهی وی و فرزندانش به آمریکا آمد اما وقوع انقلاب و فجایع آن موجب شد تا دیگر نتواند به ایران بازگردد.

اما حضور او در آمریکا موجب نشد تا او از حرفة‌اش دور بماند و بلافضله دست بکار شد به گونه‌ای که تنها دو سال پس از انقلاب و مهاجرتش توانست در سال ۱۹۸۰ شبکه تلویزیونی سیمای آشنا را تاسیس و با همکاری دیگر چهره‌های توانای مجبور به جلای وطن شده برنامه‌های متنوعی تولید کند و به روی آتنن بفرستد. او در این شبکه تلویزیونی که تا سال ۲۰۱۱ فعال بود و از طریق کاتال ۱۸ در جنوب کالیفرنیا برای علاقمندان قابل رویت، توانست برای نخستین بار تماس مستقیم مردم با استودیو و نیز نخستین اجرای زنده برنامه تلویزیونی فارسی زبان در آمریکا را رقم بزند.

پرویز قریب افشار در سال‌های غربت توانسته است بیش از ۱۲ هزار ساعت برنامه تولید، اجرا و پخش نماید که رکوردی ماندگار برای او محسوب می‌شود. او هم اکنون ساکن جنوب کالیفرنیا است.

چهره گرم و لحن خودمانی او به گونه‌ای گیرا برای بینندگان تلویزیون ملی ایران در سال‌های دهه ۵۰ خورشیدی دلنشیں بود و از او مردم ساخت که برای سالیان طولانی در خاطره جامعه ایرانیان در اقصی نقاط دنیا ماندگار شد.

پرویز قریب افشار متولد تهران است. او پس از طی تحصیلات مقدماتی خود در دیبرستان مروی تهران برای ادامه تحصیل در خلال دهه ۱۹۶۰ میلادی راهی آمریکا شد و در این کشور علاوه بر اخذ مدرک فوق لیسانس در رشته رادیو تلویزیون به مدت یک سال و نیم همکاری با شبکه NBC را در کارنامه حرفه‌ای خود ثبت کرد.

او در سال ۱۹۷۰ میلادی به ایران بازگشت و به فاصله کوتاهی به استخدام رادیو تلویزیون ملی ایران درآمد و با سمت مدیر برنامه‌ها در شبکه یک این سازمان، مشغول به فعالیت شد. در این دوره بسیاری از برنامه‌ها خصوصاً با گرایش خانوادگی و کودک و نوجوان با طراحی و مدیریت او تولید شد و توانست به غنای برنامه‌های رادیو تلویزیون ملی بیافزاید.

شهیار قنبری

شهیار قنبری ششم مرداد سال ۱۳۲۹ در خانواده‌ای اهل هتل به دنیا آمد. کار ادبی را از نوجوانی آغاز کرد و در آن زمان برای نشریه اطلاعات کودکان داستان کوتاه می‌نوشت، گاه نیز اشعاری می‌سرود. سپس برای ادامه تحصیل در رشته ادبیات به کمپریج رفت و در میانه دهه ۱۹۶۰ میلادی به ایران بازگشت.

شهیار پس از بازگشت به ایران سرودن ترانه را آغاز کرد. نخستین ترانه‌ای که نوشت «دیگه اشکم واسه من ناز میکنه» بود. از دیگر ترانه‌های دیگر او که از رادیو پخش شد، می‌توان به «ستاره آی ستاره» «دیگه اشکم واسه من ناز میکنه» (موسیقی از اسفندیار منفرد زاده) هر دو با صدای گوگوش اشاره کرد.

همکاری شهیار و واروژان در حقیقت شروع دوران دیگری از زندگی هنری وی است. نخستین ترانه این دو با عنوان بوی خوب گندم با اجرای داریوش خواننده معترض ایرانی باعث شد تا خواننده و شاعر هر دو به زندان بیفتدند.

طی سال‌های بعد شهیار با خوانندگان مشهوری نظیر داریوش، فرهاد مهراد، ستار، ابی و گوگوش همکاری کرد.

شهیار قنبری علاوه بر ترانه سرایی دیگر فعالیت‌های هنری مانند آهنگسازی، نمایش‌نامه‌نویسی، مجری‌گری تلویزیونی و رادیویی، فیلم‌سازی، روزنامه‌نگاری، برنامه‌سازی برای رادیو و تلویزیون‌های فارسی زبان در لس آنجلس و نیز خوانندگی را نیز در کارنامه هنری خود دارد.

شهیار قنبری برای مدتی مددی با برنامه‌های رسانه‌ای خود با عنوان غدغنهای تاثیری بالقوه در فضای فرهنگی رسانه‌ای در خارج از کشور داشته است و عموماً با نقدهای خود روند رشد فعالیت‌های هنری جامعه ایرانیان آمریکا را هموار کرده است. او از متقدان مطرح عدم رعایت قوانین کپی رایت در خصوص آثار هنرمندان شناخته می‌شود که به صورت مستمر برای احیای فرهنگ رعایت حقوق پدیدآورندگان آثار فرهنگی در جامعه کوشیده است و تلاش کرده تا ایرانیان را به پاسداری از حقوق معنوی آثار هنرمندان خود متوجه سازد.

شهیار قنبری هم اکنون ساکن لس آنجلس است.

حسین فرجی

اجراه گرم و تسلط او بر اخبار یکی از مشخصه‌های بارز حسین فرجی است که همواره برنامه‌های خود را با گرمای احساسات میهن دوستانه و تعهدش برای حفظ حقایق و افشاءی واقعیت‌ها همراه کرده است.

حسین فرجی که در تهران دیده به جهان گشوده است از سال ۱۳۴۵ خورشیدی با سمت گویندگی خبر برای این رسانه ملی می‌خواند، خیلی زود مدارج ترقی را طی و با سمت سردبیر بخش خبر عازم واحد رادیو تلویزیون در بندرعباس در جنوب ایران شد. او که در این شهر به مدیریت بخش خبر ارتقای مقام یافته بود در سال ۱۳۴۹ به تهران بازگشت تا با مسئولیت سردبیری خبر نیمروز تلویزیون ملی ایران ادامه کار دهد و پس از آن نیز برای مدت سه سال به سمت مدیریت خبر مرکز مهاباد به این شهر عازم شد.

ماموریت بعدی حسین فرجی سردبیری ارشد خبری در بخش فارسی صدای آلمان (دویچه‌وله) بود که از سال ۱۹۷۴ تا زمان وقوع انقلاب با درخواست مقامات آلمانی برای سه دوره پیاپی تمدید شد. بازدیکی به انقلاب و پس از آنکه فرازمند به مدیرعاملی رادیو تلویزیون ملی منسوب می‌شود، ماموریت فرجی به صورت یکجانبه از سوی ملغی اعلام می‌گردد اما اصرار مسئولین آلمانی همچنان بر ادامه همکاری وی با این رسانه است.

او تنها یک ماه پس از انقلاب به ایران باز می‌گردد و طی مدت کوتاهی شاهد جنایات وحشتناک نیروهای تازه به قدرت رسیده در ایران شده و در می‌یابد که همکاری با این حکومت جدید جز خیانت به وطن نیست. از همین رو به آلمان بازگشته و پیشنهاد استخدام دویچه‌وله را پذیرفته و تا سال ۱۹۹۵ در بخش فارسی این شبکه خبری به همکاری در سمت‌های گوناگون ادامه می‌دهد. او از نخستین کسانی است که در آن دوران شدیدترین انتقادات خود را در خصوص اعدامها و پایمال شدن حقوق مردم در جمهوری اسلامی به صورت مقالات مرتباً در بخش فارسی صدای آلمان منتشر می‌کند تا جایی که به دنبال اعتراض مقامات ایرانی برای مدتی از سوی آلمانی‌ها ممنوع القلم می‌شود.

پس از بازنیستگی زود هنگام فرجی از صدای آلمان، او به صورت مرتب به عنوان برنامه ساز به همکاری با سایر رسانه‌های شینیداری و دبلاری فارسی زبان ادامه می‌دهد که در آن میان می‌توان به رادیو اسرائیل، رادیو صدای ایران، پرژن رادیو، تلویزیون تصویر ایران و تلویزیون پارس اشاره کرد. حسین فرجی از سال ۲۰۰۵ تا کنون ساکن لس آنجلس است.

فرهنگ هلاکویی

اثرشناسی فرهنگ هلاکویی

خانواده تک سرپرست

چرا ازدواج چرا طلاق

آزادی

کفته ها

دیری نپایید و او که اندیشه‌های بزرگ و تحول ساز در سر داشت پس از چند سال به دلیل اختلاف نظر با اما نمی‌توان تجربه و خدمات او را در سازمان رادیو تلویزیون ملی ایران نادیده انگاشت و حتی در سال‌های مهاجرت و زندگی در آمریکا او را جدای از بدنۀ فعال رسانه‌های موفق ایرانی در آمریکا قلمداد کرد.

فرهنگ هلاکویی متولد شهریور ماه ۱۳۲۳ در شهر شیراز است. او دارای مدرک دکترا در رشته «جامعه‌شناسی» و فوق لیسانس در رشته‌های، «اقتصاد» و «مشاوره ازدواج، خانواده و کودکان» است. او پیش از انقلاب استاد دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران بوده است.

دکتر هلاکوئی که در سال‌های غربت اهم توجه خود در حوزه علم روان درمانی و مشاوره خانواده متمرکز کرده است با پیدایش نخستین کلوب‌های متمرکز ایرانیان و در کنیاز بالقوه این جامعه به مشاوره در زمینه موضوعات روان درمانی می‌کوشد تا دانش و تجربه خود را در اختیار عموم قرار دهد. از همین رو با توجه به سابقه فعالیت‌های رسانه‌ای و البته استعداد شگرف خود در این زمینه به همکاری با چهره‌های مطرح رادیو تلویزیون ملی ایران در غربت می‌پردازد.

اوج فعالیت‌های دکتر هلاکوئی از سال ۲۰۰۰ میلادی و با تاسیس رادیو ۶۷۰ ام در لس آنجلس آغاز می‌شود که در تمام این مدت بی وقفه او همه روزه دو ساعت برنامه‌های رازها و نیازها را اجرا کرده است.

دکتر هلاکوئی همچنین از طریق شبکه تلویزیونی ماهواره‌ای برای سال‌های متمادی به پرسش‌های تلفنی مخاطبان فارسی‌زبان از سراسر دنیا، درباره مسایل روان درمانی - اجتماعی - خانواده و دیگر موارد وابسته پاسخ داده و جنبه‌های مختلف آنان را مورد بحث قرار می‌دهد.

اما همکاری دکتر هلاکوئی با رادیو تلویزیون ملی ایران

مهرداد پارسا

مهرداد پارسا متولد مهرماه ۱۳۲۶ در شهرستان خرم آباد است. او که از سینین نوجوانی و در چهارده سالگی برای نخستین بار ایستادن پشت میکروفون را تجربه کرد و برگزاری مراسم‌های میدانی را به عهد گرفت، توانست با همکاری با مرکز رادیو تلویزیون استان لرستان به عنوان گوینده و گزارشگر جوان فعالیت خود را آغاز نماید در این دوران برنامه‌ای

ویژه به گویندگی و تهیه کنندگی او با عنوان لرستان را بهتر بشناسیم برای بسیاری از شنوندگان رادیو ایران خاطره انگیز شد.

پارسا پس از اخذ دiplom به استخدام رسمی خبرگزاری پارس درآمد و در پی آن با دعوت ایرج گرگین به عنوان مامور به خدمت به همکاری با خبرگزاری رادیو تلویزیون ملی در استان لرستان مشغول شد. در همین ایام بود که در جریان بازدید محمدرضا شاه از نمایشگاه بازدید استان‌ها او فرصت یافت تا تئاترهای رسانه‌ای در این استان را به استحضار پادشاه برساند و طبق دستور مستقیم شاه رادیو مرکز لرستان تاسیس شد و در سال‌های نخستین دهه ۱۳۵۰ خورشیدی مهرداد پارسا با سمت مدیریت این مرکز رسانه‌ای در خدمت سازمان رادیو تلویزیون ملی بود.

او چند سال پیش از انقلاب به تهران مهاجرت کرد و بار دیگر به خبرگزاری پارس بازگشت تا با سمت سردبیر خبر سیاسی همچنان به حرفه روزنامه‌نگاری ادامه دهد. در جریان وقوع انقلاب او نیز ماند بسیاری از چهره‌های رادیو تلویزیونی از کار برکنار و از خدمت منفصل شد و از همین رو به نگارش کتاب روی آورد که ماحصل آن انتشار ۱۷ جلد کتاب بود.

مهرداد پارسا در سال ۱۹۸۵ برای انجام عمل جراحی قلب به آمریکا آمد و به توصیه پزشکان وادار به ادامه حیات در این کشور گشت. با مهاجرت به آمریکا او در سال ۱۹۸۷ رادیو ملی پارس را در لاس وگاس بنیاد نهاد و توانست برای مدت شانزده سال این رادیو را اداره نماید و از طریق این فرستنده اخبار موثق را به زبان پارسی در اختیار شنوندگان خود قرار دهد. پارسا سرانجام در سال ۲۰۰۰ و با تاسیس شبکه تلویزیونی پارس و با دعوت مهندس شجره مدیر این تلویزیون همکاری با بخش خبر این رسانه تازه تاسیس را آغاز کرد و اگرچه در سال‌های ابتدایی به صورت پاره وقت و فقط هفته‌ای یکبار به لس آنجلس می‌آمد اما به مرور و با تعطیل شدن رادیو ملی پارس به این شهر مهاجرت کرده و مسئولیت بخش تفسیر خبر و برنامه‌های خبری در این رسانه را عهده دار شد.

مهرداد پارسا هم اکنون نیز به عنوان گزارشگر ارشد خبری تلویزیون پارس مشغول تلاش برای فرهنگ و جامعه ایران است.

حسین حجازی

حسین حجازی در بهمن ماه ۱۳۲۱ خورشیدی دیده به جهان گشوده است. او که متولد خرم آباد مرکز استان لرستان در ایران است تحصیلات دانشگاهی خود را در رشته اقتصاد تا مقطع فوق لیسانس ادامه داد و پس از آن علاوه بر تدریس در دانشگاه با سمت مدیریت برنامه و بودجه دانشگاه آزاد ایران به استخدام این نهاد آموزشی درآمد.

او که از اواسط دهه ۴۰

خورشیدی علاقمندی خود به فعالیت‌های رادیویی را به بروز رسانده بود، سرانجام در میانه دهه ۵۰ خورشیدی و در پی راه اندازی رایو تهران روی موج افام در پایتخت ایران به مدیریت سعید قائم مقامی، برای اجرای دو برنامه در این شبکه رادیویی که برای پایتخت نشینان برنامه پخش می‌کرد، دعوت به همکاری شد. برنامه شبانه هفتگی او که هفته‌ای یک شب از نیمه شب تا ۶ بامداد اجرا می‌شد، به قدری محبوبیت یافت که در همان ماه‌های متمیز به جریانات انقلاب توانست شنوندگان بسیاری را به خود جذب کند.

در همین احوال است که حسین حجازی به دعوت برادرش که ساکن آمریکاست و برای اخذ اقامت این کشور درست یکی دوماه پیش از انقلاب به آمریکا مسافرت می‌کند. در همین حین انقلاب در ایران رخ می‌دهد و او با اولین پرواز به ایران بازمی‌گردد اما به درستی درمی‌یابد که ایران پس از انقلاب آنچه و عده داده شده بود نیست. به همین رود کمتر از یک ماه تصمیم به بازگشت به آمریکا را می‌گیرد تا اقامت این کشور را از دست ندهد.

حجازی پس از بازگشت به آمریکا و بالاصله با تاسیس رادیو صدای ایران در زمان مدیریت شادردان تورج فرازمند به همکاری با این رسانه شنیداری مبادرت می‌ورزد و برنامه‌های گوناگونی برای این رسانه شنیداری تولید و اجرا می‌نماید.

حجازی پس از سال ۲۰۰۰ و با تاسیس رادیو ایران ۱۶۷۰ ام که رادیویی فراگیر در جنوب کالیفرنیا است با سمت مدیر برنامه‌های این رادیو و نیز تهیه کننده و مجری یکی از برنامه‌های هفتگی آن (با عنوان گلگشت) موجب رشد و گسترش این رسانه را فراهم می‌آورد و این همکاری تا سال ۲۰۰۷ میلادی استمرار می‌یابد.

حسین حجازی که گوینده‌ای آگاه و مسلط و برنامه‌سازی بی طرف و مصنف شناخته می‌شود، از آوریل سال ۲۰۱۱ میلادی به گروه تولید پرژن رادیو در شهر لس آنجلس پیوسته است و هم اکنون نیز اجرای برنامه روزانه حد هفتم را در این رادیویی فارسی زبان عهده دار است. حجازی همچنین برنامه گلگشت را در شبکه تلویزیونی ایران فردا روی آشن می‌برد.

پرویز صیاد

نام فرستاده به همراه رضا آریا تهیه کنندگی کرد که در آن نشان داد به روشنی با دین فروشان حاکم بر ایران و استبداد دینی ناشی از استیاهی آنان، زاویه دارد.

او پس از مهاجرت به آمریکا فعالیتش را در تئاتر و تلویزیون ادامه داد. بی‌تردید می‌توان پرویز صیاد را از پرکار ترین چهره‌های هنری ایرانی در غربت تلقی کرد که از لحاظ آثار نمایشی چه در اجرا و چه در نگارش توائیسته است گوی سبقت را از بسیاری از همکاران خود برباید.

بازی در فیلم‌هایی همچون سنگسار ثریا میم، بابک و دوستان، گوهر شب چراغ، صمد از جبهه بر می‌گردد، نقطه کترل، بر بال عقاب‌ها، صمد به جبهه می‌رود... بخشی از این پرونده درخشنان هنری است.

پرویز صیاد نگارش و اجرای ده‌ها نمایش نامه و تاتر را زیر در سال‌های تبعید در کارنامه خود دارد که سالان‌های نمایش گوناگونی را در نقاط مختلف اروپا و آمریکا به محل تجمع ایرانیان مبدل کرده است. کسانی در خلال طنز گزندۀ سیاسی او در همه این سال‌ها درباره آینده وطن به فکر فرو رفته‌اند.

پرویز صیاد برای دوره‌ای با تلویزون‌های ۲۴ ساعته نیز همکاری کرد و اتز طریق این رسانه‌ها بیش از پیش توانست با علاقمندان خود در داخل ایران ارتباط برقرار کند.

او هم اکنون در لس‌آنجلس ساکن است و همچنان هنرمند را برای خلق آثار تازه با مضماین ویژه‌ای که از خالق صمدآقا انتظار می‌رود، هزینه می‌کند.

در نوشهای خوانده بودم که نمی‌شود از سینمای ایران یاد کرد و یاد شخصیت جذاب صمد آقا نیافتاد. یادآوری کارکتری که شاید با گذشت چندین دهه از خلق آن هنوز برای عموم مردم جامعه جذاب است و همچنان کارکتری بومی‌تر از جلوه طنز نمایشی مرد ساده‌دل و روسانای ایرانی را مجسم نکرده است.

اما خالق این شخصیت ماندگار یعنی پرویز صیاد خود در سال ۱۳۱۸ در لاهیجان به دنیا آمد و در رشته اقتصاد از دانشگاه تهران دانش‌آموخته شد. فعالیت هنری خود را در سال ۱۳۳۶ با چاپ شعر و داستان کوتاه آغاز کرد و در سال ۱۳۳۷ به نمایشنامه‌نویسی نیز مشغول شد.

پرویز صیاد فعالیت در سینما را از سال ۱۳۳۸ با فیلم «میرم برای پول» به عنوان نویسنده آغاز کرد. او در نقش صمد بسیار معروف شد و فیلم‌های طنز انتقادی اجتماعی و بعضی سیاسی در این نقش بازی کرد. او علاوه بر این خلق هنری برای چند فیلم شعر، تدوین، نوازنده‌گی، مشاور فیلم‌نامه و طراحی چهره‌پردازی را نجام داد. چند کتاب نیز نوشته است. همکاری صیاد با پرویز کارдан در سریال نمایش اختاپوس فصل درخشنان دیگری در تجربه هنری او بود که در نیمه دوم دهه ۱۳۴۰ خورشیدی کارنامه تلویزیون ملی ایران را پربار می‌سازد.

با وقوع انقلاب در ایران صیاد نیز از جمله مغضوبان انقلابیون است و مجبور به جلای وطن می‌شود، اما او را از ادامه تلاش‌های هنری اش برای مردم ایران باز نمی‌دارد. پرویز صیاد در سال ۱۳۵۸ و در پی مهاجرت به خارچچ از ایران نخستین فیلم خود در پس از انقلاب را به

فریدون توفیقی

برای نخستین بار با تهیه کنندگی او صدای برنامه جوانان در رادیو ایران به گوش مخاطبان رادیو رسید و از همان ابتدا مشخص بود این تیم حرفه‌ای خواهد توانست توجه گسترده مخاطبان رادیو را به خود جلب کند.

فریدون توفیقی متولد سال ۱۳۲۴ در تهران است و تحصیلات خود را پس از اخذ دیپلم طبیعی، در دانشکده هنرهای دراماتیک در رشته فن بیان ادامه داد. همزمان با فارغ‌التحصیلی در دانشگاه در امتحان گرینش رادیو ایران شرکت کرد و به استخدام این موسسه درآمد.

سال‌های بعد تازمان اقدام رادیو و تلویزیون او در مقام گوینده و تهیه کننده رادیو برنامه‌های خوبی به مردم ایران معرفی می‌کند.

در پی ادغام رادیو و تلویزیون و تأسیس رادیو تلویزیون ملی، فریدون توفیقی از جمله کسانی است که در هر دو رسانه برای مردم به اجرا و تهیه و تولید برنامه‌های پردازد.

در این سال‌ها صدای گرم او زینت بخش برنامه‌های خانواده، زن و زندگی نوری در تاریکی و... و در تلویزیون ملی هم برنامه‌ای با نام شباهنگ را به روی آتش می‌برد که توجه مخاطبان را به خود جلب کرده است.

یکی از مهمترین فرازهای فعالیت رسانه‌ای فریدون توفیقی را باید حضور همه ساله او در مقام گوینده رادیو دریا در شمال ایران دانست که در فصل تابستان میزبان هزاران مسافر و ساکنان خطه سرسبز شمال ایران بود.

با وقوع انقلاب توفیقی در ایران می‌ماند و به جهت عشق به وطن و حرفة‌اش به همکاری با رادیو ادامه می‌دهد. با آغاز جنگ ایران و عراق او نیز هم‌پای بسیاری دیگر از برنامه سازان رادیو و تلویزیون می‌کوشد تا همه توان خود را در راه دفاع از میهن به کار گیرد و با تشبیه حمله صدام به ایران به آنچه در پیشینه باستانی تجاوز بیگانگان به خاک پاک ایران بود می‌کوشد تا نمادهای دلیری و شهامت ایرانی مانند آریو بزرن را برای جوانان غیور ایرانی زنده کند که با اعتراض شدید مقامات رادیو و تلویزیون مواجه می‌شود. آنها اشاره به شهامت ملی و نمادهای ایرانی را خلاف سیاست خود دانسته و تاکید دارند که فقط باید بر نمادهای اسلامی تکیه کرد و پیروزی‌های رزم‌گان را نه نتیجه میهن دوستی آنان که نماد علاقه و جانشانی آنها برای اسلام تلقی نمود.

توفیقی این شرایط راتاب نمی‌آورد و سرانجام در سال ۱۹۸۳ از ایران خارج می‌شود. سه سال بعد به لس آنجلس می‌آید و در این سال‌ها علاوه بر آنکه بارادیو صدای ایران و تلویزیون‌های پیام آزادی، پارس، کانال یک و تلویزیون ملی در مقام برنامه‌ساز همکاری داشته است. خود نیز در سال ۲۰۰۰ رادیو صدای ملی را به مشارکت یکی از دوستانش پایه می‌گذارد که پس از دو سال نیم این رادیو به دلیل مشکلات مدیریتی مجبور به تعطیلی می‌شود.

کیخسرو بهروزی

کیخسرو بهروزی در سال ۱۳۲۳ خورشیدی در شهرستان فسادرستان فارس متولد شد و تحصیلات خود را تا پایان دوره متوسطه در شیراز به پایان برد. از همان زمان جذب رادیو شیراز به مدیریت ایرج تکابی شد و در حالی که کمتر از ۱۷ سال داشت به عنوان نقش آفرین برخی نمایش‌های رادیویی در این رسانه به فعالیت

مشغول گردید و برخی از این نمایش‌ها را نیز به رشتۀ تحریر درآورد.

او پس از گراندن دو سال در دانشکده هنرهای دراماتیک، آن‌نیمه کاره را کرد و پس از انجام خدمت وظیفه به رادیو ایران در تهران پیوست که به فاصله کوتاهی با ادغام رادیو و تلویزیون به استخدام این سازمان درآمد و به عنوان مجری ثابت برنامه چشم انداز به مدت چهار سال همه روزه به اجرای این برنامه در کنار دیگر همکارانش پرداخت.

او که این سال‌ها همواره کوشیده بود تا به غنای برنامه خود بیافزاید و برای تهیه گزارش‌های شنیدنی به کاری‌ها، آمفی تئاتر و مجامع هنری سرزده بود، تصمیم می‌گیرد تا در ادامه فعالیت خود در رادیو به تهیه کنندگی روی آورد. محصول سال‌های تهیه کنندگی او در رادیو برنامه‌های موفق «شباهنگ‌های یکشنبه» با اجرای علیرضا نوری‌زاده، «ظهر روز هفت» با اجرای مسعود بهنود، «بعد از ظهر روز ششم» با اجرای بهنود و «عصرانه» با اجرای اسماعیل

میرخراصی است که در خاطره بسیاری از ایرانیان ماندگار شده است. او با تهیه کنندگی برنامه «تیتر اول» برای تلویزیون ملی ایران نیز به همکاری با این بخش از سازمان رادیو تلویزیون ملی ادامه داد و هم‌زمان برای چندین سال در سه ماهه تابستان در رادیو دریا مشغول خدمت می‌شد.

کیخسرو بهروزی در سه دوره انتخاب برترین‌های رادیو و تلویزیون یک بار به عنوان گوینده برگزیده، یک بار به عنوان گزارشگر برتر و سرانجام به عنوان تهیه کننده منتخب برگزیده شد و به همین دلیل با بورس تحصیلی رادیو و تلویزیون ملی ایران در سال ۱۹۷۸ و تنها ۷ ماه پیش از وقوع انقلاب برای تکمیل تحصیلات خود راهی آمریکا گردید.

با وقوع انقلاب و علی الرغم آنکه او نه برای زندگی دانشجویی و با دست خالی به آمریکا آمده بود، مجبور به ماندن در این کشور شد.

در سال‌های غربت نیز کیخسرو بهروزی همکاری نزدیکی با رسانه‌های فارسی زبان داشته است که بر جسته ترین آن نخست مصاحبه‌های هفتگی او با تورج فرازمند برای دو سال متتمادی و دوم اجرای ده ساله برنامه همراه آفتاب در رادیو صدای ایران بوده است.

بهروزی در حال حاضر دوران بازنیستگی خود را با توجه به عشق و علاقه‌های که به کتاب داشته است با اداره کلبه کتاب سپری می‌کند.

حسن خیاط باشی

طرح این اثر تلویزیونی است و فقط یک سال بعد مجموعه ناجورها با نویسنده‌گی، کارگردانی والبته بازی او پخش می‌شود. این مجموعه نمایشی از بخش‌هایی کوتاه تشكیل شده بود و با نگاهی طنزآمیز، به نقد مناسبات اجتماعی می‌پرداخت. مسائلی از قبیل: ترافیک، گرانی، صفت اتوبوس، کمبود تاکسی، بساز و بفروشی و غیره دستمایه اصلی این مجموعه نمایشی تلویزیونی بود.

سرانجام سریال شبکه صفر آخرین کار حسن خیاط باشی است که در رادیو تلویزیون ملی ایران در سال ۱۳۵۷ تولید می‌شود. این مجموعه که با کارگردانی و بازیگری او به آتن می‌رسد شخصیت مهندس بیلی را به جامعه ایرانی معرفی می‌کند.

وقوع انقلاب و تصفیه گسترده در سازمان رادیو تلویزیون ملی ایران به ناچار خیاط باشی را وادر به جلای وطن کرده و سرانجام دست سرنوشت او را در ساحل اقیانوس آرام و در لس آنجلس ساکن می‌سازد.

در این سال‌ها نیز جامعه ایرانیان لس آنجلس شاهد فعالیت‌های رسانه‌ای و هنری خیاط باشی بوده‌اند و به غیر از مجموعه‌ای از کارهای نمایشی، همکاری او با برخی از رادیو تلویزیون‌های فارسی زبان در این شهر همواره با توجه و استقبال مخاطبان ایرانی در داخل و خارج از کشور مواجه بوده است.

حسن خیاط باشی همواره از گویش طنز برای بیان دردهای اجتماعی جامعه بهره بوده و کوشیده‌است منادی زندگی اجتماعی پیامون خود باشد.

در خاطره جمعی ایرانیان از سال‌های دهه پنجاه خورشیدی تصویر مردی خوش چهره و بلند قد به یادگار مانده است که به مهندس بیلی شهرت یافت.

در حقیقت او حسن خیاط باشی هنرپیشه و کارگردانی است که مجموعه آثار او برای سالیان متعددی در رادیو تلویزیون ملی ایران زمینه سرگرمی و شادی ایرانیان را فراهم آورد.

حسن خیاط باشی که متولد ۱۳۲۵ در شهر تهران است با پیوستن به رادیو

تلویزیون ملی ایران در خلال سال‌های دهه ۱۳۴۰ خورشیدی توانست در آثار ماندگاری به ایفای نقش پردازد. او در کنار بازیگری که حرفه نخست او بود با کارگردانی و نیز نویسنده‌گی برخی آثار کارنامه هنری خود را بیش از پیش تکمیل کرد.

در سال ۱۳۴۵ او با ایفای نقش در نمایش تلویزیونی صندوقچه اشرفی که با کارگردانی پرویز ممنون فیلمبرداری شد، به تلویزیون راه یافت. قصه این نمایش حول محور پیرزنی می‌گشت که به خاطر صندوقچه اشرفی اش به قتل می‌رسد و «سرکار استوار» سرانجام، قاتل را می‌یابد و دستگیر می‌کند.

در سال ۱۳۵۰ مجموعه طنز حرف تو حرف که خیاط باشی آن را کارگردانی می‌کرد با حضور پر تعداد هنرپیشگان طناز آن زمان و البته خود حسن خیاط باشی به روی آتن رفت و گل لبخند را بر لبان بسیاری نشاند. در سال ۱۳۵۳ خورشیدی پرویز نوری برخی از داستان‌های «هزار و یک شب» را به زبانی طنز، به تصویر می‌کشید و خیاط باشی از بازیگران

فرهنگ فرهی

بی شک باید او را پیشکسوت اهل رسانه در لس آنجلس دانست.

فرهنگ فرهی در سال ۱۳۱۲ خورشیدی در بابل که محل ماموریت پدرش بود دیده به جهان گشود.

هنوز ۴۰ روز نداشت

که خانواده اش به تهران

بازگشتند و او تحصیلات خود را در پایتحت ایران تکمیل کرد. عشق و ارادتی که بین او و استاد فروزانفر بود موجب شد تا کسوت شاگردی استاد را رها نکند و به دانشکده الهیات دانشگاه تهران پیوند تا همچنان در کلاس درس استاد باشد و سرانجام از همین دانشکده فارغ التحصیل شد.

فرهنگی در ۱۷ سالگی و به همراه احمد شاملو که آن زمان در خانه فرهی ها زندگی می کرد، نشریه روزنه را منتشر کردند. این نشریه ۹ شماره ادامه یافت تا به محاذ توقیف افتاد پس از آن مجله اهنگ صبح را مشترکا به دست گرفتند اما فرجامی مشابه در انتظار این نشریه بود.

با وجود حوادث ۲۸ مرداد فرهی به زندان می افتاد و پس از آن تا مدتی نمی تواند به فعالیت های مطبوعاتی بپردازد. چهار سال بعد در ۱۳۳۶ خورشیدی اما با تصدی سمت معاونت وزارت اطلاعات وقت به وسیله عباس فروتن، از فرنگی فرهی دعوت می شود تا به رادیو ایران پیوسته و سردبیری برنامه روزانه جوانان را عهده دار شود. این آغاز همکاری فرهی با رادیو تلویزیون است.

سال بعد اجرای برنامه هفتگی وزارت اطلاعات در تلویزیون ثابت نیز به عهده فرهی گذاشته می شود و پس از ادغام رادیو و تلویزیون و تاسیس رادیو تلویزیون ملی فرصت همکاری گسترش دتری برای او فراهم می آید.

فرهنگی مبتکر و سردبیر برنامه محبوب و جاودانه جنگ شب در رادیو ایران می شود که برای سالها استمرار حیات می یابد و از محبوب ترین برنامه های رادیو در سال های گوناگون است.

او در سال های دهه ۱۳۴۰ و ۱۳۵۰ خورشیدی، برنامه های متنوعی مانند راه شب، در آینه نشر هفته و... را در رادیو و برنامه در پیشگاه تاریخ را در تلویزیون ملی سردبیری، تهیه و یا اجرامی کند.

او که به فکر بازنیستگی و زندگی در آرامش است، در مهرماه ۱۳۵۷ برای پیوستن به خانواده ایران را ترک کرده و به لس آنجلس می اید. اما وقوع حوادث بعد از انقلاب و وضعیت نابسامان ایران بار دیگر او را وارد اداره به دایره فعالیت های رسانه بازگرداند تا در کار دیگر دست اندکاران رسانه ها برای آگاهی رسانی به مردم ایران کوشاباشد.

حضور سی و اندی ساله فرهی در لس آنجلس با همکاری در مجلات و رادیو و تلویزیون های متنوع لس آنجلس همراه بوده است. فرنگ فرهی به گواه همکاران خود وزنه ای اعتبار ساز در رسانه های ایرانی در خارج از ایران بر شمرده می شود.

رافی خاچاتوریان

رافی در خانواده ای از ارامنه ایرانی در تهران دیده به جهان گشود و تا کلاس نهم را در مدرسه کوشنر تحصیل ارامنه تهران به تحصیل مشغول بود. او سه سال آخر تحصیلات متوسطه خود را در دیپرستانهای دولتی این شهر سپری کرد و پس از اخذ دیپلم طبیعی برای ادامه تحصیل رشته نقشه کشی و مهندسی ساختمان را انتخاب کرد. اما به دلیل عدم همخوانی این دروس با روحیه هنری اش پس از دو سال و با خاند فرق دیپلم از ادامه این راه منصرف شد.

سوق او به خوانندگی موجب شد تا در ۱۹ سالگی به بهانه آگهی دعوت از استعدادهای تازه که به خوانندگی علاقه داشتند به برنامه جدید فرشید رمزی در تلویزیون ملی پیونداد. از میان ۴۰۰ نفر مراجعه کننده آن آگهی در نهایت شش نفر انتخاب شدند که اسامی کسانی چون داریوش، ماسیس، منصور و رافی در میان آنها می درخشید.

او نخستین حضور خود را در همان سال ۱۳۴۶ در تلویزیون ملی تجربه کرد. اما در پی همین رفت و آمد ها بود که حسین واعظی در تلویزیون ملی به او پیشنهاد داد تا از صفحه خوانندگان به جمع هنرپیشگان بپیوندد. او که با این پیشنهاد در دوراهی مهمی در زندگی خود قرار گرفته بود سرانجام هنرپیشگی را انتخاب کرد و برای دو سال میان پرده های نمایشی متنوعی را برای تلویزیون ملی اجرا کرد.

در سال ۱۳۴۸ ستاره اقبال او درخشیدن می گیرد. به پیشنهاد ایرج گرگین برنامه ای نمایشی با تم طنز نقادانه طرح زیری می شود که کارکتر شخصیت اصلی آن رافی بازی می کند. این شخصیت معروف که برای نزدیک به ۸ سال هر شب در تلویزیون ملی حضور دارد «آقای مربوطه» است.

رافی در این مدت در میان مردم گل می کند و هنرنمایی او در این کارکتر به بخشی از هویت تلویزیون ملی در نگاه مخاطبان مبدل می شود.

در پی وقوع انقلاب در ایران رافی راه خروج از کشور را پیش کرده و سرانجام در لس آنجلس ساکن می شود. با پیدا شدن تلویزیون های یک ساعته و شبکه های کابلی فارسی زبان او همواره در اکثر این رسانه ها با نمایش های طنز سیاسی و انتقادی خود، زبان گزنهای بر علیه استبداد دینی حاکم در ایران بوده است تا جایی که در سال ۱۹۸۸ مورد ضرب و شتم برخی عناصر وابسته به جمهوری اسلامی قرار می گیرد که به آسیب جدی به بینای او منجر می گردد.

این واقعه نه تنها رافی را ساخت نمی کند بلکه به عزم او برای بیان حقایق و درستی راهی که انتخاب کرده است می افزاید.

رافی علاوه بر برنامه هایی که به زبان فارسی اجرا کرده است، نمایش های تلویزیونی به زبان ارمنی هم در شبکه تلویزیونی ارامنه در لس آنجلس داشته است.

پرویز ناظریان

از یک سال اقامت در ایتالیا سرانجام به لس آنجلس می‌آید. او در دوره حیات در سی و اندی ساله خود در این شهر سردبیر و تحلیلگر مسائل فرهنگی و سیاسی رادیو تلویزیون‌های لوس آنجلس، نویسنده آثاری چون «كلمات ضد كلمات»، «نگاهی دیگر» و «برخورد اندیشه» در نشریاتی چون «جوانان»، «راه زندگی» و «مجله تهران»، تهیه کننده نمایش «من از کجا، عشق از کجا» بر اساس زندگی «فروغ فرخزاد» و نویسنده و کارگردان نمایش نقطه بیدار بر اساس زندگی «طاهره قره العین» بوده است.

کتاب «گذری بر زمان»، گذری گاه تند و تیز، بر چند دهه حیات این نویسنده و این روزنامه‌نگار است که در سال ۲۰۱۳ میلادی از انتشارات شرکت کتاب منتشر شد.

ناظریان در حال حاضر نیز همچنان در مقام سردبیری خبر با بهره‌گیری از سال‌های تجربه حرفاًی خود با رادیو و تلویزیون‌های فارسی زبان در لس آنجلس ادامه همکاری می‌دهد.

اثر شناسی پرویز ناظریان

گذری بر زمان

پرویز ناظریان که خوانندگان نشریات در قبل از انقلاب امضای او را به صورت «ش. ناظریان» در پای مقالات و نقدهای بساری دیده‌اند در شاهروند متولد شد و از دبیرستان حکیم نظامی تهران دیپلم ادبی گرفت. او که از همین ایام در جراید روز تهران قلم می‌زد به دانشگاه تهران رفت و در رشته فلسفه و ادبیات از این دانشگاه فارغ التحصیل شد. ناظریان دوره تخصصی نویسنده‌گی و کارگردانی سینما را در شعبه تهران دانشگاه آمریکایی سیراکیوز گذرانید و پس از آن از پایه گذاران نقد سینمایی در ایران محسوب می‌شد.

پرویز ناظریان در خلال دهه ۱۹۶۰ به سردبیری خبرگزاری پارس رسید و در این مقام تهیه و تایید اخبار رادیو ایران را نیز به عهده گرفت که این همکاری تا پس از ادغام رادیو و تلویزیون و تاسیس سازمان رادیو تلویزیون ملی ایران ادامه یافت.

چهاره پرویز ناظریان که از پیشگامان نقد سینما در ایران است برای دفعات گوناگون روی آتن شبکه دوم تلویزیون ملی ایران در مقام مهمان و کارشناس سینمایی نقش بسته است. او مدیریت نخستین دوره فصلنامه فیلم و زندگی، دبیری ارشیو فیلم ایران، دبیری فستیوال فیلم‌های موسیقی، مدیریت روابط عمومی تالار رودکی، نخستین عضو ایرانی مستند فرهنگ و هنر و تلویزیون ایران و کارگردانی فیلم سینمایی «یک اصفهانی در نیویورک» را در کارنامه خود ثبت کرده است. ناظریان تنها چند ماه پس از انقلاب مجبور به جلای وطن شده و پس

فریدون دائمی

برای افتتاح رسمی تلویزیون ملی گفتاری از زبان دو پادشاه فقید ایران که بیانگر پیشرفت های انجام شده در سراسر کشور ایران بود با صدای دو گوینده برگزیده اسدالله پیمان و فریدون دائمی، سوآغاز برنامه هایی بود که جامعه ایران را متتحول کرد.

فریدون دائمی متولد ۱۳۲۴ خورشیدی در تهران است. او در رشته ادبیات انگلیسی از دانشکنده زبان های خارجی مدرسه عالی تهران لیسانس گرفت و تحصیلات خود را تا اخذ فوق لیسانس علوم اجتماعی ادامه داد.

دائمی از خلال سال های پایانی دهه ۱۳۳۰ خورشیدی با قبولی در امتحان ورودی تلویزیون سه در تهران، آغاز به همکاری با این شبکه کرد. او در حدود ۵ سال بعد در زمانی که تلویزیون ملی ایران رسماً افتتاح می شد در میان همه گویندان رادیو و تلویزیون که امتحان صدا داده بودند انتخاب شد تا در کنار اسدالله پیمان نخستین جملات پخش شده از این تلویزیون را به زبان آورد.

دائمی پس از چند سال همکاری با تلویزیون ملی جذب سینما شد و در مقام مدیر دوبلاژ در صنعت سینمای ایران به هنرآفرینی پرداخت. با تاسیس کانون پژوهش فکری کودکان و نوجوانان فریدون دائمی با سمت مدیریت مرکز فیلم و دوبلاژ کانون به این موسسه رفت و همچنان نیز همکاری دور دور خود را با شبکه اول تلویزیون ملی حفظ کرد.

در سال ۱۹۸۰ و پس از انقلاب، دائمی نیز مانند بسیاری دیگر از هنرمندان و دیگر همکارانش در رادیو، تلویزیون و سینما مجبور به جلا و وطن شد و به دعوت همکاران سابق خود به پاریس رفت و بارادیو صدای ایران وابسته به دکتر شاپور بختیار همکاری خود را به مدت ۷ سال ادامه داد. پس از آن به آمریکا مهاجرت کرد و با تاسیس رادیو صدای ایران در لس آنجلس در سال ۱۹۹۰ به این رسانه پیوست و تا سال ۲۰۱۲ میلادی در مقام مدیر برنامه های این رادیو فعال بود. فریدون دائمی در سال های قبل همکاری هایی نیز با تلویزیون های ایرانی در لس آنجلس داشته است.

در سال های اخیر دائمی مسئولیت دوبلاژ استودیویی را در لس آنجلس عهده دارد است که بسیاری از فیلم های مستند و نمایشی به سفارش شبکه های معترض تلویزیونی مانند شبکه من و تورا انجام می دهد.

مسعود اسدالله

مسعود اسدالله در تهران به دنیا آمد و بازیگری در تئاتر را از سن ۱۸ سالگی آغاز کرد و سپس به دانشکده هنرهای دراماتیک وارد شد. وی در طول تحصیل و پس از آن کار بازیگری خود را ادامه داد و در سال ۱۳۴۶ خورشیدی وارد تلویزیون شد. در سال ۱۳۴۷ خورشیدی، با بازی در فیلم «آرامش در حضور دیگران» به کارگردانی ناصر تقوا وی برای نخستین بار در سینما ظاهر شد. اما شهرت وی در سینما مدعیون کارگردانی دو فیلم همسفر (با بازی گوگوش و بهروز وثوقی) و علی کنکوری (با بازی بهروز وثوقی) است که همچنان در خاطره ایرانیان مانده است. خصوصاً فیلم همسفر که همچنان از فیلم های ماندگار و پر بیننده سینمای ایران محسوب می شود و تقریباً سنه نسل از ایرانیان این اثر را با عشق دیده اند.

اگرچه اسدالله فعالیت خود را در تلویزیون ثابت و با بازی در سریال پیوند آغاز کرد و با مجموعه آدم و حوا به تلویزیون ملی ایران پیوست اما ساخت مجموعه طلاق که او در آن علاوه بر نویسنده و کارگردانی به بازی نیز پرداخت اسدالله را به اوج محبوبیت رسانید.

مسعود اسدالله در فیلم های دزد و پاسبان، درشکه چی، آرامش در حضور دیگران، علی کنکوری، بابا خالدار، پسرک و قرنطینه به ایفای نقش پرداخته است. کمتر از سه سال پس از انقلاب، اسدالله از طریق مرز چینی به پاکستان و سپس به فرانسه رفت و با استقرار در این شهر و در رفت و آمد با محافل هنری در لندن و پاریس، نمایشنامه آینه را نوشت و روی صحنه برد. این نمایشنامه که داستان فرار زنی باردار به همراه همسرش را به امید زندگی بهتر در غرب و بازیافت این سراب نشان می دهد برای نخستین بار در لندن اجرا شد.

اسدالله پس از آن در نمایشنامه اتلوا در سرزمین عجایب در پاریس به ایفای نقش پرداخت و در سال ۱۹۸۶ با نمایش آینه به آمریکا آمد و سرانجام در کالیفرنیا ساکن شد.

او در سال های اقامت خود در خارج از کشور، ۸ نمایشنامه را به اجرا درآورد است که از آن میان می توان به شب عاشقی، بای بای لس آنجلس، نان و عشق و دموکراسی، مسافران و... اشاره کرد.

مسعود اسدالله از پس از استقرار در آمریکا شبکه تلویزیونی نگاه را تأسیس کرد و در حدود هفت سال هر جمیع شب برای مردم برمد می کرد. متنوعی در سال آنجلس به همواره در مقام یک برنامه ساز در رادیو و تلویزیون های در سال های بعد او همواره در مقام یک برنامه ساز در رادیو و تلویزیون های امروز فردا، هنوز در سفرم، شهر فرشتگان و... محصول این همکاری هاست. اسدالله هم اکنون در تلویزیون ایران فردا برنامه یکی بود یکی نبود را تهیه و اجرا می کند.

سعید قائم مقامی

با مدیریت پخش برنامه‌های شبکه اول تلویزیون ملی ایران و مدیریت اخبار سراسری رادیو ایران به فعالیت‌های خود ادامه داد.

برنامه‌های زنده بامدادی سعید قائم مقامی (صبح به خیر ایران) مورد توجه میلیون‌ها ایرانی قرار گرفت و تحولی را در ادامه برنامه‌های زنده رادیویی بوجود آورد. آخرین مسئولیت وی در قبل از انقلاب ایجاد یک رادیوی اف ام ۲۴ ساعته و زنده برای شهر تهران بود.

با وقوع انقلاب سال ۱۳۵۷ سعید قائم مقامی از فعالیت‌های رادیو تلویزیونی کنار گذاشته شد. با اینکه در این دوران

در خارج از کشور ساکن بود به ایران بازگشت تا از بی‌گناهی خود در مقابل اتهام فساد مالی دفاع کند. این بازگشت با سه سال فشار، بازداشت و تهدید همراه بود و سرانجام پس از مصادره اموالش برای گذران زندگی به هنر نجاری روی آورد.

او سرانجام در سال ۱۳۶۷ (۱۹۸۸) بدليل درگیری‌های سیاسی با رژیم جمهوری اسلامی ناگزیر به خروج از کشور شد. سعید قائم مقامی پس از

اقامتی ۲ ساله در ترکیه، اروپا و کانادا سرانجام به کالیفرنیا در ایالات متحده

آمریکا آمد و مقیم گردید.

وی در سال ۱۹۹۱ میلادی به دعوت مدیران رادیو صدای ایران، همکاری خود را با این رادیو آغاز کرد. اما پس از دو سال به دلایلی ترجیح داد تا

رادیو مستقل خود را با عنوان رادیو تهران در سال ۱۹۹۳ تاسیس کند.

او باز دیگر در سال ۱۹۹۴ به رادیو صدای ایران بازگشت و رادیو نوپا اما

پرشیوه تهران را نیز در آن ادغام نمود. این دوره از همکاری او با آقایان

مروتی تا سال ۲۰۰۱ ادامه یافت اما به دلیل اختلاف دیدگاه‌ها سرانجام او

از این رادیو کناره کشید.

در اواسط دهه ۲۰۰۰ میلادی او با همکاری و همراهی مهندس رهیان اقدام به تاسیس پرزن رادیونمود. این همکاری تا سال ۲۰۱۱ استمرار داشت.

در دوسال گذشته سعید قائم مقامی رادیو صدای مردم را راه اندازی و اداره و در آن به اجرای برنامه مبادرت می‌کند.

این رادیو در سراسر جهان شنونده دارد.

سعید قائم مقامی فراهانی در پنجم مرداد ماه ۱۳۲۲ خورشیدی در شهر تهران به دنیا آمد. او در سنین نوجوانی به ادبیات و هنر پرداخت و در دوران دبیرستان ده‌ها نمایشنامه و قصه کوتاه نوشت که در مدارس سراسر ایران به روی صحنه رفت.

در شانزده سالگی گروه تئاتری کاوه را براپا کرد و نمایشنامه‌های متعددی را در صحنه و در تلویزیون خصوصی ثابت پاسال تهران به اجرا در آورد. وی در سال ۱۳۴۱ پس از پایان دوران دبیرستان به عنوان گزارشگر و بازیگر نمایش‌های رادیویی به استخدام وزارت اطلاعات (رادیو ایران) در آمد.

با برپایی تلویزیون دولتی ایران (تلویزیون ملی ایران) از نخستین کسانی بود که به این سازمان پیوست و به عنوان یکی از بنیانگذاران تلویزیون ملی ایران شناخته می‌شد. سعید قائم مقامی کار خود را در تلویزیون بعنوان گوینده خبر و گزارشگر و مجری برنامه‌های گوناگون ادامه داد.

وی هم زمان با فعالیت‌های تلویزیونی خود در دانشکده علوم ارتباطات اجتماعی تحصیلات خود را در رشته روزنامه‌نگاری ادامه داد و سرانجام در سال ۱۳۵۰ از این دانشکده فارغ التحصیل شد.

وی پس از اتمام تحصیلاتش به سمت مدیریت رادیو تلویزیون ملی ایران در استان ساحلی منصب گردید و آنگاه به ترتیب در سمت مدیریت رادیو تلویزیون استان کرمان، مدیریت رادیو تلویزیون آذربایجان غربی، مدیریت رادیو تلویزیون آذربایجان شرقی و در بازگشت به تهران،

مانوک خدابخشیان

روشن‌زاده و در شبکه دوم بر عهده مانوک خدابخشیان گذاشته شد. در زمانی که ایرج گرگین مدیریت کanal دو را بر عهده داشت مانوک خدابخشیان با همکاری حمید قاضی‌زاده، محمد علی اینانلو و رضا آخته برنامه اجتماعی - ورزشی ورزش از نگاه دو را به روی آنتن تلویزیون ملی ایران برد. این برنامه به حدی جذاب و پرمخاطب بود که دو سال پیاپی جایزه پریزنده‌ترین برنامه را دریافت کرد.

در تیرماه ۱۳۵۷ مانوک خدابخشیان برای ادامه تحصیل در رشته وسائل ارتباط جمعی در دانشگاه مینه‌سوتا به آمریکا مهاجرت کرد و با وقوع انقلاب در این کشور ماندگار شد.

او پس از انقلاب به طور جدی در آمریکا به مخالفت با جمهوری اسلامی پرداخت.

او در سال‌های نخست اقامت خود در آمریکا بیشتر وقت خود را صرف مطالعه کرد و با آگاهی و تکمیل دانسته‌های خود در سال ۱۹۸۳ همکاری خود را در ابتدا از طریق شبکه تلویزیونی جنبش آغاز کرد. او در سال‌های بعد اقدام به انتشار مجله رایگان در لس‌آنجلس نمود و پس از آن به پایتخت آمریکا رفت و تلویزیون آنتن وان را در سال ۱۹۹۰ تاسیس کرد که برای مدتی به فعالیت ادامه داد.

او در سال‌های حضور در آمریکا در مقام یک روزنامه‌نگار و مفسر سیاسی، در رسانه‌های مختلفی از قبیل رادیو صدای ایران، تلویزیون تصویر ایران، تلویزیون آن آی تی وی، تلویزیون طپش، تلویزیون پن، تلویزیون اندیشه و... همکاری کرده است.

مانوک خدابخشیان در سال ۱۳۲۴ خورشیدی در آبادان چشم به جهان گشود، تحصیلات عالیه خود را در دانشگاه اصفهان و در رشته ادبیات و علوم انسانی به پایان برد و با قبولی در کنکور ورودی تلویزیون ملی ایران در سال ۱۳۵۰ به عضویت این رسانه مهم و معتر درآمد. او یک مفسر پرتوان، تحصیلکرده، آگاه به مسایل روز فوتیال بود و در دهه پنجاه خورشیدی شیوه تازه‌ای در تفسیر فوتیال را در تلویزیون بنانهاد. او با مطالعات روز، شناخت دقیق، ارائه آمار و ارقام دقیق و ارزیابی فنی در افزایش اطلاعات و آگاهی‌های مردم نقش چشمگیری داشت. مانوک خدابخشیان خیلی زود جایگاه خود را به عنوان یک مفسر بلا منازع در تلویزیون بدست آورد و مسئولین نیز مهمترین مسابقات را به وی سپردند و وی نیز با تحلیل‌های حساب شده و اطلاعات ریز و غیرقابل دسترس، مردم را با فوتیال بیشتر آشنا کرد. مانوک خدابخشیان را مرد اول تفسیر فوتیال ایران نامیده‌اند.

در آن دوران حبیب الله روشن‌زاده و مانوک خدابخشیان به ترتیب وظیفه گزارش و تفسیر مسابقات فوتیال تلویزیون را بر عهده داشتند. گزارش‌های زنده روشن‌زاده با تفاسیر شنیدنی و دقیق خدابخشیان همراه می‌شد. نگاه کارشناسی و دید فنی بالای خدابخشیان به حدی بود که در چند دیدار جام‌جهانی چند تعویض مهم و حیاتی را پیش‌بینی کرد و دقایقی بعد دقیقاً همان تعویض‌ها توسط مریبان بزرگ و مطرح دنیا انجام شد. این پیش‌بینی زندگی حرفة‌ای مانوک را نیز تغییر داد.

در سال ۱۳۵۳ که واحدهای ورزش برای کانال‌های یک و دو تلویزیون ملی ایران ایجاد شد، مدیریت ورزش در شبکه یک بر عهده حبیب

آشنایی با بنیاد فرهنگ‌خان فارسی‌بود

ایرانیان و حمایت از هنرمندان گوشه‌ای از فعالیت‌های بنیاد آرمان است که برای بیش از ۲۰ سال توانست منشاً اثرات فرخنده‌ای در تقویم ادبی ایرانیان در شمال کالیفرنیا باشد.

دکتر ساموئل دیان در این دوران با حمایت‌های بی‌دریغ خود که از طریق بنیاد آرمان در اختیار نام‌آوران معاصر ادب پارسی قرار داد، زمینه انتشار کتاب‌هایی را متشر کرد که هر کدامی بی‌تر دید تاثیر روشنی در آنیه ادبی ایران دارد. از میان این آثار اشاره به مجموعه اشعار یغما جندقی، نصرت‌الله نوح، جهانگیر صداقت فر، کتاب آسیب شناسی یک شکست علی میرفطرس و مجموعه باران نور از فرهنگ فرهی، کافی است تا بدانیم آنچه از بیست سال تلاش بنیاد آرمان به جا مانده است علاوه بر همدلی‌ها و نزدیکی اهل فرهنگ و هنر، میراثی گران قیمت است که می‌تواند به یاری نسل آینده ایرانیان در درک درست فرهنگ و تاریخ ایران بستابد.

دکتر دیان نزدیک به دو سال پیش تصمیم گرفت تا به لس‌آنجلس

دکتر «ساموئل دیان» یکی از دندانپزشکان خبره است که علاوه بر تخصص حرفه‌ای خود، از دیرباز علاقه و الفتی تنگاتنگ با ادبیات، شعر و موسیقی سنتی ایرانی داشته است و همواره کوشیده است تا با حمایت از هنرمندان و شاعران در حفظ و پویایی ادب ایران در خارج از مرزهای این کشور کهنه ساخته باشد.

او که پیوندی دیرینه با کوهنوردی دارد و رمز ماندگاری را از طبیعت بکر کوهستان آموخته است، پس از آنکه به ایالات متحده آمریکا مهاجرت کرد تصمیم بر آن گرفت تا با حمایت‌های معنوی و مادی خود همواره پشتیبان اهل هنر و ادب باشد. به همین رو در سال ۱۹۹۰ با همدلی آقایان دکتر سیروس مشکی و فرهنگ فرهی بنیاد «آرمان در گستره فرهنگ و هنر ایران» را بنا نهاد که تاثیر ملموسی در فعالیت‌های فرهنگی و ادبی ایرانیان ساکن در شمال کالیفرنیا داشت.

صدھا جلسه شعر و موسیقی، برپایی مرتب مراسم و جشن‌های باستانی

گزارش تصویری از مراسم بزرگداشت

فریدون فرحاندوز در بنیاد فرهیختگان فارسیهود

عکس‌های مجموعه شخصی آقای فریدون فربوزیوسفی در اختیار ایرانشهر قرار گرفته است.

مهاجرت کند و در این شهر که مامن قشر وسیعی از ایرانیان مهاجر است با بهره گیری از تجربیات خود در بنیاد آرمان بار دیگر به فعالیت‌های ادبی و هنری اش ادامه دهد.

در همین راستا با همدلی و همکاری تنی چند از یارانش در سپتامبر ۲۰۱۳ میلادی بنیاد «فرهیختگان فارسیهود» را بنیان نهاد. دکتر دیان در خصوص انتخاب این اسم برای بنیاد جدید التاسیس خود می‌گوید:

«با همفکری آقایان دکتر انتظام و مهندس کهن این نام را که شامل آنچه در اندیشه من بوده است برگزیریده‌ایم که امیدوارم بتواند برازندۀ فعالیت‌هایی که در نظر داریم انجام دهیم، باشد.»

دکتر ناصر انتظام عضو هیئت مدیره و مشاور بنیاد فرهیختگان فارسیهود در ادامه سخنان دکتر ساموئل دیان ضمن قدرشناسی از روحیه ادب دوست ایشان، هدف از تاسیس این بنیاد را گام برداشتن در مسیری تاریخی قلمداد می‌کند که همواره ملت ایران برای حفظ آداب، سنت و ادبیات خود طی کرده‌اند و در تشریح برنامه‌های آینده این بنیاد در ماههای متنهی به نوروز پیش رو می‌گوید:

«با توجه به هدف این انجمن که بر اساس گرامی داشت چهره‌های فاخر فرهنگی، هنری و ادبی و ترویج و زنده نگه داشتن سنت‌های ملی است در ماههای آینده برنامه‌هایی در این انجمن برگزار خواهد شد که علاوه بر جلسات مرتب ادبی و شب‌های شعر و موسیقی دو برنامه بزرگداشت دکتر «کوروش امیر جاهد» به پاس تلاش‌های واfer ایشان در پارسی گویی و نیز برنامه‌ویژه‌ای برای استقبال از جشن نوروز، از اهم این برنامه‌ها در سه ماه آینده قلمداد می‌شوند.»

لازم به ذکر است که جلسات ادبی و شب شعر و موسیقی حتی پیش از تاسیس رسمی بنیاد فارسیهود در دو سال گذشته به میزانی دکتر ساموئل دیان در منزل شخصی ایشان برگزار شده‌است. اما پس از تاسیس رسمی این انجمن مراسمی در بزرگداشت فریدون فرحاندوز به عنوان نخستین جلسه رسمی آن برگزار شد.

مهندنس منوچهر کهن عضو هیئت مدیره انجمن فرهیختگان فارسیهود که این مراسم با پیشنهاد او برگزار شد در خصوص این مراسم می‌گوید:

«با توجه به شخصیت محبوب و تاثیرگذار آقای فریدون فرحاندوز که بی‌هیچ تردیدی از مفاخر هنری و رسانه‌ای جامعه ایرانیان آمریکا هستند، پیشنهاد کردم که مراسم بزرگداشتی برای ایشان به پاس سال‌ها اشاعه هنر و ادب پارسی برگزار شود. از آنجا که یکی از مهم‌ترین وظائف بنیاد فرهیختگان فارسیهود نیز دقیقاً اشاعه هنر و ادب پارسی است، این پیشنهاد با استقبال آقای دکتر دیان مواجه شد و به سفارش این بنیاد لوح تقدیری نفیس برای قدر شناسی از آقای فریدون فرحاندوز طراحی گردید و در مراسمی که با حضور جمعی از اصحاب ادب، فرهنگ، هنر و ادبیات جراید برگزار گردید، ضمن برپایی شبی از شعر و موسیقی اصیل ایرانی و نیز با شعرخوانی شخص آقای فرحاندوز که به زیبایی هرچه تمام‌تر گوش جان حاضران با طنین گرم صدای خود به بند بند اشعاری از شاعران متقدم و معاصر آشنا کرد، مراسم بزرگداشت ایشان برگزار گردید.»

شایان ذکر است که عضویت در بنیاد فرهیختگان فارسیهود، افتخاری بوده و فقط چهره‌های برجسته فرهنگی، ادبی و هنری بنای دعوت هیئت مدیره در جلسات آن شرکت می‌جویند.

اندر رسانه‌ها

دکتر احمد کریمی حکاک

مسئله‌ی دیگر، گشته‌ام، بارها طرح کلی کار و شیوه‌ی نگارش را تغییر داده‌ام، و هر بار به این نتیجه رسیده‌ام که خاطرات شخصی من هیچ گوشی تاریکی از هیچ دفعه‌ی گذشته‌ای را روشن نمی‌کند، و در نهایت از نوشتمن خاطرات جز یک مختصر، گذشتم. («پیش‌گفتار»، ص دو [صفحه‌ی ۱۰ کتاب]).

در این جاست، در میانه چنین تردیدهای بجایی که یک شخصیت حرفه‌ای را بر سر دو راهی «خودنمایی» و «روشنگری» سرگردان می‌بینیم، که چاره‌اندیشی تدوین کننده کتاب کارساز می‌شود. ماندانی زندیان در آغاز گفت و شنود مفصلی که بیش از صد صفحه از کتاب را در برمی‌گیرد خطاب به گرگین می‌گوید که با توجه به حساسیت او در خصوص سودمند بودن یا نبودن سخن گفتن از داشت، تجربه و خاطرات حرفه‌ای، پرسشی را تنظیم کرده و با پست الکترونیکی، یعنی email برای گروهی از آشنايان خود فرستاده است. متن آن پرسش چنین است: «اگر رادیو و تلویزیون ایران بخواهد بتواند تاریخچه‌ی تأسیس و پیشرفت خود را در داخل و خارج از کشور، از زبان یک راوی، که خود دانای کل قصه است، بدون سانسور برای شما تعریف کند، و اگر شما بتوانید بخشی از این قصه باشید و در هر کجا قصه، هر چه می‌خواهید از راوی بپرسید، بیشتر به چه پرسش‌هایی فکر خواهید کرد؟» پاسخ به این پرسش نسبتاً پیچیده ولی بسیار مهم، حقیقتی را بر گردآورنده تیزبین کتاب می‌گشاید. در کلام او خطاب به ایرج گرگین مطلب به این صورت آمده است: «حقیقت این است که تاریخ رادیو و تلویزیون ایران را نمی‌شود بدون یاد ایرج گرگین مرور کرد» (ص ۲۶) و چنین است که گرگین به تدوین کتاب رضایت می‌دهد، و کتابی شکل می‌گیرد که طرح‌هایی از زندگی گرگین، گفت و شنود بسیار مهم و ساخت خواندنی درباره سیر تاریخی رادیو و تلویزیون در ایران و خارج از ایران، گزیده‌ای از گفتارها، سخنرانی‌ها و یادداشت‌های منتشر شده‌او و نیز بخش‌هایی از مصاحبه‌های او با سرآمدان تاریخ جهان، چهار بخش اصلی آن را تشکیل می‌دهند.

در میان حقایقی که در گفت و شنود مفصل میان زندیان و گرگین روشن می‌شود، چندین موضوع مربوط به دو رسانه رادیو و تلویزیون براستی حائز اهمیت تاریخی است. یکی از این‌ها مطلب مربوط به تأسیس و تکوین «برنامه دوم» در رادیوست. به گفته زندیان، بسیاری از کارشناسان و دست‌اندرکاران امور ارتباطات «رادیو تهران- برنامه دوم» را آغازگر فصلی تازه در تاریخ رسانه‌ای ایران» می‌دانند. پرسش دوگانه‌ای که او با گرگین مطرح می‌کند این است که آیا این برنامه تلاشی بود برای ارتقاء فرهنگ «به معنای گنجینه هنر و دانش و اخلاق و معرفت»، و آیا گرگین آگاهانه این اهتمام را در قالب زبان ساده و روان ارائه کرد تا «فرهنگ عمومی» بتواند با آن ارتباط برقرار کرده، رشد کند. پاسخ گرگین به این پرسش سخت درخور تأمل است، او می‌گوید:

ایرج گرگین: امید و آزادی کتابی است که براساس زندگی، روزگار و کار و بار حرفه‌ای یکی از برجسته‌ترین گویندگان و مصاحبه‌گران رسانه‌های شنیداری و دیداری ایران در نیم قرن گذشته تدوین شده است، و تدوین کننده آن، ماندانی زندیان، مندرجات کتاب را به راهنمایی گرگین از میان انبوهی از مواد موجود کتبی و سمعی بصری برگزیده، و متون گزیده را به ترتیبی معقول و منطقی در کتاب جا داده است. می‌تردید اگر تعهد حرفه‌ای و سخت‌کوشی زندیان، نیز حس مسئولیت و پشتکار ناشر نمی‌بود، این کتاب مجال تجلی نمی‌یافتد و فصل‌های مهمی از تاریخ رسانه‌های همچون رادیو و تلویزیون بسی ناکامل‌تر و نارساتر از آن می‌بود که اکنون هست.

شاید بتوان گفت هر کتابی پلی است میان اندیشه و آرمان، میان گفتنی‌ها و گفته‌ها، میان گفته‌ها و نگفته‌ها و میان آنچه اندیشه‌ده و گفته و کرده‌ایم و آن همه‌ها که ناگزیر برای «ناآمدگان» به جا می‌گذاریم، در این سیر بی‌امان زمان ایرج گرگین: امید و آزادی گنج شایگانی است بازتاب‌دهنده حرفه‌ای که هنوز، حتی پس از دویست سال حضور در جامعه ایران با بحران باورهای روبه‌روست، و درباره مردی که کار و زندگی اش در امواج «حروف و صوت و گفت» شکل می‌گرفت و در دلش آرزوی دم‌زنی «بی این هر سه» با مخاطب‌ش موج می‌زد.

گرگین خود در «پیش‌گفتار» کتاب به این دوگانگی اشاره می‌کند، با استعانت از مولوی آنچا که گفت: «حروف و صوت و گفت را برهم زنم / تا که بی این هر سه با تو دم زنم». او می‌گوید: «مولانا می‌دانست چه می‌گوید یا چه آرزو دارد: دم زدن بی حرف و صوت و گفت! و این را کسی مانند من که حرف و صوت و گفت هم‌زمان ابزار و روح کار و زندگی حرفه‌ای اش بوده است، درک می‌کند». آنگاه گرگین، به اندک تأملی می‌گوید: شاید ناگفته‌های بیشتر مردمان، در بیشتر دوران‌های بسیاری بیش از گفته‌هاشان بوده است، چرا که نخست باید کسی را یافت که بشود با او دم زد، و عمر فرصلت کوتاهی است برای یافتن چنان کسی، و ناگفته‌های بیشتر آدمیان

پیش از آن که جسمشان به خاک سپرده شود در دل دفن می‌شود، بی‌آنکه حتی به صوت تبدیل شده باشد!» («پیش‌گفتار»، ص یک [صفحه ۹ کتاب]). گرگین دیگر در میان ما نیست، ولی «امید و آزادی» هست؛ دو مفهوم، دو رسانه که اندک زمانی بود، و دو واژه که از حضور غایب او تا آینده‌ای دور می‌تواند الهام‌بخش کار و روزگار بسیارانی باشد که بر آن برمی‌آیند تا «حروف و صوت و گفت» را به «معنا و مفهوم» گره زند. پیش‌گفتار کوتاه گرگین اشارتی به دقیقه‌ای و دغدغه‌ای دیگر نیز دارد. او زندگی نامه‌نویسی را بایسته کسانی می‌داند که «وجودشان به هر گونه و هر اندازه در دوران حیات خود اثرگذار بوده است»، و او خود را از آنان نمی‌داند؛ می‌گوید: برای گردآوردن این کتاب، نزدیک سه سال، میان خاطره‌ها و نوشته‌ها

ایران، مطلبی را پیش می‌کشد که ای کاش تا ابد آویزه گوش رسانه‌های ایرانی خارج از کشور شده بود، و دریغ که نشده است. او ابتدا می‌گوید: «نایاب جامعه‌ی مهاجر را که بخش کوچکی از مردم ایران اند، با «ملت ایران» اشتباه گرفت»، و بر این اساس توصیه می‌کند که این رسانه‌ها در زمینه‌ی آشنا کردن مخاطبان خود با دو روش و فلسفه‌ی اجتماعی مهم این عصر: «مردم سالاری» و «پلورالیسم» نقش مهمی ایفا کنند و به جای نگاه کردن دائم به گذشته، به آینده و دنیای نو چشم بدوزنند.»

آنگاه گویی با آمیزه‌ای از حسرت و آرزو سخنی می‌گوید که ای کاش هم از ابتدا در سرلوحة کار رسانه‌های فارسی زبان خارج از ایران قرار می‌گرفت:

پرداختن به هویت فرهنگی ایرانیان، گسترش زبان فارسی، و پاسداری از آن به عنوان مهم‌ترین عامل حفظ و بقای آن هویت در میان جامعه‌ی مهاجر می‌تواند دو وظیفه‌ی خطیر دیگر این رسانه‌ها باشد. من همیشه کوشیده‌ام در مسئولیت‌هایی که به عهده گرفتمه به این اصول عمل کنم.

متاسفانه گرچه اغلب رسانه‌های دیداری و شنیداری ایرانی در خارج از ایران در چارچوب اعتقادات خویش و آنچنان که در باورشان بوده خود را مدافعان حقوق هموطنانشان و بازتاب‌دهنده‌ی رنج‌ها و نگرانی‌های آنها دانسته و به آن از دیدگاه خویش عمل کرده‌اند، در این باره یعنی حفظ زبان و دستکم لطمه نزدن و نیالودن آن، نه تنها گامی برنداشته‌اند، بلکه بی‌مبالغه را گاه به حد کمال رسانده‌اند. (ص ۱۳۰-۱۲۹).

به راستی هرگاه هر دو سویه وظیفه رسانه‌های ایرانی خارج از ایران را، یعنی شناختن جایگاه خویش به عنوان نمایندگان جامعه‌ی مهاجر ایرانی و پاسداران بالقوه زبان فارسی در خارج از مرزهای تاریخی آن، در نظر آوریم خواهیم دید که حرست نهفته در سخن گرگین تاچه اندازه گویای اعتدال ذهنی و حس مسئولیت بزرگی است که او در این مورد حس می‌کرد. همین اعتدال و انصاف ذاتی او سویه دیگر موضوع رسانه‌های امروز را نیز در برمی‌گیرد. آنجا که زندیان نظر او را درباره برنامه‌های رادیو و تلویزیون داخل کشور جویا می‌شود، پاسخ فروتنانه و در عین حال آگاهی بخش او گویای این مطلب است. به نظر او رادیو و تلویزیون‌های دولتی جمهوری اسلامی ایران (صرف نظر از تزريق مدام و وقفه‌نایدیر «ایدئولوژی» به برنامه‌ها و خبرها، محدودیت‌هایی که سلیقه فرهنگی و فکر حاکم بر برنامه‌سازی تحمیل می‌کنند، مجال رعایت هیچ‌گونه تنوع لازم و منطقی را نمی‌دهند و چه بسا سبب انزجار بیننده و شنونده می‌شوند). (ص ۱۳۱).

و سرانجام واپسین نکته‌ای که درباره گفت و گوی صد و هفت صفحه‌ای زندیان با گرگین می‌توان گفت این است که در آن موائز و معیارهایی را در آداب «گفت و شنود» می‌توان مشاهده کرد که شایسته تدریس در بالاترین سطوح حرفه مصاحبه گری است.

بخش‌هایی که از پی این گفت و گو می‌آید نیز هر یک به جای خود گویای زرفا و پنهانی کار گرگین است، و هر یک در حد خود از یک سو اهمیت حضور او را در زمانه‌اش و در بطن و متن حرفه‌اش باز می‌نمایاند، و از سوی دیگر نمونه‌های خوبی می‌توانند بود از مصاحبه‌ها و مقالات رادیویی و تلویزیونی برای ثبت در تاریخ. و در میان این‌ها، از دیدگاه من که خود را پژوهنده ادب فارسی می‌دانم، هشت مصاحبه گرگین با - و یا درباره - برخی از نامدارترین چهره‌های ادبیات ایران در دوران حیات او - حائز بالاترین اهمیت‌هاست. از این میان چهار مصاحبه تک نفره او با چهار چهره ادب معاصر، یعنی احمد شاملو، بزرگ علوی (درباره صادق هدایت)،

من هرگز فکر نکرده‌ام که توده‌ی مردم بی‌سوادند و یا نمی‌فهمند... بنابراین همیشه معتقد به این بوده‌ام که برنامه‌ها باید فرهنگی باشد و طرز فکر مردم را باید از چشم‌انداز فرهنگ بالا برد، نه این که دنبال میان مایه‌ترین آنها رفت تا مثلثاً مخاطب بیشتری داشت. یعنی نباید کیفیت را فدای کمیت کرد. (ص ۳۳-۳۲)

در این سخن نکته قابل تأملی برای ما ایرانیان مقیم ایالات متحده نهفته است. چرا که به رأی العین می‌بینیم چگونه در این کشور بسیار پیش‌رفته نیاز مالی بسیاری از رسانه‌ها موجب شده است که اکثریت نزدیک به تمامی آنها به برهوتی وسیع بدل شوند که دغدغه‌ای جز تعداد شنوندگان یا بینندگان برایشان مطرح نیست، و به گفته خودشان در پی چشم‌ها و گوش‌های هر

چه بیشتر می‌گردد تا آنها را به سیما و صدای رسانه‌شان جلب کنند. موضوع مهم دیگری که رادیو و تلویزیون ایران با آن دست در گریبان بود مربوط به میزان و حد و حدود رابطه این رسانه‌ها می‌شود در تعاطی و تعامل دائمی شان با دستگاه دولت و حکومت، در جامعه‌ای که به سرعت در حال دگرگون شدن بود. در پاسخ به این پرسش که آیا به شما تحمیل می‌شد که مسائل راچگونه منعکس کنید؟ گرگین می‌گوید: «شاید تحمیل کلمه‌ی مناسبی نباشد.» ولی در عین حال اذعان می‌کند که در شیوه پوشش خبری دادن به آنچه «مسائل امنیتی کشور» تلقی می‌شد، به ویژه پس از شکل گیری مبارزة چریکی در شهرها و نیز در سال‌های بحرانی پیش از انقلاب «سازمان رادیو و تلویزیون از خود اختیار و مطلبی نداشت که بگوید، بلکه مراجع اطلاعاتی و امنیتی کشور بودند که منبع و ارائه‌کننده‌ی مطالب و گزارش‌های مربوط به این مسائل به شمار می‌رفتند» (ص ۴۴).

آنگاه مطلب جالب و درخور تأمل دیگری را پیش می‌کشد که بهتر است تفصیل آن را از زبان خود او بشنویم:

در زمینه‌ی گزارش‌های مربوط به دربار، در رادیو و تلویزیون، نوعی قرارداد ضمیمی و تثیت شده در تمام دوران حکومت گذشته رعایت می‌شد، که عبارت بود از احترام نهادن به مقام سلطنت، ملکه و خاندان سلطنتی، این احترام نهادن ممکن بود در زمانی، جنبه‌ی تملق‌گویی‌های افراط آمیز بیابد، و در زمان دیگر لحن مناسب‌تر و معقول‌تری داشته باشد. به خاطر دارم زمانی که مرحوم جهانگیر تفضلی - از روزنامه‌نگاران بنام دهه‌های ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۰ - وزیر اطلاعات شد، دستور داد در خبرهای رادیو، القاب اضافی شاه ذکر نشود و مثلاً به جای «... به پیشگاه مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر شرفیاب شد»، به سادگی گفته شود: «... به حضور پادشاه رسید.»

چون نیک بنگریم، در این جانموده مشخص و دقیقی را از تعامل فرهنگ و رسانه مشاهده می‌کنیم که در آن کسانی، ای بسا به نام «فرهنگ ایران»، کار حرمت گذاری را به چاپلوسی می‌کشانند. بی‌آنکه حکومت یا دستگاه امنیتی در این گرافه گویی‌ها نقشی داشته باشد. و در این جاست که می‌بینیم این گرایش، نیم قرن بعد، یعنی در دوران حاضر نیز ادامه یافته و بلکه تشدید هم شده است، به گونه‌ای که کسانی رهبر کنونی جمهوری اسلامی را نه تنها «معظم» می‌خوانند، بلکه به انواع القاب چاپلوسane و حتی اعمال و کرامات خوارق عادات نیز متصف می‌کنند، یا مردک نامحترمی را که کمترین حرمتی برای اعتبارهای تثیت شده دیپلماتیک در جهان قائل نیست رئیس جمهور محترم و محبوب می‌نامند و شاید این کارها را بخشی از فرهنگ اسلامی و ایرانی خویش به شمار می‌آورند.

و سرانجام، در واپسین صفحات این گفت و شنود پرمايه در پاسخ به پرسشی درباره وظایف و مسئولیت‌های رسانه‌های فارسی زبان خارج از

انقلاب مذهبی و گیست فرهنگی:

خسارات غیر قابل جبران

مجید محمدی

شکاف بزرگ به دو بخش تقسیم کرد؛ دوران طاغوت و دوران حکومت اسلام. بعد از این واقعه حکومت تمامیت خواهانه اسلامگرایان یک انقطاع یا ناپیوستگی شدید فرهنگی را دامن زد. تلاش شد همه‌ی آثار تولیدات فرهنگی و هنری دوران طاغوت از جامعه پاک شود. کتابخانها و آرشیوهای پاکسازی شدند و مولدان نیز تصفیه.

درست است که بعدها از طریق کاست موسیقی، ویدئو کاست، سی دی، دی‌ی دی و اینترنت بسیاری از آثار مولدان فرهنگی نسل‌های گذشته در اختیار نسل‌های جدید تر قرار گرفت اما محدودیت حضور مولدان نسل‌های گذشته در برنامه‌های فرهنگی و گستره‌ی عمومی با این ابزارها قابل جبران نبوده است. جوانان ایرانی نمی‌توانند از تلویزیون کشور خود یا در سالن‌های نمایش و موسیقی خود مولدان و چهره‌های رسانه‌ای نسل‌های گذشته را از نزدیک مشاهده کنند، از نزدیک از آنها ییاموزند و آنها را به عنوان معلم و مریب در موسسات آموزشی در کنار خود داشته باشند.

حمله‌ی مغول فرهنگی

حتی اگر انقلاب فرهنگی (بسته شدن دانشگاه‌ها و اخراج جمع قابل توجهی از اساتید و دانشجویان صرفا به دلایل سیاسی) رخ نمی

کافی است به چند برنامه‌ی سالانه‌ی تقدیم جوایز به اهالی موسیقی، سینما، و تئاتر یا تلویزیونی‌ها در ایالات متحده (مراسم اسکار، گرمی، گولدن گلوب، امی، تونی، سی ام ای) نگاه کنید تا متوجه شوید که نه تنها تولید کنندگان فرهنگی سال مزبور بلکه افرادی از چندین نسل گذشته برای اجرا یا اهدای جوایز حضور دارند. کسانی نیز که جوایز را دریافت می‌کنند طیف گسترده‌ای از هنرمندان از لحاظ سنی، جنسی، نژادی، مذهبی و قومی و منطقه‌ای هستند. غیر از این کارهای نسل‌های گذشته دوباره ساخته و پرداخته می‌شود؛ در برنامه‌های هنری به مناسبت‌های خاص مثل جمع آوری هدایا برای توفان زدگان یا دیگر قربانیان بلایای طبیعی یا در روزهای مانده به کریسمس هنرمندان و چهره‌های رسانه‌ای نسل‌های گذشته حضور دارند و حتی آثار آنها در برنامه‌های بسیار عامه پسند مثل بتواره‌ی امریکایی یا مجموعه‌ی داستانی گیلی بازخوانی می‌شود. حتی پیر ترین چهره‌های هنری و فرهنگی در تولیدات جدید و برنامه‌های رسانه‌ای حضور دارند. در انواع برنامه‌ها نیز رد پای گذشته در عین نوآوری نسل جدید به چشم می‌خورد. همه‌ی اینها نوعی پیوستگی فرهنگی و هنری در جامعه ایجاد می‌کند.

اما اتفاقی که در ایران در سال ۱۳۵۷ افتاد تاریخ فرهنگی ایران را با یک

از همین طریق آثارشان به جامعه ایران بازمی گشت.

۳. کار در عرصه عمومی با استفاده از خلل و فرج فرهنگی. بخشی از مولدان فرهنگی پس از تحکیم قدرت اسلامگرایان توانستند گوشاهای را برای فعالیت خود بیابند. حکومت پس از استقرار بالاخره به رونق بخش فرهنگ نیاز داشت و آن بخش از مولدان فرهنگی که کارشان مستقیماً حرام و غیر مکتبی دانسته نمی شود (برخلاف نقاشی و موسیقی و مجسمه سازی) توانستند جایی بسیار کوچک در حوزه عمومی پیدا کنند. خوشنویسان، بخش قابل توجهی از سینماگران (مثل کارگردانان، چهره پردازان، صحنه آرایان، فیلمبرداران)، بازیگران تئاتر و گرفتارها از این قبیل بودند.

۴. همکاری با نسل تجدید نظر طلب اسلامگرا. نسل تازه‌ای هنرمندان مکتبی با رانت‌های حکومتی به عرصه آمدند که پس از مدت کوتاهی از ایدئولوژی فاصله گرفته و به چارچوب‌های هنری گذشته یا چارچوب‌های هنری عام بشری رجوع کردند. هنرمندان و ادبی و دیگر چهره‌های فرهنگی تغییر نظر داده با هنرمندان گذشته و طرد شده ارتباط برقرار کرده و از این طریق حداقل بخشی از آنها را از انزوای تحملی شده خارج ساختند. اینها با بازخوانی تولیدات گذشته خود به حاملان بخشی از فرهنگ سرزمین خود قبل از حمله‌ی مغول وار اسلامگرایان به نهادهای فرهنگی تبدیل شدند. همین عامل باعث شد که آنها به سرعت از سوی مقامات و دستگاه‌های فرهنگی حکومتی طرد شده و به واسطه‌ی آن به فعالیت مستقل در حوزه فرهنگ پردازند.

عطش جامعه برای پیوستگی فرهنگی

چرا برنامه‌هایی مثل آکادمی گوگوش در جامعه ایران با میلیون‌ها مخاطب روبرو می شود؟ چرا سایتی که برای گردآوری و عرضه برنامه‌های گلها درست شده روزانه بیست هزار مورد استفاده و سه هزار استفاده کننده دارد؟ چرا سالانه دهها هزار ایرانی ساکن ایران برای حضور در کنسرت‌های خوانندگان مقیم خارج به عراق و آذربایجان و ترکیه و امارات می روند؟ چون نسل جدید و نسل گذشته می خواهد با هنرمندان محبوب دهه‌های چهل و پنجاه خورشیدی ارتباط برقرار کنند. آنها نمی خواهند از دریچه‌ی رسانه‌ها و نهادهای فرهنگی دولتی با فرهنگ نوین و میراث فرهنگی خود ارتباط داشته باشند.

جمهوری اسلامی خسارات بزرگی به فرهنگ کشور از حيث تداوم و انتقال فرهنگی زده است اما این نکته را نیز به مردم ایران آموخته است که دولت استبدادی و تمامیت خواه مجرای خوبی برای تحکیم و تداوم فرهنگی یک ملت نیست و نباید از آن چنین انتظاری داشت. از همین جهت است که ایرانیان داخل و خارج کشور مستقل از دولت تلاش می کنند در آرشیوهای خصوصی و فعالیت‌های پژوهشی و تولیدی خانگی حافظ تولیدات فرهنگی کشور باشند و بدون انتظار از موزه‌ها یا موسسات بزرگ در زیر زمین خانه‌هایشان یا استودیوهای کوچک رادیویی و تلویزیونی از میراث فرهنگی ملی و قومی خود پاسداری کنند.

داد انقلاب مذهبی و به حکومت رسیدن اسلامگرایان به تنها بی به صورت انقلاب فرهنگی عمل کرد - انقلاب فرهنگی به معنای نابودی نهادهای فرهنگی ای که بیش از پنج دهه برای تاسیس و تحکیم آنها زحمت کشیده شده بود. بر خرابه‌های این نهادها کاریکاتوری از نهادهای فرهنگی شکل گرفت که تولیدات آنها هیچگاه مورد توجه جامعه قرار نگرفت.

برای نمونه به سرنوشت کانون پژوهش فکری کودکان و نوجوانان نگاه کنید. موسسه‌ای که در تولید فیلم و کتاب و موسیقی در روزگاری کوتاه سرآمد بود و مولدان فرهنگی را با باورهای متفاوت در زیر چتر خود گرفته بود به نهادی تبدیل شد که در ۳۵ سال گذشته اثری به یاد ماندنی تولید نکرده است. نمونه‌ی دیگر انجمان حکمت و فلسفه است که امروز به محلی برای تامین حقوق بخشی از روحانیون دستگاه تبلیغاتی حکومت درآمده است. موسسات پژوهشی نیز چندین بار منحل و ادغام شدند تا اثری از موسسات قبلی باقی نماند. امروز در دنیا حتی نام یک موسسه‌ی پژوهشی در ایران نیست که محققان دانشگاهی در دنیا بتوانند از آن یاد کنند چون هر چه بود تخریب شده است. کسانی نیز که در موسسات تازه شکل گرفته فعالیت می کنند اغلب تبلیغاتچی‌های حکومت هستند.

گام‌هایی کوچک اما موثر

اسلامگرایان رسانه‌ها و عرصه‌ی عمومی را از هنرمندان و مولدان فرهنگی گرفتند و آنها را از عرضه‌ی آثارشان منع کردند اما نتوانستند آنها را از تولید و آموزش خانگی بازدارند. مولدان فرهنگی دوران پهلوی از چهار طریق به کار خود ادامه داده‌اند:

۱. مهاجرت. گروهی که مهاجرت کردند گرچه حس زندگی در داخل کشور و الهام گیری از رخدادهای روزمره در ایران را از دست دادند به آزادی بی حد و حصر جوامع اروپایی و امریکایی دست یافتند و از هنر و فرهنگ فعال و زنده در این جوامع بهره گرفتند. آنها برنامه‌های نمایشی و بعداً (با آمدن ماهواره‌ها) برنامه‌های تلویزیونی و رادیویی خود را ادامه دادند یا اگر اهل مطبوعات بودند نشریات خود را منتشر کردند و تلاش کردند ارتباط خود با مسائل ایران را از دست ندهند. مهاجران فرهنگی سهم بسیار بزرگی در حفظ میراث نوین فرهنگی ایران و پیوستگی فرهنگی (هر چند آسیب دیده) داشته‌اند.

۲. کار خانگی. آن دسته از مولدان فرهنگی که کارشان به صورت فردی انجام بوده (شاعران، رمان نویسان، مولفان آثار موسیقی‌ای، نوازنده‌گان) و نتوانستند از ایران خارج شوند توانستند به کارشان با نوشتن و تدریس در خانه ادامه دهند. هزاران نوازنده‌ی موسیقی ایرانی که امروز در داخل کشور فعال هستند محصول این خدماتند. در دهه‌های شصت و هفتاد آموزش موسیقی ممنوع بود و تنها افراد در خانه می توانستند این سنت فرهنگی کشور را محفوظ نگاه دارند. شاعران و رمان نویسان نیز اگر نمی توانستند آثار خود را از اداره‌ی سانسور بیرون بکشند در خارج از کشور آنها را منتشر می کردند و

روز شمار فرهنگ، هنر و سیاست ایران

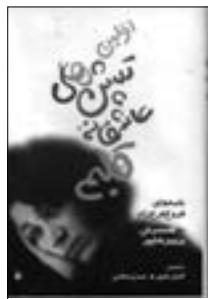
۱۱ دی تا ۱۱ بهمن

January 2014

بهره برداری و نقل قول از این روز شمار فقط برای همکاران شاغل در رسانه‌ها (زجاید، رادیوها، تلویزیون‌ها و سایت‌های خبری و تحلیلی) ذکر ماذکور مجاز است.

- ۱۳۷۶ خورشیدی (۱۹۵۹ میلادی)
گشايش دانشگاه اهواز با نام دانشگاه گندی شاپور، حکومت جمهوری اسلامی که موضعی علیه دست آوردهای ایرانیان در پیش از هجوم اعراب به ایران را دارد.
نام این دانشگاه را به دانشگاه اهواز تغییر داد
۱۳۵۳ خورشیدی (۱۹۷۵ میلادی)
انتصاب جمشید رهنامه ریاست دانشگاه فارابی
۱۳۷۳ خورشیدی (۱۹۹۴ میلادی)
در گذشت هشتم سنجیری، موسیقیدان و رهبر دائمی ارکستر سمفونیک
۱۳۸۹ خورشیدی (۲۰۱۱ میلادی)
در گذشت علیرضا پهلوی سومین فرزند و دومین پسر محمد رضا شاه پهلوی، به علت خودکشی در سن ۴۴ سالگی در بوسټون امریکا در منزل شخصی خود.

- مقامات امنیتی ایران تعداد دانشجویان ایرانی کنفراسیون را در خارج از کشور
۱۵۰۰ نفر اعلام کردند
۱۳۵۶ خورشیدی (۱۹۷۸ میلادی)
کلیه مراکز دانشگاهی در اعتراض به سفر کارتی به ایران، ۳ روز تعطیل شد
۱۳۷۸ خورشیدی (۱۹۹۹ میلادی)
در گذشت ملوک ضرایبی، هنرمندان آواز ایران

- ۱۲۹۴ خورشیدی (۱۹۱۶ میلادی)
تصرف جنوب ایران توسط قوای انگلیس و عقب نشینی نیروهای آلمان
۱۳۳۸ خورشیدی (۱۹۶۰ میلادی)
در گذشت نیما یوشیج (علی اسفندیاری) بنیان گذار شعر امروز ایران
۱۳۵۲ خورشیدی (۱۹۷۴ میلادی)
آغاز محاکمه متهمان سو عقد به خاندان سلطنتی در دادگاه نظامی
دو کتاب در این مورد یکی با عنوان «من یک

- ۱۱ دی (۱ زانویه)
۱۳۴۸ خورشیدی (۱۹۷۰ میلادی)
محمد رضا شاه و فرح پهلوی وارد دهلي شدند.
۱۳۴۸ خورشیدی (۱۹۷۰ میلادی)
تصویب قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفات و هنرمندان در مجلس شورای ملی ایران
۱۳۸۴ خورشیدی (۲۰۰۶ میلادی)
در گذشت مهین اسکویی هنرمند بر جسته تئاتر و نخستین کارگردان زن در ایران (متولد ۱۳۰۹ در تهران)
۱۳۸۴ خورشیدی (۲۰۰۶ میلادی)
در گذشت ناصر خدایار، روزنامه نگار و نویسنده در ایران.

- ۱۲ دی (۲ زانویه)
۱۳۱۶ خورشیدی (۱۹۳۸ میلادی)
در گذشت اعتضام الملک - روزنامه نگار، نویسنده و مترجم پدر پروین اعتضامی
۱۳۲۱ خورشیدی (۱۹۴۳ میلادی)
اعلام انتزاع دانشگاه تهران از وزارت فرهنگ، و استقلال آن به عنوان یک واحد مستقل فرهنگی با شرایط خاص خود
۱۳۵۶ خورشیدی (۱۹۷۸ میلادی)
ژنرال ضیاء الحق ریس حکومت نظامی پاکستان وارد ایران شد.
۱۳۸۴ خورشیدی (۲۰۰۶ میلادی)
در گذشت شاعر توانی معاصر ترانه خلعتبری، خواهر سیمین بهبهانی.

- ۱۳ دی (۳ زانویه)
۱۳۲۱ خورشیدی (۱۹۴۳ میلادی)
دکتر علی اکبر سیاسی از طرف رئیسی دانشکده‌های دانشگاه تهران به ریاست دانشگاه تهران انتخاب شد
۱۳۵۷ خورشیدی (۱۹۷۸ میلادی)
کنفرانس گوادولوب با شرکت رؤسای جهور آمریکا، فرانسه و نخست وزیران آلمان و انگلیس در جزیره گوادولوب برای رسیدگی به بحران ایران تشکیل شد.
ارتشبد عباس قره باغی از طرف محمد رضا شاه به ریاست ستاد ارتش منصوب شد

- ۱۴ دی (۴ زانویه)
۱۲۹۴ خورشیدی (۱۹۱۶ میلادی)
اشغال شهرهای قم و کاشان توسط قوای روس
۱۳۰۰ خورشیدی (۱۹۲۲ میلادی)
رضخاخان سردار سپه وزیر جنگ، فرماندهی لشکر مرکز را بر عهده گرفت
۱۳۳۵ خورشیدی (۱۹۵۷ میلادی)
زالروز شهره صولتی، هنرمندان آواز مقیم خارج از ایران
کلیه سی دی های خانم شهره صولتی در شرکت کتاب موجود است

۱۳۸۲ خورشیدی (۲۰۰۴ میلادی)
رافیا، ملکه اردن، برای بازدید از مناطق زلزله زده بهم وارد ایران شد.

شورشی هستم» توسط عباس سما کار و دیگری با عنوان «دستی در هنر، چشمی بر سیاست» توسط رضا علامه زاده از انتشارات شرکت کتاب در چند سال گذشته منتشر شده است.

۱۸ دی (۸ ژانویه)

۱۲۸۵ خورشیدی (۱۹۰۷ میلادی)
در گذشت مظفر الدین شاه، پنجمین پادشاه ایران از دودمان قاجار
۱۳۱۴ خورشیدی (۱۹۳۶ میلادی)
علی اصغر حکمت به پاس اقدامات خود در مورد روز ۱۷ دی (کشف حجاب زنان)،
به مقام وزارت معارف ارتقاء یافت
۱۳۵۰ خورشیدی (۱۹۷۲ میلادی)
در گذشت رضا بوشهری، بازرگان، سناتور و نماینده مجلس شورای ملی
۱۳۵۳ خورشیدی (۱۹۷۵ میلادی)
ورودمهردان پاشا شاه و فرح پهلوی به مصر
۱۳۵۷ خورشیدی (۱۹۷۹ میلادی)
خدوداری ارتشبند فریدون جم از قبول وزارت جنگ و خروج وی از ایران
کتابی با عنوان «خطاطران و یادداشت‌های ارتشبند فریدون جم» تالیف دکتر مرتضی مشیر توسط شرکت کتاب منتشر شده است

۱۹ دی (۹ ژانویه)

۱۲۳۱ خورشیدی (۱۸۵۳ میلادی)
قتل میرزا تقی خان امیرکبیر در حمام فین کاشان
کتاب «امیر کبیر اخگری در تاریکی» نوشته‌ی ناصر انقطاع از انتشارات شرکت کتاب
۱۳۲۱ خورشیدی (۱۹۴۳ میلادی)
در گذشت محمدعلی مصباحی «عبرت»-شاعر و ادیب
۱۳۳۲ خورشیدی (۱۹۵۴ میلادی)
تشکیل اولین جلسه دادرسی دادگاه تجدیدنظر نظامی
مأمور رسیدگی به اتهامات دکتر محمد مصدق و سرتیپ تقوی‌ریاحی
۱۳۵۲ خورشیدی (۱۹۷۴ میلادی)
دادگاه نظامی متهمان طیفور بطحایی، خسرو گلسرخی، منوچهر مقدم سلیمی، کرامت‌الله دانشیان، عباس‌علی سماکار، محمدرضا علامه زاده و ایرج جمشیدی را به اعدام محکوم و بقیه راه بحبس بین ۲ تا ۵ سال محکوم کرد

۱۳۶۳ خورشیدی (۱۹۸۴ میلادی)
در گذشت بهرام صادقی، نویسنده
۱۳۸۶ خورشیدی (۲۰۰۸ میلادی)
در گذشت حمید عاملی، قصه‌گوی قدیمی رادیو ایران بر اثر سرطان ریه در سن ۶۶ سالگی در تهران او کار خود را از سال ۱۳۳۰ و از سن ۵۵ سالگی در رادیو آغاز کرد. از سال ۱۳۵۰ اجرای برنامه پرطوفدار «راه شب» رادیو ایران را بر عهده گرفت. پخش برنامه «قصه‌یک روز تعطیل» که ۳۳ سال به طور مدام ادامه داشت، شهریور ماه ۱۳۸۵ به دستور مدیر رادیو تهران متوقف شد و فعالیت حمید عاملی بعد از پیش از پنجاه سال در رادیو متوقف شد.

۱۳۸۹ خورشیدی (۲۰۱۱ میلادی)
در گذشت محسن پژشکپور، بنیان‌گذار حزب پان‌ایرانیست در هشتاد و سه سالگی به علت بیماری در تهران وی مخالف مشهور جدایی بحرین از ایران بود. وی در سال ۱۳۲۷ همراه با داریوش فروهر حزب ملت ایران را تشکیل داد. در سال ۱۳۳۰ از این حزب جدا شد و حزب پان‌ایرانیست را به طرافداری از سلطنت تشکیل داد. آقای پژشکپور حقوق دان و وکیل دادگستری بود و از وی دختری به جامانده است.

شرکت کتاب از ناصر انقطاع کتاب «پنجاه سال تاریخ با پان‌ایرانیستها» را منتشر کرده است

۱۷ دی (۷ ژانویه)

۱۳۰۶ خورشیدی (۱۹۲۸ میلادی)
استعفای زین العابدین رهمنا-معاون رئیس وزرا
۱۳۱۴ خورشیدی (۱۹۳۶ میلادی)
اعلام رسمی کشف حجاب با برگزاری جشنی در دانشسرای عالی و شرکت رضا شاه پهلوی و همسر و دختران وی در این جشن
۱۳۱۷ خورشیدی (۱۹۳۹ میلادی)
تأسیس سازمان پرورش افکار در ایران
۱۳۲۲ خورشیدی (۱۹۴۴ میلادی)
در گذشت سلیمان میرزا سکندری-رهبر سوسیالیست‌ها، وزیر معارف کابینه سردارسپه، رهبر حزب توده ایران بعد از شهریور ۱۳۲۰

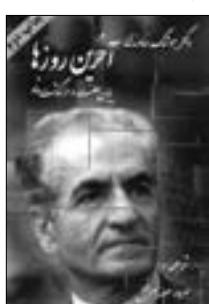
۱۳۲۵ خورشیدی (۱۹۴۲ میلادی)
زادروز محمدرضا لطفی، آهنگساز و نوازنده جیره‌دست‌تل.
آثار موسیقی محمد رضا لطفی در مرکز موسیقی و فیلم ایران» وابسته به شرکت کتاب موجود است

۱۳۳۳ خورشیدی (۱۹۵۵ میلادی)
انتصاب دکتر منوچهر اقبال به ریاست دانشگاه تهران

۱۳۴۶ خورشیدی (۱۹۶۸ میلادی)
در گذشت غلامرضا تختی-قهرمان کشتی ایران و جهان (تولد: ۵ شهریور ۱۳۰۹ خورشیدی)

۱۳۵۶ خورشیدی (۱۹۷۸ میلادی)
انتشار مقاله «ارتجاع سرخ و سیاه در ایران» به قلم احمد رشیدی مطلق در روزنامه اطلاعات

۱۳۶۲ خورشیدی (۱۹۸۴ میلادی)
در گذشت اطف الله مفخم‌پایان-موسیقیدان و نخستین ناشر آثار موسیقی

۱۳۸۸ خورشیدی (۲۰۰۹ میلادی)
محمد ایوبی، داستان نویس ایرانی در سن ۶۷ سالگی و بر اثر بیماری ریوی در کلیفنا

در گذشت ادولارد ژوژف-پژوهشگر، مترجم و ادیب ایرانی/ ارمنی در کلنل-

۱۳۸۹ خورشیدی (۲۰۱۰ میلادی)
محمد ایوبی، داستان نویس ایرانی در سن ۶۷ سالگی و بر اثر بیماری ریوی در

۱۳۸۹ خورشیدی (۲۰۱۰ میلادی)
محله فرهنگی-سیاسی ایرانشهر شماره ۱۴، جدول ایرانشهر شماره ۳، همراه با هشتمین ضمیمه پژوهشی و سلامت ایرانشهر، ژانویه ۲۰۱۴

Copyright 2014 Keta Corp. © مجله فرهنگی-سیاسی ایرانشهر شماره ۱۴، جدول ایرانشهر شماره ۳، همراه با هشتمین ضمیمه پژوهشی و سلامت ایرانشهر، ژانویه ۲۰۱۴

قتل های زنجیره ای
۱۳۷۶ خورشیدی (۱۹۹۸ میلادی)
در گذشت محمد قاضی، مترجم
ترجمه های محمد قاضی در شرکت کتاب موجود است
۱۳۸۴ خورشیدی (۲۰۰۶ میلادی)
در گذشت غلام رضا طباطبایی بازیگر سینما تئاتر تلویزیون ایران و عضو ارشد انجمن بازیگران خانه سینما در لوس آنجلس.

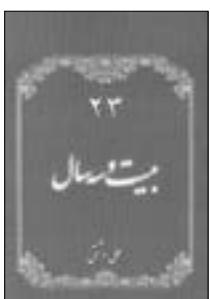
۱۳۳۰ خورشیدی (۱۸۵۲ میلادی)
اعدام طاهره قره‌العین (عالی، سخنور، شاعر) در باغ ایلخان تهران
کتاب های گوناگون در مورد طاهره قره‌العین و اشعار او به فارسی و انگلیسی در شرکت کتاب موجود است

۱۳۱۷ خورشیدی (۱۹۳۹ میلادی)
مجلس شورای ملی، تأسیس بانک رهنی ایران را با سرمایه ۲۰۰ میلیون ریال تصویب کرد
۱۳۲۴ خورشیدی (۱۹۴۶ میلادی)
تصویب طرح مربوط به چاپ فرهنگ علی اکبر دهخدا در مجلس شورای ملی
فرهنگ فارسی به فارسی دهخدا در روی سی دی و به صورت کتاب در ۲ جلد و شانزده جلد در شرکت کتاب موجودند

۱۳۸۱ خورشیدی (۲۰۰۲ میلادی)
در گذشت دکتر مهدی سمسار، روزنامه‌نگار

۱۳۸۸ خورشیدی (۲۰۱۰ میلادی)
در گذشت بهمن جلالی عکاس سرشناس ایرانی در سن ۶۵ سالگی به دلیل مشکلات حاد کبدی در تهران. وی متولد سال ۱۳۲۳ در تهران بود. از اوست کتاب‌های کتاب هنر آفریقای سیاه و روزهای خون و آتش و خرمشهر و گنج پیدا.

۱۲۹۶ خورشیدی (۱۹۱۸ میلادی)
مستوفی‌المالک رییس وزارت شد
۱۳۲۳ خورشیدی (۱۹۴۵ میلادی)
شمس الملوک مصاحب، نخستین زن ایرانی که از دانشگاه تهران درجه دکترا گرفت، جلسه‌ی دفاع از رساله‌ی دکترای خود را برگزار کرد
۱۳۴۹ خورشیدی (۱۹۷۱ میلادی)
میری باغ و حش تبریز را شیر خورد
۱۳۵۷ خورشیدی (۱۹۷۹ میلادی)
محمد رضاشاه و فرح پهلوی ایران را ترک کردند
۱۳۶۰ خورشیدی (۱۹۸۲ میلادی)
در گذشت علی دشتی - نویسنده، پژوهشگر و سیاستمدار
کتابهای علی دشتی شامل: ۲۲ سال و سیری در دیوان شمس به فارسی و انگلیسی و کتابهای ایام محبس، دمی با خیام، در قلمرو سعدی، نقشی از حافظ، علا و بر

بیمارستان ابن سینا تهران از دنیارفت.

ایوبی متولد سال ۱۳۲۱ در شهر اهواز و از اعضا قدمی کانون نویسنگان ایران بود.

محمد ایوبی در رشته های تاریخ و زبان و ادبیات فارسی تحصیل کرده بود و سال هادر مدارس شهر تهران تدریس ادبیات می کرد.

۲۰ دی (۱۰ زانویه)

۱۲۶۲ خورشیدی (۱۸۸۳ میلادی)

زاده استاد حسین کاظم زاده ایرانشهر مدیر مسئول و سردبیر مجله‌ی ادبی ایرانشهر

۱۳۵۳ خورشیدی (۱۹۷۵ میلادی)

خلع منوچهر کالی از دبیر کلی حزب ایران نوین به علت اهمال در انجام وظیفه

۱۳۵۶ خورشیدی (۱۹۷۸ میلادی)

سفر فرح پهلوی به آمریکا

۱۳۵۹ خورشیدی (۱۹۸۱ میلادی)

در گذشت عبدالله دوامی - نوازنده و موسیقیدان

۲۱ دی (۱۱ زانویه)

۱۳۰۶ خورشیدی (۱۹۲۸ میلادی)

انتصاب میرزا یحیی خان دیبا (ناظم دوله) به معاونت رییس وزرا

۲۲ دی (۱۲ زانویه)

۱۳۲۰ خورشیدی (۱۹۴۲ میلادی)

در گذشت محمدعلی فرزین - وزیر دربار

۱۳۴۸ خورشیدی (۱۹۷۰ میلادی)

پرنس آقاخان رییس فرقه اسماعیلیه وارد تهران شد

۱۳۵۲ خورشیدی (۱۹۷۴ میلادی)

در گذشت هاجر تربیت - سنا تور

۱۳۵۳ خورشیدی (۱۹۷۵ میلادی)

کزینش امیر عباس هویدا به دبیر کلی حزب ایران نوین

۱۳۶۸ خورشیدی (۱۹۹۰ میلادی)

در گذشت محمود نامجو - قهرمان وزنه برداری ایران و جهان

۲۳ دی (۱۳ زانویه)

۱۲۹۳ خورشیدی (۱۹۱۵ میلادی)

تصرف شهر تبریز توسط نیروهای آلمان و ترک

۱۳۶۸ خورشیدی (۱۹۹۰ میلادی)

در گذشت فاطمه معصومه دده بالا «هایده» - آواز خوان، در سانفرانسیسکو - کلیفرنیا

۱۳۷۰ خورشیدی (۱۹۹۲ میلادی)

در گذشت استاد موسی نی داود - موسیقیدان در لانگ آیلند، آمریکا

۲۴ دی (۱۴ زانویه)

۱۳۱۴ خورشیدی (۱۹۳۶ میلادی)

زاده غلامحسین سعادی، نویسنده داستان، فیلم‌نامه، و نمایشنامه

۱۳۵۶ خورشیدی (۱۹۷۸ میلادی)

تظاهرات برخی از دانشجویان ایرانی مقیم آمریکا به عنوان اعتراض به ورود فرج

پهلوی به آن کشور

۱۳۷۵ خورشیدی (۱۹۹۷ میلادی)

قتل دکتر احمد تقاضلی، نویسنده، مترجم و کارشناس زبان پهلوی (از سری

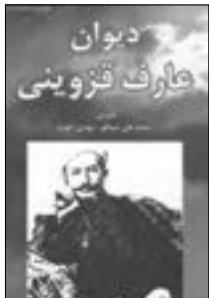
سن ۸۵ سالگی بر اثر کهولت سن. وی متولد ۱۳۰۲ در روستای علیآباد قوچان بود.

خلاف عقل و هم چنین کتاب تخت پولاد به صورت مکتوب و گویا در شرکت کتاب موجودند

موجودند

۱ بهمن (۲۱ زانویه)

- ۱۳۲۴ خورشیدی (۱۹۴۶ میلادی)
زادروز کیومرث منشی زاده، شاعر
۱۳۴۳ خورشیدی (۱۹۶۵ میلادی)
درگذشت نظام وفا - شاعر
۱۳۴۷ خورشیدی (۱۹۶۹ میلادی)
سفر محمد رضا شاه به اتریش
۱۳۴۸ خورشیدی (۱۹۷۰ میلادی)
عزت الله عاملی سفیر ایران در عراق به اتهام شرکت در کودتای عراق از بغداد خارج شد
۱۳۵۷ خورشیدی (۱۹۷۹ میلادی)
شایپور بختیار، محمد رضا شاه را با خاطر نقض قانون اساسی در طول حکومت خود، بشدت مورد انتقاد قرار داد
سید جلال الدین تهرانی رئیس شورای سلطنت، در پاریس از مقام خود کناره گیری کرد
کارکنان سازمان رادیو تلویزیون علیه بختیار اعلام جرم کردند
آیت الله خمینی اعلام کرد دولت بختیار خیانت کار است و از مردم خواست قدرت قانونی او را واژگون کند
۱۳۶۵ خورشیدی (۱۹۸۷ میلادی)
درگذشت ابراهیم بوذری - خوشنویس و موسیقیدان

۲ بهمن (۲۲ زانویه)

- ۱۳۱۲ خورشیدی (۱۹۳۴ میلادی)
درگذشت عارف قزوینی - شاعر ملی ایران
۱۳۲۸ خورشیدی (۱۹۵۰ میلادی)
تأسیس اولین بانک خصوصی ایران به نام «بانک بازرگانی ایران» با سرمایه پنجاه میلیون ریال در تهران
۱۳۳۷ خورشیدی (۱۹۵۹ میلادی)
درگذشت داریوش رفیعی - خواننده
۱۳۵۷ خورشیدی (۱۹۷۹ میلادی)
محمد رضا شاه و فرج پهلوی مصرا را بسوی مراکش ترک کردند
ارتشد فریدون جم آینده ایران را تاریک و خونین خواند

۳ بهمن (۲۳ زانویه)

- ۱۳۱۲ خورشیدی (۱۹۳۴ میلادی)
زادروز دکتر اسماعیل نوری علاء (پیام)، شاعر، روزنامه نگار و پژوهشگر
۱۳۴۰ کتاب پیدایش و نقش دینکاران امامی در ایران نوشته دکتر اسماعیل نوری علاء از انتشارات شرکت کتاب
۱۳۴۵ خورشیدی (۱۹۶۷ میلادی)
انتشار دومین کتاب محمد رضا شاه به نام « انقلاب سفید »
۱۳۸۶ کتاب « انقلاب سفید » توسط شرکت کتاب تجدید چاپ شده است

۲۷ دی (۱۷ زانویه)

- ۱۳۳۴ خورشیدی (۱۹۵۶ میلادی)
تیرباران شدن نواب صفوي، خليل طهماسبی، مظفر ذو القدر و سید محمد واحدی در لشکر ۲ زرهی
۱۳۸۲ خورشیدی (۲۰۰۴ میلادی)
سومین فرزند شاهزاده رضا پهلوی - فرج پهلوی - دروازینگتن آمریکا متولد شد.

۲۸ دی (۱۸ زانویه)

- ۱۲۸۵ خورشیدی (۱۹۰۷ میلادی)
تاجگذاری محمد علی شاه قاجار
۱۳۳۱ خورشیدی (۱۹۵۳ میلادی)
آغاز تظاهرات شدید در تهران و شهرستانهای ایران بر له و عليه دکتر محمد مصدق و آیت الله کاشانی و تعطیل مغازه ها
۱۳۳۲ خورشیدی (۱۹۵۴ میلادی)
افتشار اولین شماره مجله « ستاره سینما » در تهران
۱۳۴۳ خورشیدی (۱۹۶۵ میلادی)
انحلال ضربخانه و انتقال وظایف آن به بانک مرکزی ایران

۲۹ دی (۱۹ زانویه)

- ۱۳۵۵ خورشیدی (۱۹۷۷ میلادی)
درگذشت رضا اورزنه - نوازنده، موسیقیدان و استاد سنتور
۱۳۶۶ خورشیدی (۱۹۸۸ میلادی)
درگذشت مهدی برکشلی - نویسنده و موسیقیدان
۱۳۸۴ خورشیدی (۲۰۰۶ میلادی)
محمود مشرف تهرانی، معروف به م. آزاد، شاعر و مترجم در تهران درگذشت.

۳۰ دی (۲۰ زانویه)

- ۱۳۰۷ خورشیدی (۱۹۲۹ میلادی)
ایجاد تغییرات دامنه دار در کادر قضایی کشور توسط داور، وزیر عدیله
۱۳۱۱ خورشیدی (۱۹۳۳ میلادی)
رضاساشه استور داد و وزارت دربار امنحل گشته و اعلام کرد دربار وجود ندارد و تیمورتاش دیگر وزیر دربار نیست
۱۳۲۴ خورشیدی (۱۹۴۶ میلادی)
استغفار ابراهیم حکیمی نخست وزیر به علت عدم موقیت در قضیه آذربایجان
۱۳۳۱ خورشیدی (۱۹۵۳ میلادی)
صدور نامه تاریخی آیت الله کاشانی رئیس مجلس شورای ملی به دکتر مصدق

- که ضمن آن نوشت « از راه خطایی که می پیمایید پشمیان خواهید شد. قصد تجاوز به حقوق عامه را کنار گذاشت »
۱۳۴۰ خورشیدی (۱۹۶۲ میلادی)
موافقت دولت با تأسیس سازمان هوایی ملی ایران در داخل و خارج کشور
۱۳۴۲ خورشیدی (۱۹۶۴ میلادی)
آغاز بهره برداری کارخانه پتروشیمی آبدان
۱۳۵۷ خورشیدی (۱۹۸۹ میلادی)
درگذشت فیروز شیروانلو - نویسنده و مترجم
۱۳۸۶ خورشیدی (۲۰۰۸ میلادی)
درگذشت حاج قربان سلیمانی، استاد پیشکسوت موسیقی مقامی خراسانی، در

- ۱۳۴۸ خورشیدی (۱۹۷۰ میلادی)** درگذشت ابراهیم قوام‌شیرازی (قوام الملک) - سیاستمدار
- ۱۳۸۲ خورشیدی (۲۰۰۴ میلادی)** شهره آغداشلو هنرپیشه‌ی ایرانی تئاتر و سینما، برای بازی در فیلم آمریکایی «خانه‌ای از ماسه و مه» نامزد دریافت جایزه‌ی معترض سینمایی اسکار شد.
- ۱ بهمن (۲۸ زانویه)**
- ۱۳۴۸ خورشیدی (۱۹۷۰ میلادی)** درگذشت سیدحسن تقی زاده - آخرین بازمانده رجال مشروطیت
- ۱۳۵۷ خورشیدی (۱۹۷۹ میلادی)** حزب دمکرات کردستان اعلام کرد که خواستار تجزیه نیست
- اعضای سازمان ملی دانشگاه‌هایان (واحد کرمانشاه) در مراسم بازگشایی دانشکده علوم دکتر فریدون معمدو زیری ریس دانشگاه را برگزار کردند.
- ۱۳۸۹ خورشیدی (۲۰۱۱ میلادی)** درگذشت داریوش همایون در سن ۸۲ سالگی در ژنو سوئیس. او وزیر اطلاعات دولت‌های هویدا و آموزگار و سربدیر روزنامه‌ی آیندگان و از رهبران مشروطه طلب بود که سال‌ها در خارج از کشور به مبارزه و روشنگری پرداخت و با انعام مصاحبه‌ها، نوشتمن مقاولات متعدد و شرکت در جلسات گوناگون راه مبارزه با نظام اسلامی را پیش کرد.
- ۲ بهمن (۲۹ زانویه)**
- ۱۳۱۵ خورشیدی (۱۹۳۷ میلادی)** زادروز مجید روشنگر، ناشر و سربدیر «بررسی کتاب» و «کاکتوس»
- ۱۳۵۷ خورشیدی (۱۹۷۹ میلادی)** اشغال سفارت دانمارک توسط دانشجویان ایرانی
- ۱۳۸۵ خورشیدی (۲۰۰۷ میلادی)** درگذشت محمود ابطحی، شاعر، نویسنده، ادیب و پژوهشگر در سن ۸۰ سالگی در لندن. او داماد سید ضیاء الدین طباطبائی شخصیت برجسته دوران رضا شاه و محمد رضا شاه بود.
- ۳ بهمن (۳۰ زانویه)**
- ۱۳۰۴ خورشیدی (۱۹۲۶ میلادی)** زادروز اسماعیل شاهزادی، «آینده» شاعر معاصر در دامغان
- ۱۳۱۸ خورشیدی (۱۹۴۰ میلادی)** درگذشت دکتر تقی ارانی در ۳۶ سالگی در زندان قصر تهران - وی به اتهام ترویج مردم کمونیستی به ده سال زندان محکوم شده بود
- ۱۳۴۳ خورشیدی (۱۹۶۵ میلادی)** سپهبد نعمت‌الله نصیری ریس شهر بانی کل کشور به سمت معاون نخست وزیر و ریس سازمان اطلاعات و امنیت کشور منصوب شد
- ۱۳۴۸ خورشیدی (۱۹۷۰ میلادی)** درگذشت حبیب الله مشیر همایون شهردار - نوازنده و موسیقیدان
- ۱۳۵۲ خورشیدی (۱۹۷۶ میلادی)** درگذشت محمد حجازی «مطیع‌الدوله» - سناטור و نویسنده
- ۱۳۶۶ خورشیدی (۱۹۸۸ میلادی)** درگذشت امیر ناصر افتخار - نوازنده تنبل
- ۴ بهمن (۲۴ زانویه)**
- ۱۲۸۵ خورشیدی (۱۹۲۹ میلادی)** زادروز دکتر احمد بیرشک، از پیشگامان و محققان معاصر علوم ریاضی و تجربی
- ۱۳۰۷ خورشیدی (۱۹۴۱ میلادی)** درگذشت احمد بدر «نصیر‌الدوله»، مؤلف، سیاستمدار و مؤسس مدرسه موزیک
- ۱۳۴۱ خورشیدی (۱۹۶۳ میلادی)** آیت‌الله سید محمود طالقانی، مهندس مهدی بازرگان، دکتر یداوه سحابی و دیگر اعضای نهضت آزادی در رابطه با تظاهرات مخالفت آمیز مربوط به رفاندوم ۶ بهمن دستگیر و زندانی شدند
- ۱۳۵۴ خورشیدی (۱۹۷۶ میلادی)** تقدیم از حکومان دادگاه نظامی تیرباران شدند
- ۱۳۵۷ خورشیدی (۱۹۷۹ میلادی)** مجاهدین خلق سفارت ایران در پاریس را اشغال کردند
- ۱۳۵۷ خورشیدی (۱۹۷۹ میلادی)** شاپور بختیار لایحه انحلال سازمان اطلاعات و امنیت کشور را تصویب مجلس کرد
- ۵ بهمن (۲۵ زانویه)**
- ۱۳۵۷ خورشیدی (۱۹۷۹ میلادی)** اشغال کنسولگری ایران در حیدرآباد توسط دانشجویان ایرانی
- ۶ بهمن (۲۶ زانویه)**
- ۱۳۳۸ خورشیدی (۱۹۶۰ میلادی)** درگذشت ابوالحسن فروغی - فیلسوف و دانشمند معاصر و مدیر روزنامه «قریب»
- ۱۳۴۱ خورشیدی (۱۹۶۳ میلادی)** اصول ششگانه‌ی انقلاب سفید توسط محمد رضا شاه پهلوی به مردم ابلاغ شد
- ۱۳۴۳ خورشیدی (۱۹۶۵ میلادی)** حسنعلی منصور - نخست وزیر - در اثر جراحت‌های واردہ از تیراندازی محمد بخاری در بیمارستان پارس در تهران درگذشت
- ۱۳۵۵ خورشیدی (۱۹۷۷ میلادی)** امیر عباس هویدا - وزیر نارابی - فرمان نخست وزیری گرفت
- ۱۳۵۵ خورشیدی (۱۹۷۷ میلادی)** درگذشت مجتبی مینوی - ادیب و پژوهشگر
- ۷ بهمن (۲۷ زانویه)**
- ۱۳۴۰ خورشیدی (۱۹۶۲ میلادی)** از طرف شهربانی، دکتر شاپور بختیار، مهندس خنجی و مسعود حجازی بازداشت شدند

گزارش تصویری از برخی فعالیت‌های انجام شده به همت

سوسن و فریبرز یوسفی

عکس‌های مجموعه شخصی آقای فریبرز یوسفی در اختیار ایرانشهر قرار گرفته است.

تجلیل از خدمات فریبرز یوسفی در حمایت از نویسندهان و هنرمندان

آقای فریبرز یوسفی دانش آموخته دانشگاه لایولامری مانت در کالیفرنیا است که در دهه ۱۹۷۸ میلادی از این دانشگاه در رشته تهیه کنندگی فیلم و تلویزیون با مدرک فوق لیسانس فارغ‌التحصیل گردید. او در مراجعت به ایران به کادر فنی تلویزیون ملی ایران پیوست و به عنوان فیلمبردار در بسیاری از برنامه‌های ادبی، فرهنگی و... تلویزیون ملی در کادر تهیه این رسانه قرار گرفت.

همکاری نزدیک با هنرمندان، اخلاق ویژه او که لیخند جزئی لاینفک از سیمای اوست و نیز روحیه هنرپیورش موجب شد تادوستی‌های گسترده‌ای با اهالی هنر و دیگر همکارانش داشته باشد. یوسفی در ایران نیز از ادامه تحصیل دست نکشید و در مدرسه عالی تلویزیون تحصیلات خود را کامل کرد.

با وقوع انقلاب و آشتگی حاکم بر کشور او نیز مجبور شد تا به جهت حفظ ارزش‌های خود جلاهی وطن کرده و در اروپا ساکن شود. در خلال مهاجرت به فرانسه در سال ۱۹۸۶ میلادی به تجارت روی آورد و همواره با موقوفیت توانسته است در زمینه شغلی خود درخشنان باشد.

یوسفی در سال ۲۰۰۱ به لس‌انجلس مهاجرت کرد و از پس از آنکه موقوفیت‌های اقتصادی خود را تضمین نمود به حمایت از برنامه‌های فرهنگی و ادبی و تلاش برای ارج نهادن به فعالیت‌های ادبی و هنری پرداخته است.

فریبرز یوسفی ضمن قدر شناسی از همسرش سوسن یوسفی او را همراه و هم قدم خود در این راه دانسته و اذعان دارد که بار مسئولیت سنجین فعالیت‌ها و مراسمی که در برگزاری آنها مشارکت داریم بی هیچ تردیدی به دوش خانم یوسفی است که با دقت و صرف وقت شرایط لازم برای میزبانی این مراسم را عهده دار است.

مراسم رونمایی و معرفی جدیدترین اثر فریدون فرح اندوز «حجزه خورشید»، رونمایی و مراسم امضای کتاب چهره چهره با فریدا آخرین اثر خانم نوشین معینی کرمانشاهی، مراسم گرامیداشت بیژن مفید به کوشش خانم جمیله ندایی و... برخی از مراسمی است که آقای یوسفی در برگزاری آنها مجدانه کوشیده است.

یکی از مهمترین دستاوردهای فریبرز یوسفی تاسیس سایت دانش آموختگان مدرسه عالی تلویزیون در ایران است که به همگرایی این دانش آموختگان کمک شایانی کرده است و تا کنون گرد همایی‌هایی با حضور این عزیزان در آمریکا، اروپا و ایران برگزار شده است. در همین رابطه این سایت موجب شد تا استاد شکراله منظور یکی از پایه گذاران مدرسه عالی تلویزیون در ایران در ارتباط مجدد با شاگردان سابق خود قرار گرفته به دعوت آنها به آمریکا آمده و دو نمایشگاه نقاشی از آثار استاد در این کشور برپا شود.

طنز نوشته ای از:
حمیدرضا رحیمی
www.hazl.com

مکتوبات فدوی

در معالجه‌ی مؤمنین مؤثر واقع نشده و معظمیم له سرانجام ضمن شکستن دل آنان فرمود:

هیچکس نباید مجموعه مذاکره کنندگان ما را سازشکار بداند، اینها بچه‌های خود ما و بچه‌های انقلابند. یک ماموریت سختی را بر عهده دارند و هیچکس نباید ماموری را که مشغول کاری است تضعیف کند. انتخاب

بعنوان مشق شب، پیدا کنید قیافه‌ی برادر حسین(ع) شریعتمداری - که سر بریده می‌دارد دوست - را، که نمی‌تواند اعلی‌حضرت‌العظماء سید(علی)(ع) خامنه‌ای، خداوه ملکه و سلطنه را عجالتاً معاذله ضد انقلاب و از ایادی داخلی استکبار جهانی و صهیونیزم بین الملل، معرفی کند!

***

اهمال

این شلوغی در کارها و گرفتاری‌های گوناگون مسئولین محترم اعلی‌الله مقامهم اجمعین، گاه موجب تأخیر و حتا تعطیل برخی حقوق حقه مؤمنین و مؤمنات کثراوه امثال‌هم می‌شود که فدوی به عنوان مقامی نسبتاً مسئول، که عرضه‌های مؤمنین را مقدمتاً رسیدگی و زبده آنرا به منظور کسب تکلیف به شرف عرض ملوکانه می‌رساند، البته به سهیم خود شرمنده است. در توضیح و تفہیم بیشتر، به حقوق معوقه‌ی یکی از مؤمنین که در پی می‌آید

عملیاتِ محیر العقول

فوای اگر نگوید همیشه، دستکم گاه در صحت مزاج خاج پرستان لعنه الله علیهم اجمعین تردید می‌کند؛ و از آن میان خبر زیر که از برادر بی‌بسی نقل می‌شود:

جاسوسی هوایی آمریکا از سفر گذشته آیت‌الله خامنه‌ای به کردستان / تیتر

و در بخش‌هایی از ادامه خبر:

گزارش‌های جدید از استاد فاش شده توسط ادوارد استوندن نشان می‌دهد سازمان امنیت ملی آمریکا (ان.اس.ای) در سال ۱۳۸۸ سفر آیت‌الله علی خامنه‌ای، رهبر ایران به استان کردستان را از طریق ماهواره و ادوات جاسوسی پیشرفته (با دقت تجسس و رصد) کرده است!

در این ماموریت فوق پیشرفته، سازمان ان.اس.ای با همکاری سازمان اطلاعات جغرافیایی و نقشه آمریکا (إن.جي.إي) که بخشی از نهاد دفاعی آمریکا محسوب می‌شود و مرکز ارتباطات رسمی بریتانیا (آننس شنود دولت بریتانیا)، برنامه‌ای را ترتیب می‌دهد تا علاوه بر رصد نقطه به نقطه سفر رهبر ایران، به مکالمات راداری و سخنرانی‌های آیت‌الله خامنه‌ای هم از طریق ماهواره‌های جاسوسی خود دسترسی پیدا کند.

*

نه، خودمانیم، اصلاح آقای ما قابل این حرفا هست؟...
خب خبر مرگ‌تان به جای اینهمه بی‌گاری و هزینه، بیست و چهار ساعت تأمل می‌کردید تا مسروح مهملات خردمندانه معظم له را، در جراید شریفه دارالخلافه بخوانید، اینهم دیگر کاری داشت؟!..

بیخودی نبود که زنده یاد احمدی نژاد آن‌همه اصرار داشت که به تنها جهان را مدیریت کند!..
زیاده جسارت است ...

***

منظره

بنظر می‌رسد که مؤمنین و مؤمنات کثراوه امثال‌هم، مقام معظم رهبری متعالله‌الملین بطول بقائه دولته را هم، چندان به ستوه آورده‌اند که معظمیم له که در دیدار «پرشور دانش آموزان و دانشجویان» کم مانده بود که ریش و پشم مبارک را بکند؛ پنهان نکرد که نسخه‌ی نایاب «نرم‌ش قهرمانانه» نیز

فدوی همینطور دنبال مبالغه هنگفتی خاک مرغوب بود که به سرش بریزد که دریافت بحمد الله والمنة، بشرح زیر رفع خطرشده است:

با انتشار این خبر جوابیه‌ای از طرف بابک دربیکی مشاور وزیر و رئیس روابط عمومی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ارسال شده که در بخشی از متن آن می‌خوانیم:

با احترام، به دنبال درج مطلبی در آن رسانه با عنوان «شایعه حضور وزیر ارشاد در مراسم تک‌خوانی زنان!» به آگاهی می‌رساند خبر مذکور به کلی عاری از صحت بوده و صرفاً یک شایعه بی پایه و اساس است / آخرین نیوز

فلذا بقول عوام! Relax به خیر گذشت! ....

تا درودی دیگر، بدرود

علی الله التکلان و هو المُستعان فی جمع امور
کتبة الفقیر کمتر از قطمیر - فدوی

نگاه کنید، تا به عرض او برسید :

سعید متضوی: باید به من م DAL پاداش بدنهند! / الف

گفتن ندارد که فدوی مراتب را با قید چندین فوریت به سمع و نظر مقام معظم رهبری ادامه‌الله ایامه و نصر اعلامه و اجری بالخیر اقامه، رساند که معظم له نیز ضمن پیچاندن گوش فدوی به علت قصور در انجام وظیفه، با اعطای یک فقره م DAL چماق طلائی به نامبرده، در دم موافقت فرمودند!

سوء تفاهم

فدوی با آنکه واژه کوسه و ریش پهن «ملی- مذهبی» را علیرغم تلاش‌های سه‌مگین خود در تمام این سال‌ها نفهمیده و چنین پیداست که تا انقلاب مهدی(عج) نیز نخواهد فهمید، فلان خطر کرده و خبری را از آن بزرگواران ملوون، بشرح زیر را نقل می‌کند :

رهبر جمهوری اسلامی به وزیر ارشاد:

اجازه برگشت به سیاستهای فرهنگی هاشمی و خاتمی را نمی‌دهم!

فدوی البته نمی‌داند که سیاستهای فرهنگی آن عوامل وابسته چه سودی داشته که معظم‌له، آنرا هم از مردم یک لاقبا دریغ فرموده است؟

***

شایعه ضد انقلاب

فدوی با آنکه از جنس و جنم نسبتاً نیرومندی برخوردار است، لکن گاه از مرور برخی خبرهای جراید شریفه ی دارالخراف، خوف شدیداً برش می‌دارد؛ مانند این خبر که به عنوان مستوره، در پی می‌آید :

مهر: امروز ۸ آبان خبری در بعضی از رسانه‌ها منتشر شد مبنی بر اینکه شب گذشته وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در مراسمی حضور داشته است که یک زن به تک‌خوانی و آواز پرداخته است!

واویلا!

چو ایران نباشد تن من مباد

نوشتن شگفت‌زده می‌شود که چگونه مظلومیت این ملت را به قول خودشان تابلو می‌کنند که در موقع لزوم به آنان اشاره می‌کنم. اما حیف است که این یکی را ننویسم که در مورد خود آقای نوری‌زاد است:

پدرم کتابی برایم خریده بود که شاید می‌خواست با آن راه انصاف را به من بیاموزد. داستان ابر باران زایی که هر جایی انصافی می‌دید نمی‌بارید و بعدها شما فیلمی ساختید آنقدر افراطی که داد رجال سیاسی دوم خرد را درآورد یعنی دو کار بسیار متفاوت. امروز هم در اوج تغیریط چرک زخم‌های وطن را به هوا می‌پاشانی. شما هیچ وقت اعتدال را برنگزیده‌ای یا ذوب در ولایت بوده‌ای یا دشمن خونی آن که کسانی که در میانه‌اند به چشم نمی‌آیند و شما نیاز دارید که به چشم بیاند. شما قرار بود که استاد انصاف من باشید یکی از بخش‌های انصاف دیدن خوب و بد کنار هم است. کاش غرق در سیاهی نمی‌شدم که امروز برگشت را به سفیدی باور نکنیم.

به هر حال سفرنامه پراکندهات و سعی من در تنظیم آن بیهوده. آقای نوری‌زاد می‌نویسد: به خود می‌گوییم: به کجا چنین شتابان؟ و به خود پاسخ می‌دهم: شتابی در کار نیست، تو آواره‌ای جا مانده از کاروانی. کاروانی که باید محموله‌اش انصاف بود و نیست. کاروانی که باید به سمت روشنایی می‌رفت و نرفت. کاروانی که راهش را از مدار و انسانیت به سمت تندی و خشونت کج کرد و به ما جا مانده‌ایم. دیر کرده‌ایم.

می‌گویید: پسرم مرا از این سفر بازمی‌داشت: که مرو و این آرامش نیم‌بند خانواده را برپیاشوب، این بچه‌ها سوخته‌های خانه‌ی من‌اند. پسرانی که من به خاطر بارش نکبت‌هایی از جهالت مذهبی سوزاندمشان و همه‌ی فرصت‌های جوانی‌شان را تباہ کردم. شاید این آوارگی و سر به کوه کوتفت‌های من به خاطر این است که نمی‌خواهم جوانان سرزمینم از جهالت اسلام‌زدگی من سوزانده و تباہ شوند.

هوا ملس بود و دل من هوای سنتدج داشت. از چشم‌های در میریان می‌گویید به وسعت یک دریاچه که زیارت آن از هزار هزار امام‌زاده‌ی بی‌ریشه دلنشیزتر است. با گروهی از جوانان به گفتگو می‌نشینید، جوانانی که به من آموختند می‌شود جوان بود و به قدر هزار آیت‌الله هفتاد ساله‌ی ترسو و منزوی منزلت داشت و جوانانی که از شعشه‌ای کلام‌شان و از جولان صداقت‌شان مست شدم، جوانانی که تا دلت بخواهد از جانب ما تحریر شده‌اند و توهین دیده‌اند.

به گورستان تایله سنتدج می‌رود می‌گویید: این همان گورستانی است که وصیت کرده‌ام مرا در آن به خاک بسپرند. گورستانی با هزار

یه روزی ما همه با هم بودیم تا اینکه یه عده رمز دوستی ما رو کشف کردند و قفل دوستی ما رو شکستن. ما شدیم. شیعه و سنی، کلیمی و بهایی، زرتشتی و مسیحی، و ما شدیم، ترک و لر و کرد و فارس. اما درسته که ما برای هم جوک می‌سازیم و درسته که عبادت‌گاههای مختلفی برای پرستش یک خدای یگانه داریم، اما در هر کجای دنیا که باشیم و با هر مردم و مذهبی، مهر ایران رو در دل داریم و در سر اندیشه‌ی

گلاؤیژ معتمدی

سر بلندی تو، ای ایران.

انقلاب ایران رویای خوشی بود که وقتی زمینی شد کابوس تلخی از آن ماند. اما اجازه ندهیم سختی‌ها دلمان را سنگ کند، نگذاریم که دردها در ما کینه ایجاد کند و تلخی‌ها مروت و انصاف را از ما بذگدد. آقای محمد نوری‌زاد که معرف همه‌ی شمامت سفر صلح و دوستی خود را از خطه‌ی کردستان آغاز کرده است که گویا هنوز ادامه دارد. این سفر دور و دراز را تعقیب کرده و این سفرنامه درد انگیز را جمع و جور و خلاصه تقدیم‌تان می‌کنم. می‌دانم که درد به دلتان می‌آورد و اشک به چشمان‌تان، این نثر فوق العاده زیبا را بخوانید و از این همه ظلمی که فقط در بخشی از ایران به مردمی ستمدیده رفته است باخبر شوید.

پیشاپیش با همه‌ی مخالفت‌های شما نسبت به گذشته ایشان و شک و تردیدهای تان نسبت به هدف و منظور محمد نوری‌زاد واقفهم و موافقم «دست‌ها بالا تسلیم» درست می‌گویید اما جواب محکمه‌پسند را از زبان خود ایشان بشنوید و محاکمه را بگذارید برای یک دادگاه صالح.

می‌گویید: مدت‌هایست که یک پرسش مدام در اطرافم پرسه می‌زنند چرا نمی‌کشند؟ و دودمانت را بر باد نمی‌دهند؟ چرا اجازه می‌دهند تو زیر و بالای شان را بهم بدوزی و خلاصه چرا تو را نمی‌درند می‌گوییم: من اگر ساكت باشم؟ اگر غلیان نکنم؟ اگر مرا بکشند و از هم بدرند؟ شما باور می‌کنید که من عمله کسی نیستم؟

چرا به جای آنکه از من بخواهید که ساكت شوم از آنانی که سکوت کرده‌اند نمی‌خواهید که بخروشند؟ افسوس که مردمان «پذیرفته‌اند» که باید پذیرفت و اعتراض نکرد. چرا به خاطر سکوت به آقای خاتمی و دوستاش کسی به تردید نگاه نمی‌کند؟ از تعداد بسیار بسیار بی‌شمار کامنت‌ها و از توانایی و دانایی مردم در

آنچه را زیاد بونکن، هنوز رطوبت خون‌های ریخته شده به آدم حال تهوع می‌دهد. دیگری می‌نویسد: حاج عظیم معبدی به اهالی این ده کوچک اطمینان می‌دهد که وحشت نکنید که همه برادر هستیم و دیگری می‌نویسد این اعلامیه مردم را مطمئن کرد که حمله‌ای در کار نیست و در نتیجه محل را ترک نکردند. اما ناگهان صد نفر با یونیفورم‌های سپاه، با «ژئ» قمه وارد شدند. روحانی روستا که متوجه عوامل مسلح شده بود قرآن بر می‌دارد و از آنها می‌خواهد که شفاعت قرآن را قبول کرده و از کشتار مردم صرف‌نظر نمایند. اما افراد سپاه، اول سر او را می‌برند و همه‌ی بقیه ساکنان روستا در عرض ۳ ساعت قتل عام می‌شوند. حمایت افراد تندر و مسلح با توب و تانک نشانه‌ای آشکار از حمایت دولت است از این کشتار.

بالاخره می‌گوید: این مردم به من آموختند: که می‌شود از این شهرهای بسته‌ی، خسته‌ی بال و پر شکسته چگونه پر کشید و چهانی شد و در فهرست خوبان روزگار جای گرفت و می‌گوید: اگر خواستید از زیبایی‌های ناب انسانی بهره بگیرند به این سرزمین بروید با آنکه بر صفات انسانی آنها تیغ کشیده شده است، در اینجا عاطفه‌های فراوان پرپر شده‌اند، اینجا سرزمین مین‌ها و مردمان از یاد رفته است. اما آقای نوری‌زاد اسنادی گذاشته بودند از قراردادهای میلیونی که برای خشتش کردن مین دولت به شرکت‌ها پرداخته و هنوز روزی نیست که انفجار مین جانی را نگیرد و معلوم‌یعنی به جای نگذارد و اضافه می‌کنند اینجا در هیچ خانه‌ای بسته نیست. با آنکه طعم «نداری» را اینجا باور می‌کنی. اما وقتی با لبخندی چای و لقمه‌ای نان تعارف می‌کنند ذره‌ای تظاهر و تکلف در آن نیست. «اینها مردمانی هستند که ما کم داریم‌شان.

آقای نوری‌زاد نمی‌دانم این در دنامه را که بسیار هم مفصل است چگونه به آخر برسانم. اجازه دهید با یک پانویس برای شما آن را تمام‌کنم:

اولاً سپاسگزاری فراوان از نشان دادن ستم‌هایی که بر این مردم رفته و بزرگ کردن فضائل نیکو و رفتار شرافتمدانه این مردمان که اکثر کسانی که در اوائل انقلاب شما، برای نجات جان از مزهای ایران گریختند، اکترشان بعد از ۳۵ سال نمک‌گیر سفره‌های فقیرانه همانطوری که گفتید «سفره‌های با طعم نداری» اما سخاوتمندانه گسترشده و کمک‌های بی دریغ و بی مزد این مردم هستند.

دوماً: اما یادتان باشد که نظام بر سر قدرت و منافعش شوخی ندارد، اگر شما شوخی نمی‌کنید، از کلمات خودتان استفاده می‌کنم و یا اگر می‌خواهید به امثال احمد شهید بگوید که بیا و ببین که اینجا چندانم تنگنا نیست و آزادی است» و اینکه از ترس و ترسیدگی کسانی چون من خیال‌شان راحت است با همه‌ی اینها لطفاً به کارتان ادامه دهید که درست می‌گویید «باید از هر فرست اندک به قدر یک کهکشان زمان سود برد». دمتان گرم که حرف‌های همه‌ی ما را و مرا می‌زنید. «گلاویژ معمتمدی کردستانی» را که همه‌ی ما ایرانی می‌خواهیم عاری از تعصبات قومی و قبیله‌ای زیرا که کردستان عضوی از قامت افراسته ایران است. بخوانیم با هم این جمله در گوش باد چون ایران مباشد تن من مباد.

سینه سخن که در آن امضای خیلی‌ها بر سنگ قبرها حکاکی شده مثل امضای خلخالی.

سوز و شرمی بزرگ از دیدن سنگ قبر برادران ناهید بر جانم می‌دود. یکی ۲۲ ساله دانشجوی مهندسی دانشگاه پلی‌تکنیک و دیگری بیست ساله دانشجوی پزشکی دانشگاه تهران. این هر دو را در همان روزهای نخست انقلاب سر پا دادگاهی و یکی را روی برانکار خوابیده با چشمان بسته اعدام کردند. آنها چه اندازه می‌توانستند هیمنه‌ی انقلاب ما را به خطر بیندازند.

به خطکاری‌های امروزمان نظر بیندازیم تا شرمی بزرگ به جانمان باید که اگر شرم را بتوان مدوازاً کرد یک عاطفه تیر خورده را چگونه می‌شود که باز آورد. عبدالله مؤمنی جوان دیگری است که برادرش در جنگ کشته شده و خودش با زن و دو بیشه سال‌هast که در زندان است. آقای نوری‌زاد می‌گوید: او را در زندان بارها تازم مز مرگ زده‌اند که بشکنندش که دیگر سراغی از وعده‌های انقلاب نگیرد. آزادی، قانون و عدالت نخواهد. در چشمان مادرش سوزنده‌ترین معنای چشم انتظاری را می‌شود باور کرد.

می‌گوید: در شهر بانه هم تریلی قاچاق وارد می‌شود میلیارد که تعلق به سرداران سپاه است از ما بهتران که برای خود اسکله‌های آشکار و پنهان و دستی گشاده بر هست و نیست کشور دارند و محموله‌ای هم وارد می‌شود بر پشت «کول بران» که متعلق به جوانانی است با تحصیلات لیسانس و فوق‌لیسانس که چندی بعد قرار است به ضرب گلوله‌ای از پا درآیند. باور کنید به این نتیجه رسیده‌ام که هیچ دولتی و حکومتی با مردمش این نمی‌کند که ما کرده‌ایم. امروز جسد یکی از این «کول بران» را به خاک سپرده‌اند، در گورستان بر بالین قبر دو جوان «کول برق» نشسته‌اند. ۱۵ ساله و ۲۲ ساله محموله بارشان یا کولشان یکی یک دستگاه تلویزیون بوده و دیگری یک حلقه لاستیک. فکر می‌کنید وزن عمر این جوانان چه اندازه بود که وزن مرگشان چه باشد؟ هیچ گویا برگی از درختی افتاد و اصلاً انگار نه انگار.

آقای نوری‌زاد می‌گوید قصد از این سفر آزادی زندانیان سیاسی است، می‌خواهم همه‌ی تماس خود را به فرشی بدل کنم، همه‌ی آسمان خود را به شاخه گلی و می‌خواهم عصاره‌های همه‌ی کتابهای آسمانی و همه‌ی طوفه‌های عاشقانه خود را به سوگندی بدل کنم و خامنه‌ای را سوگند دهم که ماشین اعدام جوانان کرد را که این روزها شتاب گرفته متوقف کند. جوانانی که برادران پاسدار در زندان‌های مخوف خود اعتراض نهاده‌اند. این روزها عده‌ای از سرداران سپاه سخت به امنیتی کردن و ناآرام بودن فضای سیاسی کردستان محتاج‌اند. اینان با سوزن زدن به روان جمعی مردمان کرد به تحریک عاطفه کلی کردستان هجوم می‌برند تا آنانی که عاقلانه اسلحه‌ی خود را به زمین نهاده‌اند، عاشقانه و ناگزیر به اسلحه رو می‌برند.

آقای نوری‌زاد خیلی خلاصه می‌نویسد: از کنار روتای تارنا می‌گذرد. روتایی با خاطراتی تلخ که تا ابد به تاریخ سرزمین ما سنجاق شده است. بیش از این توضیحی نمی‌دهد و وامی‌گذارصفحه را که دیگران بگویند و آنها می‌گویند: بالاخره آنچه هم رفتی، گفته بودم که نرو کسی آنچا نمانده، حالا که رفتی گوش کن هوای

نشانه‌های امیدبخش در اقتصاد آمریکا

اکنون گفته می‌شود که با رفع این مانع بزرگ روند رشد اقتصادی در آمریکا ممکن است شتاب تازه‌ای بگیرد و از مرز ۲ درصد کنونی در سال جدید ۲۰۱۴ به حدود ۳ درصد برسد.

از سوی دیگر آخرین گزارش آماری دولت فدرال در مورد بازار کار حکایت از روند بهبود و کاهش میزان بیکاری داشت. این گزارش ماهانه نشان داد که افزایش شمار استخدام متضایان کار در نوامبر اندکی شتاب گرفته و جملاً ۲۰۳ هزار

موقعیت شغلی جدید در این ماه ایجاد شده که این رقم بیش از پیش‌بینی‌های قبلی بود. همچنین سطح بیکاری با یک بهبود اندک ولی مهم از رقم $\frac{7}{3}$ درصد قبلی به ۷ درصد تنزل یافته است.

ادامه خبرهای مثبت در بازار کار به همراه توافق مهم احزاب کنگره در مورد لایحه بودجه دو خبر مثبت هفته‌های پایانی سال جاری به شمار می‌رond و اکنون برخی از کارشناسان پیش‌بینی می‌کنند میانگین رشد اقتصادی که امسال در محدوده ضعیف ۲ درصد باقی مانده ممکن است افزایش قابل ملاحظه‌ای داشته باشد. اما در عین حال بانک مرکزی اعلام داشت به موازات بهبود وضع اقتصادی برنامه‌های حمایتی این بانک کاهش می‌یابد که این امر می‌تواند منجر به بالا رفتن سطح بهره‌ها شود.

او در میان شهر و ندان آمریکایی نداشتند. اما آغاز مرحله اجرایی طرح موسوم به «بیمه‌ای اوباما» با مشکلات اداری فراوان و از جمله اشکالات گستردگی سیستم‌های کامپیوتری و ایترنوتی ثبت نام متضایان همراه بود. این مشکلات آن چنان وضعیت بدی برای مدیران طرح مذکور پدید آورد که حتی خود پرزیدنت اوباما به همراه وزیر بهداشت بارها به خاطر این موضوع معدّرت خواهی کردند. گرچه با النجام اصلاحات و تعیرات گسترده هم‌کنون سیستم‌های کامپیوتری ادارات بیمه دولتی کارآمدتر شده ولی این ناکامی مهم موجب شد برای نخستین بار از زمان رسیدن اوباما به مقام ریاست جمهوری محبوبیت او شدیداً کاهش یابد و به مرز ۳۷ درصد تنزل کند.

حصول یک سلسله توافق‌های دو جانبه بین دمکرات‌ها و جمهوری‌خواهان کنگره در مورد بودجه دولتی و سیاست‌های مالی دولت فدرال از سوی ناظران در عرصه اقتصاد آمریکا به عنوان تحولی مثبت و سازنده مورد استقبال قرار گرفت.

رهبران دو جناح اصلی در کنگره برای نخستین بار پس از چند سال رویارویی شدید، بالاخره موفق شدند بر سر یک چهارچوب کلی برای تدوین بودجه دولت فدرال، تعیین سقف بدهی‌های ملی (Debt Ceiling)، زمینه اساسی مالیات‌ها و چند لایحه دیگر به توافق برسند.

بر پایه این توافق‌ها هر دو طرف با نوعی نرم‌شنود سیاسی به برخی از خواسته‌های خود در این توافق‌ها، بدهی ملی و بودجه دولتی دست یافتند و در واقع نوعی سیاست میانروی در پیش گرفتند.

این توافق‌ها گرچه محدود هستند اما بسیار با اهمیت تلقی می‌شوند، زیرا برای دو سال آینده وضعیت بودجه و مالیات‌های دولتی مشخص خواهد بود و مانع از تکرار رویارویی و خیم ماهه‌ای اخیر خواهد شد که چند بار دولت فدرال را با خطر تعطیلی موقت مواجه ساخت.

این مصالحه سیاسی در کنگره مانع بزرگی را برای موسسات و شرکت‌های بزرگ بخش خصوصی برطرف می‌سازد زیرا اکنون مدیران این شرکت‌ها دیگر نگران سرنوشت نامعلوم سیاست‌های دولت لاقل برای ۲ سال آتی نخواهند بود و می‌توانند برای موسسات خود با اطمینان خاطر برنامه‌ریزی کنند.

وجود این حالت مجھول و بی‌برنامگی در سیاست‌های کلان دولت فدرال یک مانع بزرگ برای شرکت‌های عظیم و کارخانجاتی مانند جنرال الکتریک، بوئینگ، فورد، کاترپیلار و غیره بود، زیرا مدیران آنها نمی‌دانستند وضعیت مالیات‌ها، خریدهای کلان ادارات دولتی و کلاً سیاست اقتصادی دولت فدرال چه جهتی خواهد داشت. این سوال‌های بی‌پاسخ موجب شده بود که مدیران بخش خصوصی عمل‌آور برنامه‌ریزی درازمدت و گسترش فعالیت شرکت‌های خود به طور کلی پرهیز کنند.

امین اکبریان
allenakbari@yahoo.com

در دسرهای سیاسی بیمه اوباما

مرحله اجرایی طرح بیمه‌های همگانی که مهمترین برنامه پیشنهادی کاخ سفید در دوره حکومت اوباما به شمار می‌رود با یک سرآغاز کامل ناموفق موجب بروز جنجال‌های فراوان شد و لطمہ شدیدی به موقعیت سیاسی اوباما و حزب دمکرات وارد ساخت.

پرزیدنت آمریکا در طول دو دوره حضور در کاخ سفید به خاطر عملکرد ضعیف و ضد و نقیض خود در سیاست‌های خارجی چند بار مورد انتقادهای شدیدی قرار گرفته. این ضعف سیاست خارجی تاکنون تأثیری بر محبوبیت

نشانه‌های نومیدکننده در اقتصاد بحرانی ایران

برخی استان‌ها کالاهای اساسی و گندم فقط برای سه روز موجود بودا دولت قبلی پولدارترین (در تاریخ ایران) بوده و طی ۸ سال فقط از محل فروش نفت ۶۰۰ میلیارد دلار درآمد داشته که این رقم بی‌سابقه است. اما همین پولدارترین دولت تاریخ ایران، بدھکارترین دولت تاریخ هم بوده! یعنی دولت ۷۴ هزار میلیارد تومان به سیستم بانکی بدھکار شده، به صندوق تأمین اجتماعی ۶۰ هزار میلیارد تومان بدھکاری دارد و جمع کل تمام بدھی‌های دولت بیش از ۲۰۰ هزار میلیارد تومان است!

روحانی همچنین افزود که دولت قبلی طی ۸ سال میزان نقدینگی (پول در گردش)، را به هفت برابر افزایش داد و به رقم ۴۷۰ هزار میلیارد تومان رساند (یعنی چاپ اسکناس بی‌پشوشه). از سوی دیگر برای پروژه (خانه‌سازی) مسکن مهر ۴۳ هزار میلیارد تومان از بانک مرکزی استقراض شد که این امر نیز حجم نقدینگی را افزایش داد و این روند گسترش داشت. این روند همان دلیل اصلی و عامل توقف واردات و صادرات کالا، بروز کمبود کالاهای اساسی، عدم وجود مواد خام و قطعات یدکی صنعتی، سقوط ارزش ریال، تعطیلی کارخانجات و افزایش سریع تعداد بیکاران در کشور طی دو سال اخیر بوده است.

***

گرچه این سخنان و هشدارها قبلاً به طور پراکنده مطرح می‌شدند اما اکنون برای نخستین بار رئیس قوه مجریه در جمهوری اسلامی هشدارهای مربوط به بحران اقتصادی را رسماً و به طور صريح تایید کرده و به ابعاد فاجعه اقتصادی اعتراض کرده است.

و حالا همه در انتظار نتیجه مذاکرات بعدی مقامات تهران با جهان غرب طی ۶ ماه آینده هستند تا معلوم شود که سرنوشت تحریم‌ها به کجا خواهد انجامید. اما آچه مسلم است توافق‌های محدود و اندک در مذاکرات اخیر زنگ لاقل تا ۶ ماه دیگر کمکی به حل بحران و خیم اقتصادی نخواهد کرد. به این ترتیب چشم انداز اقتصاد کشور لاقل برای دو فصل دیگر همچنان نومیدکننده به نظر می‌رسد.

پس از امضای یک توافقنامه تاریخی بین جمهوری اسلامی و گروه ۵+۱ در ماه گذشته نوعی امید و خوش‌بینی مقدماتی در ایران پدید آمد که این توافق منجر به لغو تحریم‌های فلوجه کننده کنونی شود و در نهایت بحران و خیمی که اقتصاد ایران با آن مواجه است، پایان یابد. اما اطلاعات و خبرهایی که طی هفته‌های اخیر انتشار یافته نشان می‌دهد و خامت بحران اقتصادی بیشتر از آن است که قبل مقامات حکومتی به آن اذعان داشته‌اند.

توافقات زنود را واقع نخستین مورد از نوعی آشتی و مصالحه محدود جمهوری اسلامی با آمریکا بود و از این لحظه در تاریخ حیات رژیم اسلامی بی‌سابقه بوده است. به موجب این توافق سیاسی که نوعی عقب‌نشینی آشکار برای رژیم تهران می‌باشد، برنامه‌های اتمی و روند غنی‌سازی اورانیوم در ایران «محدود» می‌شود و مقابلاً آمریکا و ۵ قدرت دیگر بین‌المللی با کاستن اندکی از بعده تحریم‌های مالی و تجاری مجموعاً ۶ میلیارد دلار از سرمایه‌های نقدي مسدود شده ایران را طی مدت ۶ ماه آزاد می‌کنند. اما بخش اعظم دارایی‌های ایران در بانک‌های جهانی که حدود ۶۰ تا ۷۰ میلیارد دلار برآورد می‌شود همچنان مسدود باقی می‌ماند تا دور بعدی مذاکرات سرنوشت آن را تعیین کند. تحریم‌های نفی و همچنین تحریم بانک مرکزی ایران نیز همچنان ادامه خواهد یافت.

به این ترتیب بخش عمده ذخیره ارزی ملی در بانک‌های خارجی را کدمی ماند و اقتصاد بحران زده ایران به این منابع مهم دسترسی نخواهد داشت. این روند همان دلیل اصلی و عامل توقف واردات و صادرات کالا، بروز کمبود کالاهای اساسی، عدم وجود مواد خام و قطعات یدکی صنعتی، سقوط ارزش ریال، تعطیلی کارخانجات و افزایش سریع تعداد بیکاران در کشور طی دو سال اخیر بوده است.

حاصل توافق پر سر و صدای مذاکرات زنود در زمینه اقتصادی فقط جلوگیری از «تشدید» و گسترش تحریم‌های بیشتر بوده، ولی تحریم‌های قبلی کماکان در بیشتر موارد به قوت خود باقی مانده است. پیامد عملی و دستاورده ملموس این توافق در عرصه اقتصاد کشور چندان مثبت نبوده و هیچ گشايشی در بحران و خیم کنونی برای اقتصاد ایران به همراه نداشته است.

یک وسیله نسبتاً دقیق برای سنجش اوضاع داخلی و اقتصاد ایران همواره روند تحولات بازار آزاد ارز بوده. پس از اعلام توافق زنود بازار ارز نوعی خوش‌بینی موقت از خود بروز داد و قیمت دلار حدود ۱۵۰ تومان کاهش یافت. اما این واکنش امیدبخش بسیار زودگذر بود و پس از گذشت فقط چند روز قیمت دلار مجدداً به مرز ۳۰۰ تومان بازگشت.

***

بيان برخی جوانب تازه از مشکلات و خیم اقتصادی از سوی مقامات رژیم طی هفته‌های اخیر ابعاد تازه‌ای از بحران کنونی را آشکار ساخت.

حسن روحانی - رئیس جمهور جدید - در یک مصاحبه مشروح تلویزیونی مطالبی که تاکنون توسط منابع مستقل و غیردولتی در مورد ابعاد بحران اقتصادی بیان شده بود را برابر نخستین بار صریحاً تایید کرد.

او گفت:

دولت جدید یک خزانه خالی را از دولت قبلی تحويل گرفت. حتی در

پاپ فرانسیس: مرد سال و دارای نظرات ضد کاپیتالیستی؟

امین اکبریان

مجله معروف تایم طبق یک سنت قدمی این نشریه، **شخصیت سال را از میان خبرسازترین چهره‌های سرشناس جهان برگزید** و امسال این عنوان به پاپ فرانسیس رهبر کاتولیک‌های جهان تعلق گرفت. گرچه این اقدام مجله تایم بار دیگر رهبر جدید کلیسای کاتولیک را در کانون خبرهای جهانی در پایان سال جاری قرار داد. اما چند هفته قبل از این گزینش سمبولیک اظهارات انتقادی پاپ در مورد اقتصاد و سرمایه‌داری پیشاپیش او را به یک چهره خبرساز تبدیل کرده بود.

رهبر ۷۷ ساله کاتولیک‌ها که از همان آغاز گزینش خود به مقام رهبری و ایکان سخن از لزوم حمایت و توجه بیشتر به وضعیت افراد و جوامع فقیر بر زبان رانده بود. اواخر ماه گذشته گفت که نظام سرمایه‌داری (کاپیتالیستی) در زمینه بهبود وضع افراد فقیر و طبقات ضعیف جامعه دچار مشکلات و بی عدالتی‌های فراوانی می‌باشد. او افروز جامعه بشری نباید فقط به دنبال هدف کسب سود و بهره‌مندی مالی برای افراد توأم‌باشد و دولتها و ملت‌ها سرنوشت و اوضاع اسفبار میلیارداها انسان فقیر و آسیب‌پذیر را باید فراموش کنند.

بیان این سخنان موجب بحث‌های فراوانی در مخالف سیاسی و رسانه‌ای جهان شد و حتی برخی تحلیل‌گران جریان‌های سیاسی راستگار پاپ را متمم کردند که سخنان او حال و هوای کمونیستی و ضد کاپیتالیستی دارد! اما برخی نیز به دفاع از پاپ برخاسته و گفتند که انتقادهای پاپ بیشتر متوجه سیاست‌های بوده که طرفدار کاپیتالیسم افراطی هستند و اعتراض او به معنای مخالفت و دشمنی با نظام سرمایه‌داری معتدل و میانه‌رو نیست.

دیکتاتوری که خودی‌ها را اعدام می‌کند!

رفتارهای عجیب و غریب حکومت کره شمالی که در واقع نوعی رژیم مالیخولیابی افراطی به شمار می‌رود دائمًا بعد عجیب‌تری می‌یابد و رهبر جوان حزب حاکم کمونیست با آغاز یک تصفیه سیاسی و خونین موجب بروز تردیدهایی در مورد آینده و ثبات سرنوشت رژیم خود شده است.

کیم جونگ اون که پس از مرگ پدرش جانشین او شد، در مقام رهبر حزب کمونیست طی دو سال اخیر سرگرم ثبت موقعيت خود در میان مقامات عالی حکومتی بوده. اما او طی چند ماه اخیر نخست دستور به عزل و اعدام یک ژنرال ارشد نظامی داد و سپس شوهر عمه خود را که چهره بسیار متفاوت در ساختار رهبری رژیم بود برکنار و زندانی کرد. بالاخره در نیمه ماه دسامبر تلویزیون دولتی کره شمالی اعلام کرد جانگ سونگ تاک شوهر عمه رهبر جوان به جرم خیانت، فساد اخلاقی، عیاشی، ضربه زدن به حزب کمونیست اعدام شده است. نکته عجیب تر انکه بعد اعلام شد عمه جناب رهبر، یعنی همسر همین اقای تاک زمینه و مقامات اعدام شوهرش را فراهم ساخته بوداً فیلم دستگیری و محکمه تاک که برخی او را مرد شماره دو دستگاه رهبری تلقی می‌کردند از تلویزیون دولتی پخش شد.

پیش از آن نیز دوست دختر و مشوّقه سابق جناب رهبر با اتهامات مشابهی به جوخه اعدام سپرده شد. البته روند اعدام و کشتن افراد در حکومت افراطی کره شمالی یک امر نسبتاً عادی و تکراری است. اما این اقدام اخیر کیم جونگ یعنی اعدام مقام دوم حکومت که جزو اقوام خودش بوده این حبس و گمان را قوت بخشنیده که شاید درون دستگاه رهبری حزب کمونیست اختلاف و رقابت‌هایی بر سر تصاحب قدرت در پشت پرده جریان دارد.

برخی ناظران سیاسی در کره جنوبی می‌گویند همسایه شمالی آنها اکنون وارد یک دوره حساس و خطرناک سیاسی شده‌زیرا در سال پس از مرگ کیم جونگ ایل-پسر جوان او هنوز تنوانسته کاملاً پایه‌های قدرت خود را درون کادر رهبری حزب کمونیست ثبت کند و رهبران قدیمی ارتش و حزب هنوز به طور کامل او را پذیرفته‌اند. این وضعیت نوعی جنگ قدرت پنهانی را موجب گشته که می‌تواند ثبات و حیات تمامی این نظام منزوی و دیکتاتوری را تهدید کند.

کره شمالی همواره دچار فقر اقتصادی و بحران‌های شدیدی بوده تا آن جا که سازمان ملل برآورد می‌کند طی سال‌های اخیر یک و نیم میلیون نفر در آن کشور بر اثر قحطی و گرسنگی جان باخته‌اند.

نگرانی برندۀ نوبل اقتصاد از تکرار حباب قیمت‌ها

امین اکبریان

ادامه رشد سریع قیمت‌ها در بازارهای سرمایه‌ای می‌تواند موجب تکرار بروز حالت حباب (Bubble) مصنوعی در ارزش املاک و خانه‌ها و همچنین بازارهای سهام بشود. این سخنان هشدار آمیز خلاصه اظهارات جدید رابرت شیلر، برنده جایزه نوبل اقتصاد ۲۰۱۳ است و در واقع منعکس کننده نظرات شمار زیادی از اقتصاددانان امریکایی و اروپایی می‌باشد.

بسیاری از تحلیل‌گران می‌گویند سیاست‌های «حمایتی» بانک‌های مرکزی در امریکا، اروپا و ژاپن که بطور همزمان نرخ بهره‌ها را شدیداً کاهش داده و همچنین حجم عظیمی از نقدینگی را به گردونه اقتصاد این کشورها تزریق کرده‌اند، موجبات اصلی هدایت سرمایه به بازار املاک، بازار سهام و حتی بازار مواد خام مانند نفت و مس و طلا را فراهم کرده.

به گفته همین معتقدین این روند گستردۀ عملاً موجب پیدایش حجم زیادی پول بیش از ظرفیت و اندازه شده که به صورت سرمایه سرگردان درآمده که یا به سوی بازار املاک و مستغلات می‌رود و یا به سوی خرید سهام در بازارهای بورس.

شیلر که یکی از سرشناس‌ترین اقتصاددانان امریکا به شمار می‌رود طی مصاحبه‌ای با مجله اشپیگل آلمان گفت:

«من هنوز نمی‌گویم که کاملاً به مرحله خطر و بحران رسیده‌ایم. اما در بسیاری کشورها میانگین قیمت‌های بازار سهام بسیار بالاست و میزان قیمت‌ها در بازارهای املاک نیز سریعاً افزایش یافته. چنین روند (پرشتابی) می‌تواند سرانجام بدی داشته باشد.»

شیلر و همکران او نسبت به بروز گرانی بیش از حد قیمت املاک و ترقی بسیار زیاد بازارهای سهام که منجر به نوعی رشد مصنوعی - مانند حباب - می‌شود هشدار می‌دهند. امام‌تقابلاً شماری از ناظران اقتصادی معتقدند که افزایش قیمت سهام به دلیل افزایش سوددهی شرکت‌ها بوده و ترقی بهای سهام این شرکت‌ها قابل توجیه است. آن‌ها می‌گویند افزایش قیمت املاک و مستغلات نیز همه جانبه نیست و فقط در برخی ایالات‌های امریکا روی داده که تازه در این مناطق هم هنوز به مرحله خطر نرسیده است.

رابرت شیلر به اتفاق دو اقتصاددان دیگر به دلیل تحقیقات خود در زمینه مکانیسم نوسان قیمت‌ها، نحوه تحلیل و پیش‌بینی جهت‌گیری بازار سرمایه برنده جایزه نوبل اقتصاد سال ۲۰۱۳ شدند.

آغاز فصل جشنواره‌های سینمایی

در امریکا زمستان فصل جشنواره‌های سینمایی است و ماه دسامبر هم مقدمه‌ای بر آغاز این فصل فستیوال‌ها.

در طی ماههای ژانویه تا آبریل چندین فستیوال معروف سینمایی در آمریکا و عمدها در لس‌آنجلس برگزار می‌شود که مهم‌ترین آن‌ها جشنواره سینمایی انجمن بازیگران (SAG)، فستیوال گولدن گلوب، گردهمایی انجمن معتقدین سینمایی و بالاخره جشن خبرساز و مفصل اسکار است.

در روزهای پیانی امسال فهرست اسامی نامزدهای گولدن

گلوب و همچنین جشنواره انجمن بازیگران اعلام شد. از این دو لیست کاندیدای رسمی به نظر می‌رسد که چند فیلم مطرح سال ۲۰۱۳ بیش از سایرین از شанс پیروزی در تمامی فستیوال‌های سینمایی برخوردارند.

لیست نامزدهای رسمی گولدن گلوب عبارتند از:

12 Years a Slave- Captain Philips- Gravity- Rush- Philomena- American Hustle- The Wolf of wall street- Nebraska.

کاندیداهای اصلی انجمن بازیگران سینمایی نیز کم و بیش مشابه لیست گولدن گلوب هستند.

در این میان آغاز نمایش یک فیلم پرهیجان در انتقاد به افراط‌گری‌های سرمایه‌داران و سرمایه‌بازان دنیای سهام هم مورد ستایش معتقدین سینمایی قرار گرفته و هم در محافل مالی و پولی توجه برانگیز شده.

معروف‌ترین فیلم انتقادی مربوط به دنیای پول و سرمایه فیلم وال استریت بود که در سال ۱۹۸۷ بر پرده نمایش رفت و کارگردانی موثر الیور استون و بازی نیومند مایکل داگلاس موجب موقوفیت چشمگیر آن گردید.

و اکنون در پایان سال ۲۰۱۳ کارگردان اسطوره‌ای سینمای هالیوود مارین هنرپیشه سرشناس دیگر روانه سالن‌های نمایش ساخته.

این فیلم پرهیجان که جنبه‌های کمدی و جنایی هم دارد، سرگذشت واقعی یک فروشنده و دلال بازار سهام را به تصویر می‌کشد که مانند بسیاری از جوانان ماجراجوی تشهه ثروت و قدرت شیفته دنیای پرزرق و برق و پر پول وال استریت می‌شود. اما او به رغم کسب دهها میلیون دلار ثروت باد آورده اسیر طمع و رزی بی‌پایان است و همین اعتیادش به مسابقه ثروت اندوزی منجر به سقوط او در ورطه کلاهبرداری می‌گردد.

این فیلم طولانی سه ساعته مورد استقبال معتقدین قرار گرفته و حتی نامزد دریافت جایزه سینمایی گولدن گلوب نیز می‌باشد.

بیرون بگذارد.
این همه گفتم تا به یاد بیاورم که طراح در حرفة ما کار دشواری دارد.
او باید مرز کی؟ کی؟ کجا؟ چرا؟ .... را در نوردد تا ناگهان قدم به وادی
طراحی بگذارد و آن وقت این طراحی را به صاحبان حرفه بفروشد.
بسیارند روزنامه‌نگارانی که چون در جای روزنامه‌نگار نبوده‌اند از این
حرفه به استعداد اصلی خود بازگشته‌اند. مثال بیاد ماندنیش «آندره
مالرو» و «ارنست همینگوی» هستند که از میدان جنگ یکسره به بستر
مخملین قصه گریخته‌اند. اما ... هستند کسانی که طراح اند و آدمها و
یا واقعی را به جای در قصه جا دادن یا روی کاغذ به شکلی درآوردن
و یا بر پرده سینما بردن، روی کاغذ روزنامه طراحی می‌کنند. آن وقت
این‌ها را باید «طراحان ناخدا ترس» نامید. هم چنانکه من پرویز ناظریان
را بعد از چندین بار گذر از کوچه‌های زمان با کتاب «گذرهای
زمان» - طراح ناخدا ترس می‌خوانم. کتاب این روزنامه‌نگار، طراح با
تعریفی به زبان سه راب سپهری، «طراح نقاش» روزگار توأم می‌شود
و صورت نهایی به خود می‌گیرد. سپهری کار ما را در هر حالت این
طور توصیف می‌کند:
کار ما شاید این است
که میان گل نیلوفر قرن
پی آواز حقیقت برویم.
و ناظریان در فصول پایانی کتابش که «گزارش طراحی» زندگی خود
اوست ما را وادار می‌کند که پی آواز حقیقت برویم.

طراح چیزه دست است این ناخدا ترس

دکتر صدرالدین الهی

این بیت در توصیف هنر نقاشی را همه شنیده اید:
نقاش چیزه دست است آن ناخدا ترس
عنقا ندیده صورت عنقا کند همی
دروصف نقاش خیال پرداز این چنین می‌توان گفت اما بیرون از حیطه
نقاشی کاری دیگر هم هست که به آن طراحی می‌گویند و این کاری
است حدفاصل خیال‌پردازی، نویسنده‌گی، نقاشی و هر چه که از قالب
تعاریف عادی قدم فراتر بگذارد. در طراحی، مرزها در هم نوردیده
می‌شود. در نتیجه یک طراح می‌تواند شهری را فراتر از قاعده‌های
شهرسازی روی کاغذ بکشد و یا از چهره زنی که چشم‌هایش به قصه
بزرگ علوی طعنه می‌زند، فقط چشم‌هایش را روی کاغذ بیاورد. نکته
این جاست که در هر حرفة‌ای که به نحوی با خلاقیت پیوندی داشته
باشد می‌توان طراحی را پیدا کرد که بعداً از روی طرح او صورتی
نzedیک به حقیقت را روی صفحه تعريفات متداول جای دهد. در
نویسنده‌گی، شاعری، مجسمه‌سازی، نقاشی، موسیقی و... هزارها شکل
به حقیقت پیوسته یک طراحی را می‌توان پیدا کرد، اما... در حرفة‌ای
که ناگزیر از بازتاباندن واقعیت است طراحی چندان کار آسانی نیست.
نه تنها آسان نیست، بلکه سری به مشکل و محال دارد. و این حرفة
روزنامه‌نگاری است که طرح را نمی‌پذیرد و فقط صورت حقیقی را
می‌خواهد: یعنی خبر و رعایت عناصر هفت‌گانه سازنده‌اش. روزنامه
نگار داستان‌نویس نیست، نقاش نیست و بسیار نیست‌های دیگر هست
که او نیست و بنابر این نمی‌تواند از حیطه التزامات حرفة‌ای قدم به

نديده باشی، با وصف ناظريان زنده و جاندار می بینی. ناظريان در کتاب شيرين خود تئوري های تازه و نشناخته ای را مطرح می کند که وقتی خوب به آن فکر می کنی، نوعی تحسين آمیخته به تاييد و رندي نويستنده کتاب در ذهنت جا باز می کند. او درباره بوسه حرف های تازه ای را به زيان ساده پيش رويت می گذارد که وادر می شوی به آن فکر کنی.

"بوسه در مجموع به يك نوع آرامش و خلسله جسمی و روحی کمک می کند و اين موضوع نه فقط در میان آدمیان بلکه بين آدمیان و حیوانات نیز صادق است. بعضی از کارکنان باغ و حشن، میمون های باغ و حشن را که شاهت بیشتری با انسان دارند، با نوازش و بوسه آرامتر و مطیع تر می کنند و بوسه هی بعضی از دوستداران سکان و گرمه ها از اين حیوانات نیز، خود سابقه ای بسيار طولانی دارد. اما در جهان ما، بعضی از مردم و اقوام یا از فرهنگ بوسه بی خبرند و یا بر اساس سنت های خود مجاز نیستند که از بوسه بهره گيرند. بسياري از هنری ها و چينی ها از اين موهبت بزرگ انسانی بی نصیب هستند و در چندین دهه گذشته در هیچ يك از فیلم های هنری بوسه وجود نداشته است." (ص ص ۲۶۸-۲۶۹)

در خواندن اين بخش از کتاب ناگهان از خاطرم گذشت که کاش ناظريان در اين بخش از ارزش های بوسه، از ادب فارسي هم حرفی به ميان می آورد و فرضا اين سه بيت را که قيمت بوسه در آن قرن ها پيش از اين تعريف شده است يادآور می شد که:

خواستم از لعل او دو بوسه و گفتم
مرحومتی کن به آب لطف خسی را
گفت يکی سب بود اگر دو ستانی
فتنه شود آزموده ايم بسى را
عمر دوباره است بوسه من و هرگز
عمر دوباره نداده اند کسی را

و در بى آن متذکر می شد که در ايران امروز بوسیدن حتی در فیلمها و سریال ها ممنوع است، آن هم نه بوسه عاشقانه بلکه بوسه از سر مهریانی که باید میان پدر و دختر یا مادر و پسر رد و بدل شود و در فیلم ها به ظن آن که دو هنرپیشه به هم حال نیستند بوسه از میدان نمایش اخراج شده است.

از دیگر هنر های قابل تحسین اين طراح چيره دست يکي هم يادآوری و تصویرگری از همکارانی است که او در حرفة روزنامه نگاری و رادیو تلویزیونی داشته است و ذکر نام و ياد آن ها در حقیقت نشان دهنده سعه صدر و مهریانی نويستنده است در حق همکارانی چون ايرج گرگين، فرهنگ فرهنگ، عليرضا ميداني، ساسان کمالی، عباس پهلوان و دیگران...

همان طور که در آغاز اشاره کردم، طراحی های پرويز ناظريان، اين طراح چيره دست ناخداي ترس و فصل بندی های جذابش، تو را وادر می کند که کتاب را هر وقت دلت می گيرد باز کنی و فصلی را بخوانی و دلخوش به آن باشی که کتابی در دست داری که می تواند هر فصلش برایت آموزنده، سرگرم کننده و عبرت انگيز باشد.

بسیارند کتاب هایی که وقتی به دست می گیری یا پس از چند صفحه به سطل آشغال تقدیمش می کنی و یا آن که یک نفس می خوانی و در انتظار نقطه پایان دقیقه شماری می کنی. اما کتاب پرويز ناظريان کتابی است که می توانی هر جایش را که باز می کنی بخوانی و بعد ول کنی و پی کارت بروی و همین که حوصله ات از کارهای معمولی سر رفت، آن را باز کنی و دوباره بخوانی و با آدم هایش دست بدھی و ربوسی کنی و به آن ها بگویی که از دیدارشان خرسندی. کتاب هیچ شباهتی به «ضد خاطرات» مالرو ندارد اما شباهت بسیار به زندگی جاري همه ما دارد و آدم ها را که در آن آمده اند، آدم هایی هستند که تو می شناخته ای و حالا به طرز دیگری می شناسی، در نتیجه معیار قضاوتهای را عوض می کنی و شجاعانه به آن شناخت قبلی پوزخند می زنی. در کتاب او آدم هایی معروف و سرشناس مقابله تو می شنیند و وقتی حرف می زند قضاوتهای تو را در باره خودشان، جامعه، معیارهای فکری و حقایق قلابی عوض می کنند.

در اين کتاب درباره خيلي از آدم ها می خوانی و بعد ناگهان در طراحی اين طراح ناخداي ترس می بینی که آن بت که ساخته بودی با اين که طراح روبرویت عربان می کند تفاوت بسیار دارد. فرضا جهانگیر تفضلی، روزنامه نگاری که از پلکان سازش های سیاسی بالا می رفت، از نگاه پرويز ناظريان به زنگی دیگر است زیرا می خوانیم: "من با «ایران ما»^۱ جهانگیر تفضلی خيلي زودتر از خودش آشنا شدم و روش روزنامه نگاری ليبرال او را در میان روزنامه های آن زمان که همه يا سیاه يا سفید بودند و هیچ گاه حاضر به انعطاف در اظهار نظرهای سیاسی و اجتماعی خود نبودند، می پسندیدم (ص ۳۷)." در همان حال است که میکل آنجلو آنتونیونی، سینماگر معروف را با نگاهی دیگر و تفاوتی دیگر به تو معرفی می کند و مکتب سینمایی را که پس از مکتب «تاتر پوچی» اروپا شکل گرفته است به صورتی واقعی تر به تو نشان می دهد:

«آنتونیونی» در زمانی که تاتر پوچی در اروپا راه زوال می پیمود، نوع دیگری از پوچی زندگی را منتهی در کادر سیستم های زمان نشان می داد. در «کسوف» به دنبال این احساس تلخ قهرمان زن فیلم که چرا ملعوق او در زمان غرق آتموبیل خود، صرفا باید در فکر این آتموبیل، و نه انسانی که اندرون آن جان سپرده باشد و تصاویری از زندگی، و باطنین صدای یک خواننده ایتالیایی، که در اصطلاح ما کوچه بااغی تعبیر می شود نشان داده می شود. (ص ۳۱۴)

در کتاب «گذری بر زمان» طراح ناخداي ترس ما چهره هایی از بزرگان کم شناخته شده دنیای هنر و به ویژه سینما را روبرویمان می گذارد که ناگزیریم به آن ها فکر کنیم. او از فریدون رهمنا برادر کهتر مجید رهمنا فرزند زین العابدین رهمنا روزنامه نویس برجسته تاریخ مطبوعات ایران با نام «فریدون رهمنا: پیامبر و سیاوش» یاد می کند که پیامبر ش نام کتاب زین العابدین خان است و سیاوش ش نام فیلم فریدون با نام «خون سیاوش» هم چنان که از «احمد فاروقی» فیلمساز و سینماگر شاهزاده ایرانی، یعنی کسی که می توانست مدعی خاندان پهلوی باشد یا ياد «احمد فاروقی» پدیده ای در میان گذشتگان، حرف می زند و تو حتی اگر چون من احمد ویلان کوچه های میخواری را

فضای سوم زنانگی

وب نوشه‌های مادرانه همان درد و دل‌های مادرانه خودمان است در دنیای دیجیتال. جنس خاص خودش را دارد. هم سیاست درش هست هم تدبیر منزل هم بچه داری کمی هم روشنفکری. دغدغه‌های زنانگی در فضایی متفاوت و البته مشترک. امروزین با دردرس‌های قدیمی یک جا جمع می‌شوند. بیان تجربه‌های زنانگی در فضایی متفاوت و البته مشترک. وب نوشه‌های مادرانه یادداشت‌های روزانه یک زن ایرانی است در یک وبلاگ شخصی. زن ایرانی که اگر چه سالها درس خوانده و دانش آموخته لیکن فضای سیاسی حاکم در ایران از یک طرف و حسن و عرق مادری از طرف دیگر دست به دست هم دادند تا او را در فضای خانه جای دهند. این جایگزینی اما سرنوشت محظوظ نیست، نوشته‌های وبلاگ او حاکی از بیان تلاش‌ها و تجارب زنانه است برای ایجاد فضایی سوم فضایی متفاوت از تحملات بیرونی و تعهدات بیرونی، تجاربی مشترک با فضای بیرون و نقش‌های درون. با سپاس از شرکت کتاب و آقای بیژن خلیلی که امکان چاپ این تجربه متفاوت را فراهم نمودند.

پست اول

چرا اینجا؟

نمی‌توانم از تاثیر معجزه آسای critic یا نقد در فضای خانه و تعامل با همسر و بچه‌ها نگویم، نمی‌توانم تاثیر اخلاق را در پخت حلیم ندیده بگیرم نمی‌توانم از تئوری شهرورندی موافه و فمنیسم‌های لیبرال درباره رابطه مادر و فرزند و تغییر دیدگاه‌هایم درباره مادرانگی نگویم. نمی‌توانم از دهها موضوع ریز و درشت که ذهنم را به خود مشغول داشته ننویسم و نگویم چه اگر غیر از این باشد به مرور فضایی که در آن می‌اندیشم آنقدر تنگ می‌شود که خودم را هم در آن نخواهم دید. اما کجا؟

نه به کاری بیرون از خانه مشغول هستم و نه در فضای فرهنگی و یا دانشگاهی رفت و آمد دارم تا مخاطبم را بیام تازه زبان من از دو جنس است، جنس خانه و خانه داری و جنس اندیشه و سیاست مللمه جدیدی است مختص خودم.

روانشناسی توصیه می‌کرد اگر قرار است کاری را انجام دهید و انجام ندادن آن باعث می‌شود تا ذهن شما درگیر انجام آن باشد، حتماً در اولین فرصت ممکن آن کار را به انجام رسانده و ذهن خود را از آن خلاص نماید، یک نویسنده هم توصیه می‌کرد اگر مطلبی در ذهتان هست حتماً در اولین فرصت آن را به روی کاغذ آورده و ازش گذر کنید و ذهن را برای مطالب و موضوعات بعدی آزاد کنید، به عبارتی باند ذهن را برای فرود هواپیمای بعدی خالی بگذاریم. هر دوی اینها برای من دغدغه‌آور است کارهایی که باید انجام دهم و مطلبی که باید بنویسم.

من بدون شک به عنوان مادر خانواده با دو فرزند پسر نمی‌توانم روزم را بدون پخت و پز سپری کنم شما درگیر انجام آن باشد، حتماً در طول روز حداقل دو بار ظرف نشورم، چه در غیر این صورت نمی‌توان در آشپزخانه پا گذاشت، نمی‌توانم روزها به جمع و جور نپردازم، نمی‌توانم هفته‌ای یک بار جارو گرد گیری نکنم، نمی‌توانم هر پانزده روز یکبار سرویس‌های بهداشتی و کف آشپزخانه را شستشو نکنم، نمی‌توانم حداقل هفته‌ای سه بار به خرید مایحتاج منزل نروم، نمی‌توانم روزهای سه شنبه و یکشنبه سینا را به کلاس زبان نبرم، روزهای دوشنبه و چهارشنبه صبح ساعت ۷ نمی‌توانم حامد را به کلاس ریاضی نبرم، روزهای شنبه و پنج شنبه نمی‌توانم حامد و سینا را به کلاس فوتbal و پینگ پونگ نبرم، همه اینها شامل بردن به کلاس، منتظر ماندن و برگرداندن است. نمی‌توانم مجموعه باند بالایی از کارهای خرد و ریز را از عرض کردن خاک گلستان تا گوش دادن به گله‌های مادر تا گردن کلفتی‌های پسر بچه‌های پر توقع را ندیده گرفته یا در گیرش نشوم. و به عنوان فارغ التحصیل کارشناسی ارشد در رشته علوم سیاسی، معلم و خبرنگار سابق نمی‌توانم از جنگ خاورمیانه، تازه‌ترین ترجمه دکتر میلانی درباره جریان‌های مارکسیست، تاثیر جهانی سازی بر طبقه متوسط، ظلم نهفته در کشن جنگلیان گرگانی که فدای مافیای ثروت و قدرت شد، و... دهها موضوع دیگری که در طول روز ذهنم را به خود مشغول می‌دارد ننویسم.

پست دوم

نقد خانگی

کرد که جز خرید راه دیگری برایش باقی نمی‌گذارد. همین اتفاق در مورد بچه‌های من داشت می‌افتد، یعنی تبلیغات پی در پی خوراکی‌هایی که من مدت‌ها آنها را از خوردن و نزدیک شدن به آنها منع‌شان کرده بودم، داشت کم کم برای آنها نیازهایی به وجود می‌آورد که تا قلی از آن نداشتند، بارها شاهد بودم پنهانی از من خوراکی‌های ممنوعه مثل چیپس، پفک، کالباس، نوشابه، و هزارو یک آت و آشغال دیگر را خریده و پول ماهیانه خود را صرف خرید اقلام این‌چنینی که هجوم پیام‌های بازرگانی برایشان به ارمغان آورده بود می‌کردند. تصمیم گرفتم دیگر از شیوه‌های مستقیم منع استفاده نکنم، حق ندارید بخورید یا این‌ها آشغال هستند دیگر برایشان کار ساز نبود، بنابراین روش دیگری در پیش گرفتم، به محض شروع شدن پیام‌های بازرگانی در کنارشان می‌نشتم و با طنز و لودگی از آن پیام‌ها «نیت خوانی» می‌کرم. با ادا درآوردن چهره کسی را که از کالباس و سوسیس فلان خورده و حالا دارد مثلاً بالا می‌آورد را نشان می‌دادم، به وزن و قافیه شعر یا کلامی که به تبلیغ جنس‌ها می‌پرداختند شعر و قافیه‌های خنده دار می‌ساختم که باز گو کننده نیت واقعی آن پیام باشد، مثلاً «اگر مختاران تاب دارد حتماً از ما بخرید، خربت شما هدف ماست» یا «اطمئن باشید چیپس‌های ما در روغن‌های مخصوص تخم مگس و بال سوسک سرخ شده و دل پیچه شما را تضمین می‌کند» یا «دندان‌های کرم‌مو با یکیک و شکلات‌....» خلاصه به مرور اینقدر تقدیم‌های خنده‌دار و تحلیل انتقادی گفتمان‌های جور و اجرور برای نیت خوانی از پخش این پیام‌های بازرگانی به کار بدم که عاقبت جواب داد و تابوی مصرف و خوردن این آت آشغال‌ها از سرشان افتاد.

در موارد دیگر تربیتی نیز از معجزه «نقد خانگی» بسیار یاری گرفتم مثلاً در مورد ازبین بردن اثر تخریبی فیلم‌ها و سریال‌های جنایی و خشونت آمیز که به برکت وجود رسانه ملی و به منظور مقابله با تهاجم فرهنگی، چپ و راست پخش می‌شود نیز از همین شیوه استفاده می‌کرم، اوایل تا جایی که ممکن بود، و زورم می‌رسید آنها را از تماسای صحنه‌های خشونت آمیز که به راحتی در آنها چاقویی تا دسته به شکمی فرو می‌رود، «کلمه‌ای داغون می‌شود»، «دست و پایی بریده می‌شود»، «بدن انسانی با گلوله آبکش می‌شود» و هزاران می‌شود دیگر باز می‌داشم، اما مگر مذکر جماعت را آنهم از نوع نابالغش تا چقدر می‌توان از دیدن این صحنه‌ها باز داشت و جلوی شبیه سازی آن صحنه‌های خشونت آمیز را بر سر برادر کوچکتر یا هم کلاسی گرفت؟ بنابراین هنگام آغاز این فیلم‌ها کار و زندگی را رها می‌کردم پای تلویزیون یا همان رسانه ملی می‌نشتم و نیت خوانی می‌کردم؛ «بابا اند خالی بندی ایه»* یا در طی فیلم در لحظات به اصطلاح خیلی جدی فیلم آنقدر لودگی می‌کرم و حرف‌ها و تهدیدها را به مسخره می‌گرفتم که یک فیلم جنایی را تبدیل به یک فیلم کمیک می‌کرم، در انتهای فیلم هم که هوش و حواسشان به جامی آمد، پته سوزه و هتریشه و کارگردان و همه را رو آب می‌ریختم و در طی یک روش تحلیل گفتمانی جانانه تابوی قهرمان فیلم و بزن بزنش را آنچنان می‌شکستم که این اواخر دیدم خودشان از من بهتر دارند در مورد فیلم‌های اینچنینی تابو شکنی می‌کنند، مثلاً در مورد سریال «کبری ۱۱» آنچنان نکات خالی بندی اش را بیرون کشیده و نیت خوانی می‌کنند که آدم انگشت به دهان، حیران می‌ماند.

*: تکه کلامی رایج در بین جوانان ایران به معنای دروغ متبحر العقول

باور کنید نقد، معجزه می‌کند، نقد یا همان critic خودمان، می‌تواند شما را آنچنان بی دردسر به خواسته هایتان برساند که فکرش را هم نکنید. این جادو نه تنها در حوزه سیاست و علوم اجتماعی می‌تواند سرمنشای تحولات و تغییرات بنیادین شود، که فعلاً ما را با آن کاری نیست، بلکه با کمی درایت و خلاقیت می‌تواند در خانه و خانواده و تربیت همسر و فرزندان معجزه ایجاد کند، تنها باید راهش را پیدا کنید و به قول دریدا، مثل آن موتور سواری که بر یک موتور گازی سوار است در ترافیک و هجوم عوامل بیرونی از لابه‌لای تابوهای ماشین‌ها رد شده و ویراث می‌دهد، از لابه‌لای تابوهای زندگی خود و همسرو فرزندانتان ویراث دهید و آنها را به هم ببریزید.

این نقد را که من اسمش را «نقد خانگی» می‌گذارم باید به مرور و با تجربه آموخت و از آن برای بی رنگ کردن تابوهایی که ممکن است دست و پای فرزندان یا همسرتان را در هم تییده باشد، بهره جست. باید در مرحله اول به خوبی آن تابوها را تشخیص دهید و در مرحله دوم با بکاربردن هنر طنز در مورد بچه‌ها و هنر گفتمان در مورد همسرتان به جنگ آنها بروید.

اول از بچه‌ها شروع می‌کنم و چند نمونه عملی را برایتان می‌گویم تا دریابید اصلاً کار سختی نیست فقط کمی خلاقیت کمی طنز و مقداری بازی می‌خواهد.

مدتها بود که با تبلیغات رنگ و وارنگ تلویزیونی که الحمد لله به برکت سود سرشار آن برای رسانه، «نرو» جماعت را هدف رفته است مسئله داشتم، من که دانش آموخته علوم سیاسی هستم می‌دانم که یکی از راههای اثر بخشی این تبلیغات تکرار آن است یعنی یک به اصطلاح «پیام بازرگانی» ممکن است در وهله اول توجه مخاطب را جلب نماید، اما به مرور و با تکرار، برای مخاطب به صورت یک نیاز در خواهد آمد، نیازی که مخاطب نا‌آگاه به شرایط بازار و تبلیغات را آنچنان در گیر خواهد

ضمیمه رایگان علمی، بهداشتی

ایرانشهر پزشکی

ضمیمه علمی، بهداشتی «ایرانشهر پزشکی»
بخشی از نشریه جامع ایرانشهر است که
به صورت مستقل تلاش دارد تا رابطه
بهتری بین مخاطبان فارسی زبان جراید
در آمریکا و پزشکان و متخصصان
سلامت، تغذیه، دارو و درمان ایجاد نماید.
در صورت تمایل به همکاری با تحریریه
«ایرانشهر پزشکی» و یا درج آگهی
در این بخش از نشریه ایرانشهر با
تلفن ۰۸۱۸,۹۰۸,۰۸ فرمایید.

ضمیمه هشتم. ژانویه ۲۰۱۴ - ضمیمه در مجله ایرانشهر

۱۰۰ فرمان به خانم‌های باردار

مفید است؟

بله، بدن انسان قادر نیست برخی چربی‌ها را تولید کند و به همین دلیل برخی از آنها را از میان موادغذایی بیرون می‌کشد. توصیه می‌شود در دوران بارداری سه بار در هفته از ماهی‌های چرب یا موادغذایی امگا ۳ دار استفاده شود. تحقیقات اخیر دانشمندان همچنین نشان داده است که مصرف موادغذایی سرشار از امگا ۳ از ابتدای بارداری، خطر زایمان زودرس، افزایش فشارخون مادر و چاقی کودک را کاهش می‌دهد.
 ۴) آیا می‌شود در دوران بارداری از مصرف قندها خودداری کرد؟

دوران بارداری زمان خوبی برای کثار گذاشتمن قندها نیست. گلوسیدها از جمله مواد ضروری برای بدن طی تمامی دوران‌ها است. آنها نقش سوزانندۀ را بازی می‌کنند و چربی‌ها را می‌سوزانند. از سوی دیگر لازم به ذکر است که جفت همانند یک فیلتر عمل می‌کند و اجازه نمی‌دهد مقدار زیادی قند به جنین برسد. نتیجه آنکه قند خون جنین سه برابر پایین‌تر از قند خون مادر است و در صورتی که شما قند را از برنامه غذایی‌تان حذف کنید یا مقدار آن را کاهش دهید، جنین شما دچار کاهش قندخون خواهد شد. توجه کنید گرچه قندها نیز به دو دسته خوب و بد، دیر جذب و سریع‌الجذب تقسیم می‌شوند ولی به هر حال جنین شما به هر دو نوع قند نیاز دارد. البته باید دقت کنید که میزان قند به یک مرتبه در خون بالا نرود. برای حل این مشکل می‌توانید به همراه گلوسیدها، پروتئین نیز مصرف کنید. توصیه می‌شود در طول دوران بارداری میان دو وعده غذایی به هیچ وجه یک نوشیدنی فوق العاده شیرین یا یک بسته شکلات نخوردید.
 ۵) آیا خوردن برخی غذاها در دوران بارداری خطرناک است؟

بله، خوردن برخی مواد مشکوک مثل شیر غیرپاستوریزه که تب مالت می‌آورد، برای جنین خطرناک است. خوردن گوشت نیمه خام یا میوه‌های نارس نیز توصیه نمی‌شود.

در این دوران شما باید به خود و جنین‌تان فکر کنید. قبل از هر غذا دست‌هایتان را بشویید و از میان موادغذایی، بهترین را برگزینید. یک بار در هفته یخچال‌تان را با آب ژاول ضد عفونی کنید. میوه و سبزی‌ها را کاملاً بشویید و غذاهای حیوانی را کامل بپزید و آنها را به خوبی گرم کنید.

بله، چون جنین شما برای ساختن اسکلت کوچکش به کلسیم نیاز دارد و در نتیجه کلسیم خون شما پایین می‌آید ولی نگران نباشید چون ارگان زنانه به گونه‌ای برنامه‌ریزی شده‌اند که این کمبود را جبران می‌کنند. به محض آنکه غله پاراتیرویید که مسؤول میزان کردن فسفر و کلسیم خون ارگان‌ها است متوجه کاهش کلسیم در

طی دوران بارداری، هر چه شما بهتر غذا بخورید، به نفع خودتان و جنین‌تان خواهد بود. در طول این ۹ ماه جنین رشد می‌کند و روز به روز قوی‌تر می‌شود و شما هر روز بیش از روز پیش خود را برای زایمانی راحت و بازسازی قوای جسمانی خود پس از آن آماده می‌کنید.

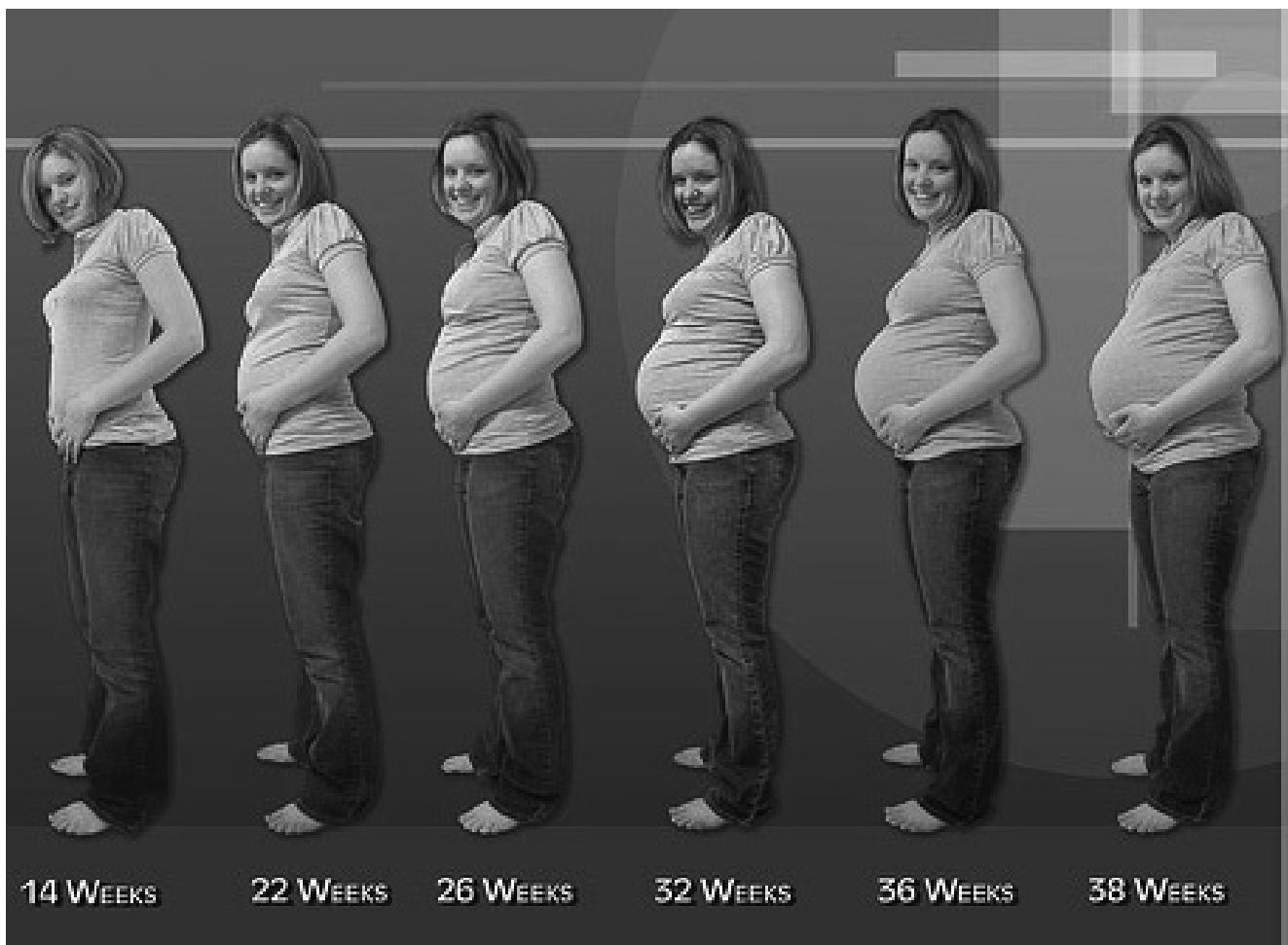
طی دوران بارداری، شما با دو مساله اساسی در رابطه با غذا خوردن‌تان روبه‌رو هستید: اولاً باید مواطن باشید اضافه وزن پیدا نکنید. ثانیاً باید به اندازه کافی غذا بخورید تا نوزادتان کمبودی نداشته باشد. درواقع باید به حدی قدرت داشته باشید که زایمان خسته‌تان نکند و حداقل چند هفته اول را بتوانید به اندازه کافی به نوزادتان شیر دهید. باید برنامه غذایی مناسب و متعادل را انتخاب کنید و در دام عقاید اشتباه نتفید. کارشناسان به بعضی سوالات شما در زمینه برنامه غذایی دوران بارداری پاسخ داده‌اند:

۱) آیا هنگامی که بارداریم باید به جای دو نفر غذا بخوریم؟
 در صورتی که شما یک برنامه غذایی متعادل دارید یعنی از تامام موادغذایی مورد نیاز بدن‌تان به اندازه طبیعی مصرف می‌کنید، هیچ نیازی نیست که در دوران بارداری برنامه غذایی‌تان را تغییر دهید. اضافه غذا خوردن کار کاملاً بیوهودای است. باردار بودن میزان کالری بیشتری را می‌طلبد اما این به آن معنی نیست که برنامه غذایی‌تان را تغییر دهید. بدن زنان به گونه‌ای برنامه‌ریزی شده که می‌توانند فرزند خود را به دنیا بیاورند و طی دوران بارداری، بدن‌شان خود را با این وضعیت هماهنگ می‌کند. به این ترتیب طی اولین بخش از بارداری، شما به خوردن چربی و پروتئین‌ها مبادرت می‌کنید و بدن‌تان این مواد را ذخیره می‌کند. طی این دوران، جنین شما کمی رشد می‌کند، شکل می‌گیرد و اعضای بدنش کم‌کم نمایان می‌شود. طی دومین بخش از بارداری یعنی از ماه پنجم به بعد، بدن شما شروع به مصرف ذخایر بدنی می‌کند.

۲) آیا در دوران بارداری برای جلوگیری از چاق شدن باید از مصرف چربی‌ها خودداری کرد؟
 خیر، طی این دوران به هیچ وجه نباید دور چربی‌ها را خط کشید. چربی‌ها مواد ضروری برای ساختن سلول‌ها و سیستم عصبی جنین شما هستند اما آیا گمان می‌کنید باید تمامی انواع چربی‌ها را مصرف کنید؟ چربی‌ها به دو دسته تقسیم می‌شوند: چربی‌های مفید که نمونه مشهور آن امگا ۳ است و چربی‌های مضر که در کره و محصولات لبنی موجود است. پاسخ این پرسش، آری است. جنین به تمامی انواع چربی‌ها نیاز دارد. هرگز طی دوران بارداری نباید رژیم لاغری بگیرید. البته توصیه هم نمی‌شود به افراط چربی مصرف کنید.

۳) آیا خوردن موادغذایی حاوی امگا ۳ طی دوران بارداری

به اندازه کافی آب نوشیده اید. هرچند که شما ادرار خود را اندازه نمی گیرید اما همین که شما چند بار در روز دستشویی بروید، نشانه خوبی است.

۹) آیا برخی غذاها جلوی نقص عضو یا عیب اعضای کودک را می گیرند؟

بله. گاهی کمبود ویتامین B باعث به وجود آمدن انواع نقص عضوها در نوزاد می شود. به همین دلیل توصیه می شود مادر طی دوران بارداری از موادغذایی حاوی ویتامین B مثل جگر، زرده تخم مرغ، اسفناج، لوبیا سبز، جعفری و... مصرف کند اما توجه داشته باشید که مصرف این مواد بهویژه قبل از بارداری و طی چند هفته اول بارداری مهم است و از سه ماهگی به بعد خوردن این گونه مواد از نقص عضو جلوگیری نخواهد کرد.

۱۰) من گیاهخوارم. آیا این موضوع به جنین آسیب می رساند؟

در صورتی که شما تنها گوشت را از برنامه غذایی تان حذف کرده اید ولی از تخم مرغ و لبیات استفاده می کنید، مشکلی پیش نمی آید اما در صورتی که شما تمامی محصولات حیوانی را از برنامه غذایی تان حذف کرده اید، باید حسابگر فوق العاده ای باشید تا تمامی موادغذایی مورد نیاز به بدن تان برسد.

بدن مادر می شود، هورمونی ترشح می کند که ویتامین D می سازد. این هورمون میزان جذب ناگهانی کلسیم را بالا می برد و در نتیجه به سرعت کلسیم خون مادر بالا می رود. این به آن معنی نیست که یک زن باردار نیاز به مصرف بیشتر موادلبنی ندارد. دو یا سه بار مصرف موادلبنی در روز برای مادر کافی است. عاقلانه تر آن است که از مواد خامه دار که غنی از اسیدهای چرب مفیدند، مصرف کنید.

۷) آیا خوردن مکمل های غذایی لازم است؟

مکمل های غذایی به درد زنان بارداری می خورد که برنامه غذایی متعادلی ندارند و به جای خوردن این مواد توصیه می شود برنامه غذایی تان را درست کنید. برخی از افراد نیز چون نمی توانند از تمامی مواد مورد نیاز بدن شان مصرف کنند، به خوردن مکمل ها رو می آورند. توصیه می شود قبل از مصرف این مکمل ها حتما با پزشک مشورت و دوز مشخصی از آنها را مصرف کنید.

۸) آیا خوردن ۱/۵ لیتر آب در روز اجباری است؟

میزان آب مصرفی در زمان های متعدد بر حسب غذایی که می خورند، میزان فعالیت بدنی و دمای خارج ... متفاوت است. گاهی بدن حتی به بیش از ۱/۵ لیتر آب نیاز دارد. می پرسید از کجا متوجه شوید که به اندازه کافی آب نوشیده اید؟ باید بگوییم که از روی ادرار. تولید ۱/۵ لیتر ادرار در ۲۴ ساعت نشانه آن است که شما

دانستنی‌های تغذیه در دوران بارداری

یافت می‌شوند).

حدود ۵۵ درصد از کالری‌های مورد نیاز روزانه از کربوهیدرات‌ها یا قندها دریافت شود (و کربوهیدرات‌ها اصولاً در نان، برنج، سیب‌زمینی، ذرت و ماکارونی یافت می‌شوند).

متخصصان تغذیه می‌گویند اگرچه در دوران بارداری نباید از غذاهای آماده (فست‌فود) و دسرهای شیرین و امثال‌هم به عنوان پایه اصلی یک وعده غذایی استفاده کرد، ولی هیچ لزومی ندارد که خودتان را از خوردن غذاهایی که دوست دارید، صرفاً به خاطر باردار بودن، محروم کنید. می‌توانید شربت انواع میوه‌ها را بخورید و حتی خوردن یک تکه کوچک از کیک یا شیرینی مورد علاقه‌تان هیچ ضرری برای شما یا فرزندتان نخواهد داشت. اما فراموش نکنید که همواره بهتر است میوه‌ها (به ویژه سیب، موز، هل و زردآلو) و کمپوت میوه‌ها را در برنامه غذایی روزانه‌تان بگنجانید.

آنچه شما خواهید خواست

اسید فولیک، آهن، کلسیم و روی. تمام خانم‌های باردار به این ۴ مورد نیاز دارند. اما چقدر و چگونه؟ در قالب غذا یا مکمل؟ کارشناسان تغذیه پاسخ می‌دهند:

اسید فولیک

اسید فولیک یا همان ویتامین B۹ در سه ماهه اول بارداری (و حتی از ۲ ماه قبل از شروع بارداری) مورد نیاز است. این ویتامین در تشکیل و تکامل سیستم عصبی جنین نقش مهمی دارد. کمبود اسید فولیک در نخستین ماههای بارداری ممکن است به بیماری اسپینا بیفیدا منجر شود. این بیماری به دنبال عدم تکامل رشد مغز، نخاع و پرده منتر بروز می‌کند و منجر به فلچ شدن نوزاد می‌شود. این ویتامین همچنین می‌تواند از بروز بسیاری از ناهنجاری‌های مادرزادی مانند لب‌شکری جلوگیری کند.

- منابع مناسب اسید فولیک عبارتند از:

جو، میوه‌ها و سبزیجات تازه، آب پر تقال، عدس، نخود و برنج. اما سوای مصرف این مواد غذایی، استفاده از مکمل اسید فولیک (روزانه ۴۰۰ میکروگرم) از ۲ ماه قبل از بارداری و تا انتهای ۳ ماهه اول بارداری توصیه می‌شود. البته این مقدار فقط برای خانم‌هایی با شرایط عادی توصیه می‌شود و در شرایط غیر عادی حتماً نیاز است که با پزشک در مورد میزان مصرف این مکمل مشورت شود.

آهن

آهن، خون مورد نیاز برای ارسال مواد غذایی به جفت را فراهم می‌کند و یک خانم باردار در طول بارداری بیشتر از زمان عادی به آهن نیاز دارد.

«تو دیگه تنها نیستی، الان باید به اندازه دو نفر غذا بخوری... اگه خود تم نمی‌خوای غذا بخوری، لاقل به فکر اون بچه باش...» این حرف‌ها برای خانم‌های باردار، تازگی ندارد. آن‌ها این قبیل توصیه‌ها و دلسویزی‌ها را در دوران بارداری زیاد می‌شنوند. اما مسئله این است که بسیاری از زنان باردار واقعاً نمی‌دانند توصیه‌هایی از این قبیل که از طرف در همسایه و دوست و آشنا بر سرشان آوار می‌شود، چقدر درست است و چقدر نادرست؟ شما درباره این توصیه‌ها چه فکر می‌کنید؟ واقعاً آیا این قبیل اظهار نظرها ریشه علمی دارند؟ برای دریافت پاسخ این سوالات، باید نشست پای حرف متخصصان تغذیه.

متخصصان تغذیه می‌گویند یک خانم باردار در طول دوران بارداری اش باید به اندازه دو نفر مواد مغذی دریافت کند، اما آن‌ها تأکید می‌کنند که این توصیه لزوماً به معنای زیاد غذا خوردن نیست. جنین در شکم مادر، تمام مواد مغذی مورد نیازش را از مادر و از طریق بند ناف دریافت می‌کند. با این حساب، اگر مادر دچار فقر انواع ویتامین، کمبود مواد معدنی و کمبود هر ماده مغذی دیگری باشد، جنین او نیز از همان کمبودها رنج خواهد بردا. اما صرف نظر از نیازهای جنین، اگر مادر در طول دوران بارداری تغذیه درستی نداشته باشد، خودش بعد از زایمان به مشکلاتی از قبیل فقر آهن، کلسیم و... دچار می‌شود. متأسفانه این مسئله بین زنان ایرانی نیز شیوع زیادی دارد. آشنایی با اصول تغذیه در دوران بارداری می‌تواند از بروز مشکلاتی از این قبیل پیشگیری کند.

متخصصان تغذیه می‌گویند یک خانم جوان که در شرایط عادی، روزانه تقریباً ۲۱۰۰ کالری مصرف می‌کند؛ وقتی باردار می‌شود، روزانه به ۲۵۰۰ کالری (یعنی ۴۰۰ کالری بیشتر از همیشه) نیاز خواهد داشت. نیاز این زن در دوران شیردهی نیز به ۳۰۰۰ کالری در روز (یعنی ۹۰۰ کالری بیشتر از همیشه) خواهد رسید.

هشدار به خانم باردار

یک برنامه غذایی درست، تمام گروه‌های غذایی را شامل می‌شود: لبنیات، میوه‌ها، سبزیجات، ماهی، گوشت قرمز، تخم مرغ، اسیدهای چرب، کربوهیدرات (قد) و ... زنان باردار باید به اندازه لازم از تمام این غذاها در سبد غذایی شان بهره ببرند؛ مشروط بر این که: حدود ۱۰ درصد از کالری‌های مورد نیاز روزانه از پروتئین‌ها دریافت شود (و پروتئین‌ها اصولاً در گوشت قرمز، ماهی، لبنیات و سویا یا فرمه شوند).

حدود ۳۵ درصد از کالری‌های مورد نیاز روزانه از اسیدهای چرب دریافت شود (و اسیدهای چرب اصولاً در کره، روغن، لبنیات و آجل

وزن را دارند، حتماً باید برای مصرف انواع مکمل‌ها و مقدار آن‌ها با پزشک خود مشورت کنند. در ضمن باید به خاطر داشته باشید که مصرف بیش از حد این مکمل‌ها نه تنها مفید نیست، بلکه ممکن است برای کودک بسیار مضر هم باشد، پس باید در مصرف آن‌ها حد احتلال را رعایت کرد.

هر ۴ ساعت یک بار غذا بخورید

در طول بارداری، زیاد اتفاق می‌افتد که شما خودتان گرسنه نیستید اما کودکتان گرسنه است. به همین دلیل توصیه می‌شود برنامه مشخصی برای غذا خوردن داشته باشید و صرف‌باه احساس گرسنگی خودتان تکیه نکنید. بهتر است هر ۴ ساعت یک بار غذا بخورید؛ حتی اگر حالت تهوع دارید یا بی‌اشتها هستید یا سوء هاضمه دارید یا ...

هر روز باید بین ۵ تا ۶ وعده غذا بخورید، هر چقدر هم که این وعده‌ها مختصر باشد، اهمیتی ندارد و بسیار بهتر از آن است که روزانه ۳ وعده غذا بخورید، آن هم با اشتهازی زیاد و مفصل و بی برنامه. جنین شما برای رشد، به مصرف وعده‌های غذایی منظم و متداوم نیاز دارد.

نباید های تقدیه در بارداری

در طول بارداری از مصرف زیاد غذاهای حاوی ویتامین A (مانند دل و جگر) پرهیز کنید، زیرا افراط در مصرف این ویتامین با خطر آسیب‌های جنینی همراه است. از مصرف الكل جدا پرهیزید. مطالعات متعددی نشان داده است که مصرف الكل در دوران بارداری منجر به بروز ناهنجاری‌های جسمی، ناتوانی‌های ذهنی و مشکلات روانی در کودک می‌شود.

خوردن محصولات کافئین‌دار را هم محدود کنید. تحقیقات نشان داده

- منابع خوب آهن عبارتند از: سبزیجات سبز (مانند کلم بروکلی و اسفناج)، توت‌فرنگی، پسته و نان.

ویتامین C جذب آهن را بالا می‌برد و به همین خاطر توصیه می‌شود همراه یا بلا فاصله بعد از خوردن غذاهای حاوی آهن، ویتامین C (آبلیمو، پرتقال، گوجه‌سبز یا ...) نیز مصرف شود. اما کافئین، تئین و کلسیم باعث کاهش جذب آهن می‌شوند و به همین دلیل توصیه می‌شود از مصرف چای، قهوه، ماست و شیر همراه با غذاهای حاوی آهن و حدائق تا ۱ ساعت بعد از صرف این غذاها پرهیز شود.

متخصصان تغذیه به خانم‌های باردار توصیه می‌کنند که از هفت‌هه بیست بارداری، روزانه یک قرص مکمل آهن بخورند. البته اگر خانمی تغذیه خوبی داشته باشد و در آزمایش‌هاییش نیز کم خونی دیده نشود، ضرورتی برای مصرف قرص آهن ندارد اما چنین موردی به ندرت پیش می‌آید. در ضمن توجه داشته باشید که مصرف قرص آهن ممکن است با بروز عارضه یبوست همراه باشد.

کلسیم و روی

صرف تمام مواد معدنی و به ویژه مصرف موادی مانند کلسیم و روی برای رشد جنین ضرورت دارند. اگرچه روی و کلسیم در مواد غذایی مختلف یافت می‌شوند اما در صورت نیاز به مصرف مکمل آن‌ها باید با پزشک مشورت شود.

خانم‌های بارداری که تحت درمان دارویی هستند (مثلًا خانم‌هایی که دیابت یا کم خونی دارند) و خانم‌هایی که سابقه زایمان نوزادی با کمبود

خطرناک است.

چگونه از تهوع در بارداری جلوگیری کنیم؟

تهوع یکی از مشکلاتی است که ممکن است خانم‌های باردار را شدیداً یا به طور خفیف آزار دهد. اما اینجا هم می‌شود به کمک تغذیه مناسب با این مشکل مبارزه کرد:

- غذاهای کم چرب بخورید و از خوردن غذاهای سرخ کرده پرهیز کنید.

- کنار رختخواب مقداری نان خشک بگذارید و قبل از بلند شدن از رختخواب مقداری از آن را مصرف کنید.

- گرسنه نمانید. خیلی از خانم‌ها اگر معده‌شان را با خوراکی‌های سبک پر کنند، می‌توانند تا حدی از بروز حالت تهوع جلوگیری کنند.

- تهوع موجب کاهش حجم مایعات بدن می‌شود. توصیه می‌شود برای جبران آن به اندازه کافی مایعات بنوشید.

رژیم گرفتن، قدغن!

رژیم گرفتن خانم‌ها در دوران بارداری برای سلامت جینی که در حال رشد است، خطر

دارد. بسیاری از رژیم‌های لاغری باعث فقری شدن بدن از نظر آهن، اسید فولیک و برخی ویتامین‌ها و مواد معدنی موردنیاز می‌شود. یادتان باشد که اضافه‌وزن یکی از بارزترین نشانه‌های سلامت در دوران بارداری است. خانم‌هایی که در دوران بارداری تغذیه خوب و مناسبی دارند و به مقدار لازم وزن می‌گیرند، نوزادهای سالمی به دنیا می‌آورند. بنابراین نگران چاق شدن‌تان نباشید.

به تدریج وزن اضافه کنید

به طور معمول ۱۰ تا ۱۲ کیلوگرم اضافه‌وزن در طول دوران بارداری طبیعی است. این وزن باید در طول ۹ ماه بارداری طی ۳ دوره اضافه شود: * از شروع بارداری تا هفته دوازدهم، بین ۱ تا ۲ کیلوگرم اضافه‌وزن طبیعی است.

* از هفته ۱۲ تا ۲۸ بارداری، به طور متوسط باید هر هفته بین ۴۰۰ تا ۴۰۰ گرم به وزن خانم باردار اضافه شود.

* از هفته ۲۸ تا ۴۰ بارداری، به طور متوسط هر ماه بین ۱ تا ۳ کیلوگرم اضافه‌وزن طبیعی است.

تناسب اندام بعد از بارداری

مسئله‌ای که برای بسیاری از خانم‌ها مهم است این است که چگونه به تناسب اندام قبل از بارداری خود برسند؟

واقعیت این است که قسمت اعظم کاهش وزن مادر باید در زمان زایمان (حدود ۵/۵ کیلوگرم) و در دو هفته اول بعد از زایمان (حدود ۴ کیلوگرم) اتفاق بیفتد. مابقی اضافه‌وزن نیز که حدود ۲/۵ کیلوگرم است، باید از هفته دوم تا ۶ ماه بعد از زایمان کاهش یابد. البته مادرانی که قبلاً زایمان داشته‌اند، مقداری از افزایش وزن زمان بارداری خود را حفظ خواهند کرد.

است که مصرف بیش از ۴ فنجان چای در طول روز ممکن است در برخی موارد منجر به سقط جینین یا تولد نوزادی با وزن کم و حتی مردهزایی شود. کافئین اصولاً در چای، نوشابه‌ها و شکلات یافت می‌شود. می‌توانید جوشانده‌های بدون کافئین را جایگزین کنید. به جای این نوشیدنی‌ها بهتر است شیر، آب میوه‌های طبیعی و حتی خود آب به همراه چند قطره آبلیمو را به عنوان نوشیدنی انتخاب کنید. در ضمن یادتان باشد که از مصرف شیر و پنیرهای غیر پاستوریزه نیز پرهیز کنید، چراکه احتمال بروز بیماری‌های واگیردار متعاقب مصرف آن‌ها وجود دارد.

چگونه از بیوست در بارداری جلوگیری کنیم؟

بیوست یکی از مشکلات شایع دوران بارداری است که متعاقب تغییرات هورمونی (مخصوصاً افزایش پروژسترون) اتفاق می‌افتد. ضمن این که مناسب با رشد جینین، رحم روی روده‌ها فشار می‌آورد و مسیر عبور غذا را تنگ می‌کند. مصرف قرص‌های آهن نیز مزید بر علت می‌شود و بیوست را در زنان باردار تشید می‌کند. پزشکان و متخصصان تغذیه، توصیه‌های آسانی برای مقابله با این وضعیت دارند:

تا می‌توانید، فیر بخورید: میوه‌ها و سبزی‌های تازه، جبوهات و آلو. زیاد آب بخورید. مصرف ۶ تا ۸ لیوان آب در روز توصیه می‌شود. نوشیدن آب آلو نیز بسیار کمک‌کننده است.

از ورزش‌های سبک غافل نشوید. با ۱۰ دقیقه پیاده روی روزانه می‌توانید حرکات روده را افزایش و بیوست را کاهش دهید. اگر بعد از به کار بستن این توصیه‌ها مشکلتان رفع نشد، می‌توانید با تجویز پزشکتان از دارو استفاده کنید. هیچ دارویی را بدون تجویز پزشک مصرف نکنید، زیرا مصرف داروها در دوران بارداری، بسیار حساس و

غذا، مادر، جنین

کافی بوده اند کمتر به عوارض زایمان مانند سقط جنین، زایمان زود رس و غیره مبتلا شده اند در صورتی که دسته اول و دوم بیشتر دچار عوارض فوق شده اند و مشاهده کرده اند که کودکان کم غذا بیشتر مبتلا به بیماری های مختلف گردیده اند.

به طور کلی، عوارض ناشی از کم غذایی به دو قسمت تقسیم می شوند: نزد مادر و نزد کودک.

کم غذایی نزد مادر، سه وقت خود نمایی می کند:

- * هنگام آبستنی، به صورت استفراغ، کم خونی، مسمومیت های آبستنی.
- * به هنگام زایمان، که به دو علت سبب می شود: یکی طولانی شدن زایمان و دیگری دردهای شدید زایمان.
- * از زایمان که دو علت را سبب می شود: یکی خونریزی در اثر دیر جمع شدن رحم روی خود، دوم کم شدن شیر مادر.
- کم غذایی نزد طفل در ۵ حالت خودنمایی می کند:
- * ممکن است جنین سقط شود
- * نارس به دنیا آید
- * ممکن است جنین در رحم بمیرد^(۴) گاهی پس از زایمان

بمیرد^(۵) کمبود وزن و قد پیدا کند.

غذایی که مادر می خورد در رشد جنین از حیث کمیت و کیفیت افزایش می یابد به همین سبب مادرانی که در دوره آبستنی غذای سالم و کافی نمی خورند، غالباً اطفالشان از لحاظ بدنی و عقلی ناقص بوده یا به اضطراب های روانی مبتلا می شوند.

به موجب یک آمار ۸۰ درصد از کودکان ناقص الخلقه جهان و کودکانی که دارای نقصان رشد مغزی، عصبی و جسمی هستند، در دوران بارداری مادرانشان درست تغذیه نشده اند.

پیشینیان معتقد بودند غذای جنین از آنچه مادرش می خورد و می آشامد تامین می شود و آهسته آهسته غذا را از مادر می گیرد.

بنابراین اگر زن باردار، مثلاً از خوردن مواد پروتئینی غافل شود و از آن میزان لازم استفاده نکند یکی از اثراتی که می تواند بر روی جنین او بگذارد کوچک ماندن مغز کودک خواهد بود یا از آنچه که نقش ویتامین آ در ساختمندان داخلی سلول ها و شکل گیری و سلامت استخوان ها، دندان ها، چشم و پوست مهم می باشد، کمبود آن می تواند به هر یک از این بخش ها چه در قوه بینایی چه در استحکام دندان ها و استخوان ها ضرر برساند و یا با توجه به این که ویتامین ث مقاومت بدن را در برابر عفونت زیاد می کند، کمبود آن می تواند مقاومت در برابر عفونت را کاهش دهد.

آیا تا به حال از خود پرسیده اید که غذا چه تاثیری در جنین می گذارد؟ آیا تا کنون در این فکر بوده اید که اگر مادرم چه غذایی می خورد و پدرم چه غذایی تهیه می کرد من چگونه می شدم؟

آیا در این موضوع اندیشیده اید که چرا عده ای از کودکان دارای نقصان^(۶) و هزاران سوال دیگری که می توان آنها را به عنوان زنگ نجات بخشن آدمیان قلمداد کرد.

جواب به این گونه سوال ها، می تواند به صورت های مختلف از زاویه های متفاوت و مطابق با موضوع سخن باشد در این جا ز جهت رابطه و تاثیر

غذا در جنین به صحبت پرداخته می شود و نظرهای دانشمندان را در این باره می آوریم تا تذکری و اعلام خطری برای مادران باردار باشد، مادرانی که علاقه مند به فرزند آینده خود هستند اما شاید از سر جهل و بی اطلاعی یا از روی غفلت و بی توجهی، اهمیت چندانی به غذا و تاثیرهای آن نسبت به خود و جنین ندهنند.

بی شک جنین مادر از مادر تغذیه می کند و اگر مادر به گونه ای صحیح تغذیه نشود مثلاً ویتامین کافی یا پروتئین مورد نیاز را به بدن خود نرساند جنین در رحم نمی تواند مواد لازم و پروتئینی را کسب کند چرا که غذای او از مادر است و غذای مادر دیگار کمبود مواد ویتامینی و پروتئینی است.

بنابراین در رشد جنین بی نظمی ها و کاستی هایی را می توان مشاهده نمود. با توجه به تحقیقات انجام شده در کشورهایی که به دلایلی با فقر و محرومیت غذایی روبه رو بودند دانشمندان به این نتیجه رسیدند که بر اثر نرسیدن مواد غذایی به مادر در دوران بارداری وزن کودک به شدت کاهش می یابد و اگر مادر از تغذیه خوب و کافی برخوردار باشد، وزن نوزاد افزایش می یابد.

ویلیامز در سال ۱۹۹۷ در کتاب خود با عنوان «بارداری و زایمان» گفته است: در سال ۱۹۴۲-۱۹۴۱ زنان قبل از ماه ششم به سه دسته تقسیم بندی شده اند:

□ گروه اول: زنانی که وضع مالی خوبی نداشته و درآمد کافی نداشته اند و در نتیجه غذای آنها کافی نبوده و هیچ گونه غذای کمکی هم به آنها داده نشده بود.

□ دسته دوم: مقداری مواد غذایی کمکی و تكمیلی و نیز مقداری ویتامین داده شد.

□ گروه سوم دارای غذای خوب، درآمد کافی و نیز باستورها و تعلیم های آبستنی تحت مراقبت بوده اند.

بررسی حاصله نشان داده است که، مادرانی که دارای زندگی خوب و غذای

رویاهای عجیب دوران بارداری

است مجدداً ناگهان بروز کند که مستلزم آن است که سازماندهی و تنظیم شوند. همچنین به طور ناخودآگاه، بعضی خاطرات دوران کودکی مادر باردار در او برانگیخته می‌شود. پاره‌ای از اضطراب‌های کودکی، ترس از رها شدن، کمبود محبت و... ممکن است دوباره در وجود او زنده شود. این موارد با رؤیاهایی آشکار می‌شود که در آن، مادر خانم باردار نقش مهمی در آنها دارد.

خانم باردار همچنین در مورد نوزادش نیز بسیار خیال پردازی می‌کند. به عقیده یکی از روانشناسان، «مادران به طور خود شیفتی، در مورد کودک خود خیال پردازی می‌کنند و دوست دارند که او را مانند خود و حتی بهتر از خود تصور کنند که همین امر، اضطراب همراه با خیال کودکان ناقص و بیمار را در آنها به وجود می‌آورد. این عیب و نقص‌ها به حدی کمبود تلقی می‌شود که مادر احساس می‌کند خودش آنها را دارد و از این که مشکل را به فرزندش منتقل کند، می‌ترسد.»

کابوس‌ها طبیعی است!

در سه ماهه آخر دوران بارداری، خیال پردازی خانم باردار افزایش می‌یابد. درحالی که این تصورات بیش از گذشته تگران کننده و وحشتناک است. این موضوع نشان دهنده تمام نگرانی‌هایی است که مادر در آخر بارداری احساس می‌کند. مادر می‌داند که به زودی موعد تولد نوزاد فرا می‌رسد و پیوند آنها تمام می‌شود و دیگر نمی‌تواند او را در وجود خود نگه دارد. و این جدایی برای مادر، کابوس وحشتناکی است که جزیی از خودش را جدا کند. با این حال، این حالت موضوع نگران کننده‌ای نیست و این تصورات کاملاً طبیعی است و باعث می‌شود که این نگرانی‌ها بهتر و روشن تر پذیرفته شوند.

رویاهای عجیب دوران بارداریدر مدت بارداری، زنان یک زندگی رؤیا گونه و خیالی را سپری می‌کنند که نشان دهنده شدت تغییرات جسمانی است. در مدت نه ماه، به ندرت شب‌ها برای مادر باردار با آرامش سپری می‌شود. خواب و رؤیاهای بسیار زیاد، غالباً آشفته، به شدت هراسناک و وسوسه کننده و یا برعکس، آرام بخش و دلگرم کننده است.

بعضی خواب‌ها به این دوره زندگی مربوط می‌شوند و مطابق با نشانه‌های بزرگ، نمونه‌های آرمانی، بازتاب تحول جسمانی و کلا تاثیر روانشناسی بخصوص شدید مادر باردار است. باید بدانیم که همه مانسبت به خود، به طور کم و بیش پنهان خیال پردازی می‌کنیم.

همچنین خانم حامله راجع به وضع حمل و تولد نوزادش نیز خیال پردازی می‌کند. روانکاوی تولد همیشه با تفکر تولد مجدد، تکامل و بلوغ همراه است. متولد شدن در واقع فدا کردن بخشی از وجود خود برای رشد و رسیدن به بلوغ است. و این درحالی است که خانم باردار برای رسیدن به مقام مادری، به سمت متحول شدن و تغییر موقعیت خویش برده می‌شود. رؤیاهای زایمان نیز نمادی از همین قدرت خلق کردن است. اما این تکامل، به دنیا آوردن موجودی شبیه خود و پذیرش این تغییرات، همیشه ساده و راحت نیست. و همین موضوع ممکن است با تصورات زایمان‌های مشکل، بروز کند. همچنین ممکن است تصور زایمان اشتباه و عوض شدن نوزاد نیز به ذهن خطر کند همین خیالات، ترسی را به وجود می‌آورد که مانع از به پایان رسیدن مطلوب این مرحله حساس می‌شود.

در دوران بارداری، روابطی که خانم باردار با مادر خود برقرار می‌کند، در بطن این تکامل روانشناختی وجود دارد. بعضی مشکلات ارتباطی ممکن

این بار، یک مادر متولد می‌شود

تحقیقات دانشمندان ایتالیائی و آمریکائی نشان داده است که تصویر کودک خیالی در ماه ۴ تا ۷ بارداری ساخته می‌شود و طی ۲ ماهه آخر به تدریج رنگ می‌بازد، ولی هرگز محو نمی‌شود. به این ترتیب مادر، به طور ناخودآگاه از خود در برابر مشکلاتی که بعداً در رویاروئی با حقیقت پیش می‌آید، محافظت می‌کند. تصویر کودک واقعی با کودک تخیلی او مسلم‌بسیار متفاوت است. پس این تصویر به مرور زمان با نزدیک شدن به زمان زایمان، کمرنگ می‌شود. مادرانی که کودکان زودرس دارند، مهلتی برای کمرنگ کردن این تصویر در ذهنشان نداشته‌اند؛ به همین دلیل به خاطر تقابل رویا و حقیقت معمولاً در ارتباط برقرار کردن با کودکشان مشکل دارند.

* چرا مادران در چند هفته اول پس از زایمان، تا این حد نگرانند؟
خستگی طبیعی پس از زایمان، یکی از دلایل اصلی آن است. به وجود آمدن یک مسئولیت جدید نیز این خستگی را دوچندان می‌کند. ایجاد یک رابطه جدید و مراقبت از کودکی که همه، شما را مسئول او می‌دانند، انرژی ذہنی زیادی می‌خواهد.

* چگونه می‌توان یک مادر خوب بود؟

هیچ غذای جادوئی وجود ندارد. هیچ زنی هم مادر بی عیب نیست. همه اشتباه می‌کنند. تنها راه برای یک مادر خوب شدن، اعتماد به خود داشتن است. کم کم شما یاد می‌گیرید که چه چیزی وفق مرادتان است. می‌توانید برای سرعت بخشیدن به این روند، از تحریيات دیگر مادران استفاده کنید.

* پس کمک اطرافیان مهم است؟

تحقیقات دانشمندان آمریکائی نشان داده که مادران جوان به طور میانگین با ۱۰ نفر، روزانه ارتباط دارند که بیشتر این افراد مادرهای دیگر هستند. چه کسی بهتر از یک مادر، می‌تواند مادر دیگری را در کنده؟

* برخی می‌گویند: "رابطه‌ای را که ما با فرزندمان برقرار می‌کنیم، وابسته به رابطه‌ای است که با مادرمان داشته‌ایم" این قاعده درست است؟

بارداری و اولین ماههای پس از زایمان، زمانی است که زنان بعضی از خاطرات فراموش شده کودکی را به یاد می‌آورند. در این دوران سوالاتی در مورد رابطه خودتان و مادرتان در ذهن شکل می‌گیرد. در این دوران، تمامی زنان تلاش می‌کنند به طور ناخودآگاه همان رفتار را در مورد فرزندشان پیاده کنند.

* وقتی برای دومین مرتبه باردار می‌شویم، وضع فرق می‌کند؟
بله. شما سابقاً مادر شده‌اید، پس قسمتی از راه را طی کرده‌اید. نگرانی‌های دوران بارداری شما کمتر است. شما با نحوه نگهداری از یک نوزاد آشنا شده‌اید و در این راه مهارت کسب کرده‌اید. از این به بعد سوالات جدیدی ذهن شمارا را در گیر می‌کند: چگونه محبتان را بین فرزندان تقسیم کنید؟ برای جلوگیری از حساسیت میان کودکان، چه باید بکنید؟...

این بار، یک مادر متولد می‌شود به گفته روانشناسان، مادر شدن چندان کار آسانی نیست که بگوئید امروز و فردا مادر می‌شوم. مادر شدن تها با تولد یک نوزاد محقق نمی‌شود بلکه یک تحول درونی است.

* چرا زائیدن یک نوزاد تا این حد زندگی زنان را تغییر می‌دهد؟
مادر شدن یعنی رفتن به یک سفر درونی منحصر به فرد و بخشیدن رنگی خاص به زندگی خود. وقتی یک زن مادر می‌شود، از نظر روحی به تدریج تحولی در او بوجود می‌آید که از بین رفتنی هم نیست. تا به حال شما دختر مادرتان بودید اما از این پس، مادر فرزندتان هستید. از این به بعد، به باقی زنان نزدیک‌تر می‌شوید و نجگاوید تا از تجربه‌های ناشناخته آنها استفاده کنید. نوع نگاه شما به همسرتان عوض می‌شود. شما از این پس نه تنها برای همسرتان بلکه برای دوست‌داشتن و دوست‌داشتن بودن از سوی فرزندتان نیز، تلاش می‌کنید. نگاه دیگران به شما نیز از این پس عوض می‌شود. آنها از این به بعد شمارا مادر می‌بینند.

* دقیقاً چه زمانی حس یک زن، از زن بودن به مادر بودن تغییر می‌کند؟

بسته به شخص، این تغییر ممکن است زودتر یا دیرتر صورت بگیرد. گاهی در دوران بارداری و گاهی ماههای پس از زایمان، حس مادر بودن کاملاً به جان یک زن می‌نشیند. اما به طور معمول در یک‌ماهه پس از زایمان، بیشتر زنان حس زن بودن را از دست داده و خود را مادر می‌دانند. روز زایمان، روز بسیار حساسی در القاء این حس است ولی لزوماً این باور را در زن ایجاد نمی‌کند. حس مادر شدن هنگامی که یک زن از نوزادش مراقبت می‌کند، هفتة به هفتة، به او القاء می‌شود و او هویت جدید را می‌پذیرد.

* آیا این موضوع در تمامی زنان یکسان است؟
همه چیز به شخصیت خود فرد بستگی دارد. برای برخی از زنان، اولین حرکت جنین در رحم به معنی مادر شدن‌شان است اما برای برخی دیگر حتی زایمان هم این حس را پدید نمی‌آورد. بارداری برای تمامی زنان، زمان حساسی است چون در این دوران، زنان از نظر روحی-روانی تصویر فرزندشان را در ذهن می‌سازند.

* "کودک تخیلی" دقیقاً به چه معنی است؟
در عین حال که در حلول بارداری، بدن شما در حال ساختن بدن یک موجود زنده است، ذهن شما نیز با آن دخیل است. شما فرزند آینده خود را، دختر یا پسر، با بینی پدرش، با شخصیت مادر بزرگش و... تصور می‌کنید. می‌بینید که کودکان بزرگ شده، سه‌ساله، پنج‌ساله، نوجوان و... است. همیشه می‌ترسید عقب‌مانده نارس یا با نقص عضویه دنیا بیاید. شما ترس‌ها، تمایلات و رویاهایتان را با او قسمت می‌کنید.

* آیا در حلول بارداری، تصویر نوزاد در ذهن مادر تغییر می‌کند؟

استرس در کودکان را جدی بگیریم

در کودکان می شود.

روشهایی که کودکان برای مقابله با استرس خود به کار می بردند شامل این موارد است:

- * بازی کردن و انجام کارهای فعال : ۵۲ درصد
- * گوش کردن به موسیقی : ۴۴ درصد
- * تماسای تلویزیون یا پرداختن به بازیهای کامپیوتری : ۴۲ درصد
- * صحبت کردن با دوستان : ۳۰ درصد
- * عده ای از کودکان سعی می کنند تا راجع به این موضوع اصلاً فکر نکنند: ۲۹ درصد
- * با خوردن غذا : ۲۶ درصد
- * خلق و خوی خود را از دست می دهند: ۲۳ درصد
- * با والدین خود صحبت می کنند: ۲۲ درصد
- * گریه می کنند: ۱۱ درصد

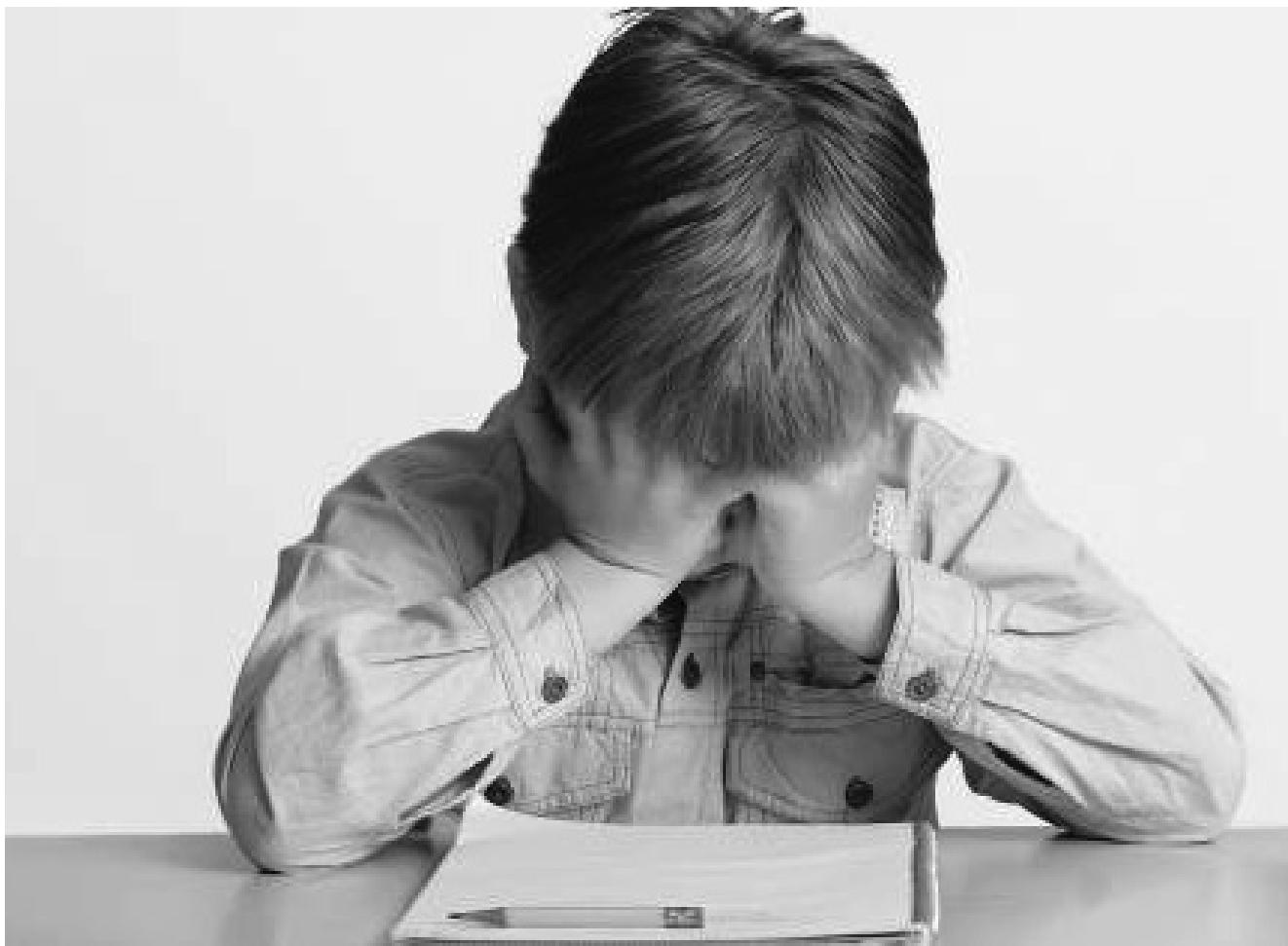
بیش از ۲۵ درصد کودکان مورد بررسی وقتی دچار استرس می شوند، برای رهایی از این حالت سر خود را با دستمالی بسته و راه می روند، یا سر خود را به در و دیوار می کویند. این قبیل از کودکان از روشهای ناسالمی مثل غذا خوردن زیاد و یا مخفی کردن مشکلات نیز استفاده می کنند. گاهی بروز برخی رفتارهای ناشایست باعث شگفتی والدین می شود. بعضی وقتی ممکن است فرزند شما دچار خشم، استرس، ناراحتی و عصبانیت شود اما نمی تواند این احساس را برای شما بازگو کند و در نتیجه به یک کوه آتششان تبدیل می شود. در این شرایط دیگر نمی تواند آرام بشیند و با بروز برخی رفتارهای ناراحت کننده شما را شوکه خواهد کرد.

برخی از کودکان وقتی کار نادرستی انجام می دهند، از خود شکایت

استرس در کودکان را جدی بگیریمگاهی اوقات ما والدین تصور می کنیم که استرس های درونی ما را کودکانمان به هیچ وجه ندارند. اما واقعیت این است که کودکان نیز احساسات مربوط به خود را دارند و به عبارتی مطابق با شرایط سنی شان از احساسات زیادی برخوردارند. آنها هم همانند بزرگسالان استرس را احساس می کنند و چنانچه از نحوه برخورد با آن آگاهی کامل نداشته باشند، بدون شک چهار آسیبهایی خواهند شد. کارشناسان تحقیقات وسیعی را درباره کودکان، نوع استرس آنها، احساس آنها و برخورد با این حس و توقعات آنها از والدین و همراهی آنها در برخورد با این حس انجام دادند و مشخص شد که کودکان با استرس های سالم و ناسالمی درگیر هستند. آنها از والدین خود انتظار دارند که بدون اینکه راجع به این موضوع با آنها صحبت کنند، احساس آنها را درک و در برخورد با استرس به آنها کمک کنند.

نکته حائز اهمیت در این زمینه، داشتن آگاهی کافی برای والدین است. آنها باید به کودکان خود آموزش دهند که چگونه احساسات و عواطف خود را شناسایی و با والدین خود در میان بگذارند. با توجه به تجربیات پدر و مادر این امکان وجود دارد که از راه های سالم با این مشکل برخورد کنند. والدین با ارائه مهارت های سالم به فرزندان خود به آنها کمک می کنند تا در طول زندگی با هر نوع استرس و فشاری رویرو شده و بتوانند بر آن غلبه کنند. آنها طی مصاحبه با کودکان متوجه شدند که چه چیزهایی بیشتر باعث تولید استرس در این سنین می شود. نمرات و تکالیف مدرسه ۳۶ درصد، استرس خانوادگی ۳۲ درصد، دوستان، همکلاسیها، اذیت و آزار و مورد تمسخر واقع شدن توسط آنها ۲۱ درصد، باعث ایجاد استرس

حصوله به سخنان او گوش دهید و از هرگونه پیشنهاد، داوری، نصیحت و امر و نهی پرهیز کنید. با ادای کلمات و جملاتی سعی کنید به فرزندتان القا کنید که متوجه احساس اش شده اید و با او کاملاً هم عقیده هستید. به طور مثال وقتی کودکتان موضوعی را برای شما تعریف کرد با ادای جملاتی مثل: «من هم اگر جای تو بودم، ناراحت می شدم»، «تعجبی نداره عصبانی شدی چون کار آنها زشت بوده است» و ارائه جملاتی مشابه به فرزند خود بفهمانید که او را درک می کنید و احساسش را متوجه می شوید. این رفتار باعث می شود تا کودکتان با شما رابطه خوبی برقرار کند و به شما نزدیکتر شود. این احساس برای زمان های ناراحتی، استرس و خشم برای او کاملاً خوب است. فرزند شما باید بداند والدینی دارد که حامی او هستند و او را درک می کنند.

احساس آنها را نامگذاری کنید

اکثر کودکان هنوز نامی برای احساسات خود ندارند. اگر فرزند شما احساس خشم و ناراحتی کرد با استفاده از کلمات به تشخیص احساس او کمک و او را در نامگذاری احساسش یاری کنید. چنانچه آنها به احساس خود و نام آن آگاه باشند، نحوه بیان بهتری خواهند داشت و بهتر می توانند با شما رابطه برقرار کنند.

می کنند و احساس شرمندگی و خجالت دارند و در نتیجه با آسیب رساندن به خود، ناراحتی خود را نشان می دهند. همه کودکان در مصاحبه با کارشناسان گفتند که در هنگام چنین احساسهایی نیاز به همراهی و مشورت والدین خود دارند و تنها با کمک آنها می توانند از مشکلات رهایی پیدا کنند. بنابراین ما به والدین توصیه می کنیم که با فرزندان خود صمیمی باشند و سعی کنند حتی الامکان زمانی را هم برای بودن در کنار فرزندان خود اختصاص دهند.

چه کاری از دست والدین برمی آید؟

والدین ممکن است نتوانند از بروز احساساتی مثل خشم، عصبانیت، ناراحتی در فرزندان خود جلوگیری کنند اما می توانند ابزار و راه کارهایی را که برای غلبه بر این احساسات وجود دارد، به فرزندان خود معرفی و یا در اختیار آنان قرار دهند.

صدای خود را بالا نبرید

وقتی متوجه عصبانیت و ناراحتی فرزندتان شدید، سعی نکنید با صدای بلند از او سؤالی کنید یا با گفتن کلماتی مثل: خوب، حالا مگه چی شده؟ دنیا که به آخر نرسیده آن را متهم جلوه دهید.

به سخنان فرزند خود خوب گوش دهید

به آرامی از فرزند خود سؤال کنید چه موضوعی باعث ناراحتی اش شده است و سعی کنید فقط شنونده باشید. با علاقه و صبر و

۳:
۴:
۵:
۶:

بعد از آتش از قفس بیرون فکند
طوطیک پرید تاشخ بلند
طوطی مرده چنان پرواز کرد
کافتاب شرق ترکی تاز کرد
خواجه حیران گشت اندر کار مرغ
بی خبر ناگه بدید اسرار مرغ
روی بالا کرد و گفت ای عنديليب
از بيان حال خودمان ده نصیب

در پاسخ به این تقاضای واپسین بازرنگان، طوطی سخنمنی می‌گوید در این موضوع که چگونه دریافته است آزادیش در گرو خاموشی است و نه در سخن گفتنی دلپذیر که دیگران را خوش آید. نه در «حرف و صوت و گفت». و در «حرف و صوت و گفت» مولوی فرازی است که در آن

طوطی چنین می‌گوید:
دانه باشی مرغکانت برچنند
غنجه باشی کودکانت برکنند
دانه پنهان کن بکلی دام شو
غنجه پنهان کن گیاه بام شو

ایرج گرگین دیگر در میان مانیست، نمی‌تواند باشد. می‌توان با چشم جان او را دید، اما، که بر شاخ بلندی بر فراز تهران یا لوس‌آنجلس یا پراگ یا واشنگتن (فرقی نمی‌کند) به نظره نشسته است، و می‌بیند که آمید هست و آزادی هست، سخت‌کوشی هست و نیک‌خواهی هست، و خدمت هست و فرصلت هست، گیرم اندک است. و نیز می‌بیند که این همه در کتابی که به نام و یاد او شکل گرفته مجال تجلی یافته است، و می‌بیند که تصویر او، اثر قلم نقاش شهیر ایرانی حسام ابریشمی، آذین‌بخش صفحات آغازین و پایانی کتاب است. من در قلم سیامونگ حسام اندوهی آرام می‌بینم، گواه اندک بودن مجال زندگی و در لبخند گرگین ته‌مانده‌ای از آمیدی که او به آزادی داشت. من در دو گفتاوردی که ازو بر سر دو مطلب آغازین کتاب نقش بسته دو سخن می‌بینم که در خیال نقصی از واپسین کلام اوست به ما بازماندگان میراث او و نآمدگانی که می‌توانند میراث بران او باشند. یکی به سادگی و روشنی می‌گوید: «انسان اگر بتواند راه و کاری نزدیک به تمایل و آرزو و استعدادش برگریند خوشبخت است». و دیگری، گویی به تأکید و تفصیلی بیشتر به وظیفه و مسئولیتی اشاره می‌کند که زندگی او را پیش برد، و به باوری که گویی هم از آغاز در جانش ریشه داشته است: «من همیشه معتقد بودهام که وظیفه‌ی وسیله‌ی ارتباط جمعی این است که آن چه را که خوب و مفید است، به درست‌ترین و شایسته‌ترین شکل و شیوه به جامعه ارائه دهد و باور داشته‌ام که توده‌های مردم نیاز و شایستگی دانستن، آگاه شدن و آشنا شدن با بهترین‌ها را دارند».

حضور کتاب ایرج گرگین: آمید و آزادی را باید به ایران و ایرانیان و به ویژه به جامعه ایرانیان مقیم غربت، تبریک گفت و شاهد و نشانه‌ای شمرد از آمیدی که او خود سال‌ها در دل پرورده بود و در پیش‌گفتار کتاب در کلامی بس موجز چنین بیان کرده است: «امیدوارم که نوشتی برای «فرارفتن از خویش» پاشد». ایرج عزیز، با نشر این کتاب آمیدت به ثمر رسیده است، باش تا تحقق آرمان آزادی را نیز از شاخ بلندی که بر آن نشسته‌ای نظاره‌گر باشی.

محمود دولت‌آبادی و فروغ فرخزاد، و چهار مصاحبه با نادرپور را می‌توان نام برد که در نخستین آنها بیژن مفید نیز حضور و شرکت دارد. سه مصاحبه دیگر نادرپور، به مرور در کار و روزگار نصرت رحمانی، فریادون مشیری و مهدی اخوان‌ثالث اختصاص یافته که هر یک در حد خود خواندنی و ماندنی است. در این مصاحبه‌ها در عین حال که می‌دانیم گرگین در مقولات ادبی صاحب داعیه‌ای نبوده است، روح اعتدال و دقت نظر مردمی را می‌توان مشاهده کرد که نه تنها می‌داند چگونه می‌توان و می‌باید صاحب نظری را بر سر سخن آورد، بلکه خوب می‌داند که افکار و اثار و سخنان و نوشتار هر صاحب نظری تک جمله‌ای است در قضاوتی بی‌پایان که برای همیشه باز و بی‌انتها خواهد ماند، و تاریخ همچنان داستان ناتمامی است که در گفتار و آثار دیگران ادامه خواهد یافت.

مروری مختصر در کتاب ایرج گرگین: آمید و آزادی مرا به این آگاهی رهنمون می‌شود که گرگین تا چه اندازه کارکرده‌ای نهادهایی همچون رادیو و تلویزیون را می‌شناخت، که او چگونه با روحیه و رویه اعتدال‌گرا همواره هر سخنی را به نقطه میانی و نکته‌های مرکزی آن می‌کشاند و در کفه‌ای از ترازوی انصاف می‌نشاند، که او چه سان و با چه سخت‌کوشی - شاید حتی می‌توان گفت با جان‌فشنایی - به آرمان آزادی آمید داشت و امیدوار از این جهان چشم بریست. این نوشه را هم با این سخن آغاز کردم که گرگین، در پیش‌گفتار خود، از آرزوی مولوی سخن می‌گوید که می‌خواست «حرف و صوت و گفت» را بر هم نیاز از آنها با آدمیان سخن بگوید؛ اجازه دهید آن را با بازگشته به همین آرزو به پایان برم. بیت مورد اشاره گرگین در نزدیکی‌های پایان داستان معروف «بازرنگان و طوطی هند» در دفتر اول مثنوی مندرج آمده و بخشی از دریاغویی بازرنگان بر مرگ ظاهری طوطی خوش سخن خویش است، آنگاه که خبر مرگ طوطی هند را از دهان بازرنگان می‌شنود:

چون شنید آن مرغ کان طوطی چه کرد
پس بلرزید او فتاد و گشت سرد
خواجه چون دیدش فتاده همچنین
بر جهید و زد کله را بر زمین
گفت ای طوطی خوب خوش حنین
این چه بودت این چرا گشتی چنین
ای دریغا مرغ خوش الحان من
راح روح و روضه و ریحان من
ای دریغا مرغ کارزان یافتم
زود روی از روی او بر تاتفاق
ای زبان تو بس زیانی بر ورا
چون تؤئی گویا چه گویم من تو را

و بر چنین زمینه‌ای است که بازرنگان، چشمی بر طوطی خوش سخن ظاهرها مرده خویش و چشمی دیگر نگران مسئولیت خویش در مرگی چنین اسفناک، آرزو می‌کند که ای کاش می‌توانست بی‌نیاز از «حرف و صوت و گفت» با عالم و آدم دم زند. و در این جاست، پس از این دریاغسرایی ناشی از آگاه شدنی اندوهناک، که طوطی، پس از آن که بازرنگان او را از قفس بیرون می‌اندازد، به پرواز درمی‌آید:

